

Kontemplacija

vesolja, človeka in Korana

Osman Nûri Topbaş

ZALOŽBA ERKAM

بِسْمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحْمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

Istanbul: 2016 / 1437 H

© Založba Erkam - Istanbul: 2016 / 1437 H

KONTEMPLACIJA

VESOLJA, ČLOVEKA IN KORANA

Osman Nûri Topbaş

Originalni naslov:	Kainat, Kur'an ve İnsanda Tefekkür
Avtor:	Osman Nûri Topbaş
Uredil:	Abdurrahman İslam
Prevedel:	Matija Kržan
Lektorirala:	Alenka Pirc
Tehnično uredil:	Rasim Şakiroğlu
ISBN:	978-605-302-104-9
Naslov:	Ikitelli Organize Sanayi Bölgesi Mah. Atatürk Bulvarı, Haseyad 1. Kısım No: 60/3-C Başakşehir, Istanbul, Turčija
Tel:	(+90-212) 671-0700
Fax:	(+90-212) 671-0748
Elektronski naslov:	info@islamicpublishing.net
Spletna stran:	www.islamicpublishing.net
Izdala:	Založba Erkam
Language:	Slovenian

ZALOŽBA ERKAM

KONTEMPLACIJA

VESOLJA, ČLOVEKA IN KORANA

Osman Nûri TOPBAŞ

ZALOŽBA ERKAM

O AVTORJU

Leta 1942 v Istanbulu rojeni Osman Nûri Topbaş je pisatelj, mislec, velik učenjak islama in duhovni učitelj v sufijski struji, imenovani nakšabandi. Širok spekter področij, ki poleg duhovnosti zaobjemajo še zgodovino, znanost in poezijo, se odraža v njegovih več kot sedemdesetih izdanih literarnih delih, ki so prevedena v skoraj petdeset jezikov (v angleškem prevodu med drugim *Tears of the Heart, The Secret in the Love for God, Islam, Spirit And Form*). Ob duhovnem in literarnem udejstvovanju gosti mednarodne seminarje, konference in okrogle mize, na katerih deli svoje misli. Zavzema se za porast duhovnosti in solidarnosti v družbi.

Danes živi, dela in ustvarja v Istanbulu, kjer je na čelu dobrodelne organizacije Hudayi Vakif, ki se ukvarja še z izobraževanjem in založništvom. Organizacija pomaga ubogim, jim zagotavlja hrano in druge življenjske potrebščine. V Istanbulu delujoče odprte kuhinje zagotavljajo topel dnevni obrok več tisočim ubogim. Dobrodelnost pa ni omejena le znotraj Turčije, ampak najde pomoči potrebne po vsem svetu.

Ena izmed ključnih dejavnosti organizacije je tudi izobraževanje in pomoč študentom. V mnogih državah, kot so Turčija, Azerbajdžan, Kazahstan, Bolgarija in številne afriške

države, tisoči študenti obiskujejo njene šole, brezplačno prebivajo v študentskih domovih in prejemajo štipendije.

Avtorjevo celovito razumevanje življenja in sveta se tako odraža v vsakdanjosti, v kateri združuje duhovno, intelektualno in družbenokoristno plat življenja.

Matija Kržan

PREDGOVOR

»Ni takšnega čaščenja, kot je kontemplacija.«[1]

Večna molitev in zahvala našemu Gospodarju, neizmerno ljubečemu in veličastnemu Bogu, ki nas je obdaril s sposobnostjo kontemplacije in duhovne čutečnosti do Njega ter tako odprl pot, da Ga spoznamo.

Večen pozdrav našemu ljubljenemu Preroku[i] ﷺ[ii], ki je v najtemeljitejši, najlepši in najčutnejši obliki kontempliral vesolje, človeka in Sveti Koran. Pozdrav tudi njegovi družini in prijateljem (*ashabi*). Njemu, ki je skupnost verujočih (*uma*) naučil branja vsega tega z očesom srca.

Vsemogočni Bog je med vsem ustvarjenim samo človeku, in do neke mere *džinom*[iii], omogočil, da je deležen modrosti iz globin Korana, vesolja in človeka ter tam najde dragulj

i Besedo Prerok razumemo izključno kot Božji Poslanec, Glasnik Božje besede. Torej ta, ki razširja in uči Božje nauke, in ne nekdo, ki prerokuje oziroma napoveduje prihodnost (op. p.).

ii Ob imenu Preroka Mohameda dodan arabski izraz ﷺ pomeni *njemu Alahov blagoslov in mir* (op. p.).

iii Džin je nematerialno, inteligentno bitje s svobodno voljo. Ustvarjeno je iz ognja in zavzema različne oblike (op. p.).

resnice kot vodnik luči na poti življenja. Edini način, kako to doseči, leži v kontemplaciji in duhovnem dojemanju.

Kontemplacija in duhovna čutečnost sta neizbežna pogoja prisostvovanja resnici in rasti srca na želeno raven. V vsaki dani priložnosti, od prvega do zadnjega verza (*ajat*), nas Koran, edinstvena pot, ki vodi k sreči, vabi h kontemplaciji in nam narekuje odsevati modrost, ki snuje stvarjenje človeka, čudovitega vesolja in Božjega razodetja. Narekuje nam prepoznati vzvode Božje moči, manifestacijo Božje veličine in absolutne suverenosti, ki jo Vsemogočni Bog razgrinja skozi celotno vesolje.

Vsemogočni Bog skozi Koran vernikom pošilja noto opozorila, z besedami, kot so: *Mar ne razmislite?*, *Ali ne mislijo vedno*? in *Ali ne razumejo*? [i,2]

In še podobna vprašanja:

Mar oni ne opazujejo kamel?[ii], pri čemer Vsemogočni Bog usmerja pozornost k stvarjenju;

---

i Koran 6: 50; 2: 219, 266; 47: 24; 4: 82; 36: 68 …

ii Stvarnik, začetnik vsega (Al-Bari) in ta, ki daje obliko vsem (Al-Musavir), dve lastnosti Alaha, izražata, kako Vsemogočni Bog vsa bitja ustvarja v različnih oblikah in podobah in jim daje sposobnosti v skladu z njihovim okoljem in nalogami, ki naj bi jih opravljala. V celotnem stvarstvu so popoln primer tega kamele. Primorane živeti v krutem okolju puščave, kjer je vode in hrane le malo, so sposobne v svojih grbah shraniti veliko količino vode za dolgo obdobje, prehranjevati se celo s trnjem in svojo hrano dolgo ohranjati svežo. Poleg tega so odporne na puščavsko nevihto in hudo puščavsko vročino. Nedvomno je to eden izmed mnogih primerov Božje moči in umetnosti.

Mar ne opazujejo oblakov, dežja, gora in kako zelenje umrje pozimi, le zato da bi bilo ponovno zbujeno spomladi?[i], s čimer poudarja naravne pojave;

Zakaj ne gredo po svetu, da bi videli, kakšen je bil konec tistih, ki so živeli pred njimi?[ii], izpostavlja zgodovinske dogodke. Tako nas Vsemogočni Bog vabi h kontemplaciji Božjih zakonov, delujočih v celotnem vesolju, in razumevanju norme Alaha[iii] ﷻ[iv], imenovane *adetulah*, ki je pogoj za obstoj teh zakonov.

Vsemogočni Bog vedno znova navaja potrebo človeka po ne le praznem in bežnem pogledu, temveč dojemljivem in preudarnem opazovanju vesolja. Vsemogočni Bog v Koranu omenja človeku podarjene darove, ko človeka opiše kot »preudarnega in razmišljujočega« (Koran 3: 13; 24: 44; 59: 2 …).

Alah nas vedno znova, z odločno zapovedjo razmišljanja o vzvodih Božje moči in veličine, nagovarja h kontemplaciji nas samih kakor tudi narave. Koran na skoraj stopetdesetih mestih svetuje, kako uporabiti koncepte, kot so razumevanje, premišljevanje, spominjanje in kontemplacija.

Območje, kjer omenjeni koncepti v praksi dosegajo svoj poln potencial in postanejo metoda duhovne vadbe, se ime-

---

i Koran 50: 6; 10: 101, 88: 17–20; 24: 43; 22: 63; 13: 2; 21: 31; 16: 65; 30: 50.

ii Koran 47: 10.

iii Besedo Alah pišemo v skladu s slovenskim pravopisom, tj. z enim l-jem. Vendar poudarjamo, da je treba tu slediti izvorni izgovarjavi v arabščini, ki poudari/podvoji l, naglas pa je na drugem zlogu (Al-láh) (op. p.).

iv Ob imenu Alah dodan arabski izraz ﷻ pomeni *slava Njegovemu Veličanstvu* (op. p.).

nuje *tasavuf* oziroma sufizem[i]. Sufizem pomeni pot zrelosti in popolnosti. Posameznika vodi k vrhu realnosti, ki ga z dodanim Božjim blagoslovom lahko doseže posameznik. Tako modrost, izražena v pravilu »tisti, ki pozna sebe, pozna svojega Gospodarja«, predstavlja eno izmed ključnih načel, ki mu je na poti duhovne popolnosti predan sufi.

Osebo, obdarjeno z odprtim srcem, vsak delec vesolja spominja na Stvarnika in Njegovo umetnost. Od najmanjšega delca vesolja do najvišjih stvaritev je vsaka stvar priča Božjega Veličanstva.

Stvarstvo se izraža skozi neslišen govor svojih stanj, skozi katerega vsaka bivajoča stvar deluje v razodetju. Za tiste, ki so zmožni doumeti, kar je razodeto, Edini Bog postane središče (*kibla*)[ii] njihovih src, kakor je Kaba središče njihovih teles.

V Svetem Koranu je rečeno:

... za tiste, ki mislijo na Boga stoje, sede in leže in razmišljajo o stvarjenju nebes in zemlje. O, Gospodar! Tega nisi ustvaril zaman. Bodi hvaljen in obvaruj nas trpljenja v ognju!

(Koran 3: 191)

Tisti, ki je zmožen primerno kontemplirati o manifestaciji Božje moči in lepote, izražene v vesolju, bo najprej spoznal svojo popolno odvisnost. Ob popolni predanosti in poslušnosti

i Beseda sufizem je različica arabske besede tasavuf, katere jedro sestoji iz črk s-v-f in opisuje tistega, ki nosi volneno oblačilo, kakršna so nosili asketi oziroma sufiji (derviši) (op. p.).

ii V arabščini kibla pomeni smer, ki kaže proti Kabi, Božji hiši v Meki, h kateri se v molitvi obračajo vsi muslimanski verniki (op. p.).

se bo ob vsakem vdihu spomnil Edinega Boga. Nato bo srce napolnila luč *takva*[i] in kontemplacija bo dosegla izpopolnitev.

Vrednost osebe v Božjih očeh ne izhaja iz njenega zunanjega videza, kakor tudi ne iz njenega finančnega stanja, temveč je odmerjena skozi zrelost srca, globino duha ter posameznikove duhovne lastnosti in zmožnosti. Zato Sveti Koran posameznikovo kontemplacijo krepi z *vero* in jo tako varuje pred ujetjem v ožini materije in ega ter jo potlej vodi v neskončna obzorja duhovnosti. Šele takrat kontemplacija vernika, ki je zmožen zaznavati skozi vesolje razgrnjeno Božje razodetje, doživi duhovno razsežnost. Ta globoka in obširna kontemplacija, ki svoj vrh doseže skozi srčno zaznavanje, je najlepše, kar nam daje vera. Na drugi strani se tisti posameznik, ki ni zmožen izpopolniti svoje duhovnosti, ujame v nižji obliki vase usmerjenega življenja in v vrtincu minljivih poželenj zapravlja naravno sposobnost kontemplacije. Z željami ega zasužnjeno leno srce se namesto k resničnemu in dobremu vedno znova nagiba k minljivemu blišču. Ta nikoli ne pomisli na svoj mrliški prt, zadnji kos oblačila, ki ga bo ovil in s katerim bo odšel v grob. Ne pomisli na smrt, ki bo dokončno ožigosala vse minljive želje, vso zapeljivost in blišč želja ter zemeljskih iluzij.

Kontemplacija, okrepljena z globoko duhovno čutečnostjo, prinaša mir in harmonijo, medtem ko omejevanje znotraj suhoparnih meja razuma le neti ogenj pohlepa in sebičnosti. Šibi srce in ga premika v brezno brezbrižnosti.

i Takva je zavedanje o Edinem Bogu, ki se odraža v vseh človekovih dejanjih (op. p.).

Kakor so prstni odtisi oblika identitete, ki ločuje eno osebo od druge, tako sta vernikova kontemplacija in duhovna čutečnost enaki njegovi duhovni identiteti. Tako je vernik, ki želi doseči globino duha, ustrezno častitljivosti človeštva in skladno z razumom eksistence, primoran vstopiti v območje kontemplacije, kot jo ponuja Sveti Koran. Le kontemplacija takšnega kova bo omogočila zbranost v dejanjih čaščenja, očiščeno srce in dostojnost v družbenem življenju.

Kljub pomembnosti, ki jo islam polaga v kontemplacijo in duhovno čutečnost, človek zaradi brezbrižnosti, ki je posledica dajanja prednosti zemeljskim aktivnostim pred resnično pomembnimi stvarmi, v celoti vodi življenje, oddaljeno od obeh. Zaradi tega teži k popolni pozabi smrti in tega, da je zemeljsko življenje zgolj mesto preizkušnje.

Na drugi strani verniki, ki svoje življenje živijo v skladu z bistvom *takve* in ki so sposobni zavezati se kontemplaciji in duhovnemu čutenju, presegajo svoj ego in dosegajo zrelost, v kateri so zmožni prepoznati človeško stanje in razumeti svoje hibe kakor tudi vrline. Ti verniki so vedno v manjšini.

Kljub nadaljnjemu poteku vsakdanjega življenja ta oseba, z vstopom v globoko duhovno sfero, doseže večno živost. S širjenjem svojih src dosega višjo obliko razumevanja, ki presega meje fizičnega sveta in omogoča doseči izpopolnjeno vero, Božji blagoslov, ki je dan le na koncu te poti.

Vernikovo zmagoslavje ob dosegu takšnih kreposti je zavedanje, da je to minljivo življenje blagoslov, od katerega ni odvisen. V očeh vernika dnevi življenja spominjajo na spušče-

no nit, ki se nenehno odvija iz sukanca in ki lahko kadarkoli pride h koncu, in nihče ne ve, kdaj.

Kot že rečeno, je življenje neznansko pomembno, kajti je edino sredstvo, s katerim lahko dosežemo življenje v večnosti. Vernik, ki resnično razume, kaj to pomeni, ve, da bo konec kakor tragično kesanje, če ne bo slehernik, kot to pravi Sveti Koran, *na pravi poti, kot mu je bilo naročeno*[i]. Da se verniku ne bi bilo treba kesati, nikoli ne pozabi besed, ki jih opominjajoče pošilja Vsemogočni Bog:

Delite od tega, s čimer vas oskrbujemo, še predno vas bo obiskala smrt in boste rekli: 'O, Gospodar! Daj mi živeti samo še kratek čas, da bom mogel deliti miloščino in delati dobro!' Gospodar zagotovo ne bo pustil pri življenju človeka, ki mu je napočila smrtna ura. On dobro ve, kaj delate! (Koran 63: 10–11)

Skratka, Edini Bog želi, da bi vernik sprejel Božje Veličanstvo ter skrivnosti in modrosti, ki snujejo veliki red. Verniku želi življenje *takve,* varnega zavetišča pred arogantnostjo, ki je del zemeljskega imetja, in želi, da postane služabnik, vreden svojega mesta v Raju.

V tem skromnem delu se želimo osredotočiti na pomembnost kontemplacije in zaznavanja, ki sta temeljni zapuščini Božjega Preroka ﷺ, ter na doprinos in neoporečno pot njune realizacije.

Zahvaljujem se dr. Muratu Kayi in M. Akifu Gunayu za njun trud in prizadevanje v času nastajanja te knjige ter si

i Koran 11: 112.

iskreno želim, da bi bil njun napor upoštevan kot neskončna miloščina v očeh Vsemogočnega Boga.

Naj naš Gospodar zedini vsa naša čustva in misli s Svojo voljo! Naj vse nas v tem minljivem življenju obdari z zmagoslavjem, da nas povzdigne v višine Svojega znanja in ljubezni!

Amen!

Osman Nûri Topbaş
junij 2010
Üsküdar

KONTEMPLACIJA VESOLJA, ČLOVEKA IN KORANA

Meje razuma

Islam razumu pripisuje velik pomen; razum namreč velja za enega izmed dveh pogojev, ki nas delata prištevne za naša dejanja.[i] Islam nam na vsakem koraku predlaga, kako uporabljati razum na primeren način. Vendar obenem pojasnjuje, da sposobnosti, s katerimi se ponaša razumevanje, niso brez meja, kajti Alah ni nobene izmed svojih stvaritev obdaril z neomejenimi sposobnostmi.

Podobno kot sta vid in sluh omejena v svojem delovanju, je omejena zmožnost racionalnega razumevanja. Tako kot obstoj neštetih bitij ni pojasnjen z dejstvom, da ta niso vidna človeškemu očesu, in kot obstaja mnoštvo neslišnih glasov, ki preprosto presegajo slišne zmožnosti, tako obstaja neskončno resnic, ki ostajajo zunaj dosega razuma oziroma ga presegajo. Zavoljo tega samo razum ne zadostuje, da bi doumeli resničnost v njeni celoti.

i Eden izmed pogojev, da v Božjih očeh veljamo za odgovorne, je doseči zrelost, medtem ko je drugi pogoj razumnost, kar pomeni biti toliko racionalno sposoben, da ločimo dobro od slabega. Po tem kriteriju otroci in neprištevni z vidika islama niso dojeti kot odgovorni za svoja dejanja.

Medtem ko razumu naklonjeni filozofi, ki razum pojmujejo kot izvir neizmerne moči, obljubljajo srečo, na koncu tiste, ki jim sledijo, potisnejo v stisko.[i]

Edini Bog, ki nedvomno pozna hibe in slabosti Svojih služabnikov neizmerno bolje, kot bi si jih služabnik kadarkoli sploh lahko želel poznati, je skozi celotno zgodovino človeštva – kot nas uči izročilo – poslal več kot 124.000 Božjih prerokov, ki so sledili Božjemu razodetju in oznanjali Božjo

i Dogodek, ki se je zgodil v antični Grčiji, nazorno prikaže nezadostnost razuma. Mladenič je prosil uglednega filozofa, da bi ga ta poučil o pravnih zadevah. Dogovorila sta se, da bo polovica filozofove cene plačana vnaprej, medtem ko bo druga polovica plačana, ko bo njegov učenec dobil svoj prvi sodni primer. Uspešno opravljen prvi sodni primer bi namreč pokazal, da je učenec prejel dovršeno pravno izobrazbo, učitelj pa bi si zaslužil drugi del plačila. Ob koncu izobraževanja je mladenič učitelju predlagal, da se ta odreče drugemu delu plačila, saj naj bi do takrat plačan denar zadostoval. Zaradi spora sta se učenec in učitelj srečala na sodišču. Zaslišanje se je tako začelo. Mladenič se je obrnil k sodnikom z besedami:
»Ne glede na to, ali ta primer izgubim ali dobim, mi ne bo treba plačati druge polovice zneska.«
»Čemu?« je vprašal višji sodnik, nakar je mladenič odgovoril:
»Če zmagam, mi ne bo treba plačati zavoljo vaše razsodbe. Če pa zgubim, mi ne bo treba plačati zavoljo prejšnjega dogovora z učiteljem.«
V odgovoru je učitelj filozof govoril podobno.
»Če zgubim ali zmagam«, je dejal, »moram prejeti drugi del plačila.«
»Čemu?« je še enkrat vprašal višji sodnik.
»Če zmagam, bom prejel plačilo zavoljo vaše razsodbe. Če pa izgubim, bom prejel plačilo zavoljo prejšnjega dogovora z mladeničem.«
Jasno je, da sta oba primera tehtna in logična, kar kaže, da se lahko razum in logika vedno znova ujameta med zidove, ki jih sama gradita, in tako obtičita v slepi ulici. Za razum, ki nesrečno odpove že, ko želi najti rešitev za mnoge človekove logične trditve, je nemogoče popolnoma razumeti neskončne Božje resnice v polni podobi. Razum lahko rešimo iz slepe ulice z urjenjem po navodilih Razodetja ter prepoznanjem potrebe po duhovni predanosti resnici, ki presega njegove meje.

besedo. Da bi vodili človeštvo k resnici in mu pomagali odpraviti pomanjkljivosti, ki jih samo ne zmore.

Zavoljo tega mora biti razum urjen v duhu Božjega razodetja. Razum, ki se ga Božje razodetje ni dotaknilo, je kakor divji, neukročen konj, ki ne le da se ne podreja jezdecu v njegovi želji po dosegu cilja, temveč ga čez rob prepada celo vrže v smrt. Tako kot sta urjenje in uzdanje najboljši način za ukrotitev konja, tako je treba razum podrediti duhovni vzgoji Božjega razodetja in njegovi razjasnitvi, življenju Preroka ﷺ, ter ga tako pravilno uravnati. Dokler tega ne storimo, pa je razum kot orožje: lahko izbori dobro, vendar lahko tudi deluje pogubno in uničuje ...

Vloga srca

V islamu se vera (*iman*) vrši skozi potrditev v srcu in izgovoru v jeziku. To pomeni, da resnično področje, v katerem se vera manifestira, ni razum, temveč srce, središče duhovne zaznave in čutenja. To je ključnega pomena, kajti vera je sublimen občutek, medtem ko razum, temu nasprotno, zagotavlja sredstva, s katerimi bi zmogli preseči določene začetne stopnje razumevanja, da bi dosegli ta občutek vere.

Resnična vera ni izpopolnjena, dokler Božje resnice, sprejete z razumom, ne prejmejo potrditve v srcu. Vera, ki ni zasidrana v srcu, ne prehaja v dejanja in ne usmerja vedenja. Takšna vera v očeh Vsemogočnega Boga ne poseduje nikakršne vrednosti. Vsemogočni Bog je namreč takratne učenjake izraelskega ljudstva obsodil neizvajanja tega, kar so se naučili od Božjih resnic, kajti teh resnic niso razumeli s

srcem. Zaradi tega jih je primerjal z osli, za katere so knjige, ki jih tovorijo, le breme.[i]

Poznati Božje resnice tako ne pomeni skrivati jih v svojih mislih. Vedeti pomeni skozi kontemplacijo in čutenje razvozlati skrivnosti čudovitega reda vesolja in življenja ter temu primerno delovati. Le tako lahko namreč živi z lučjo vere razsvetljeno srce.

To, kar razum pridobi skozi kontemplacijo človeka, vesolja in Svetega Korana, ki učinkovito odraža resnico obeh, je primerljivo z izkopanimi in neobdelanimi minerali. Njihova nadaljnja obdelava, ki jim dodaja vrednost, pa je stvar srca.

Srce je središče duhovnega čutenja in zaznavanja. Naloga srca, ki deluje intuitivno in inspirativno, je zediniti dokaze, ki jih predstavi razum, in na ta način omogočiti popolno zaobjetje resnice – kakor sestavljanje koščkov razbite vaze ter odkritje njene prave oblike in vzorcev.

Tako je jasno, da najpopolnejši način za dosego resničnega in dobrega zahteva razum, urjen v luči razodetja, in srce, ki premore dozorelo vero, da stopimo v korak in odpravimo njene pomanjkljivosti.

Ravno tako je vrednost kontemplacije odvisna od njene krepitve z duhovnostjo. Če poenostavimo, je odvisna od skladnosti in uravnoteženosti napora obeh, srca in razuma. Uravnoteženo nihanje s težiščem na razumu utegne narediti nekoga za dobrega zemljana, a sebičnega. Vendar če želimo postati

i Koran 62: 5.

uglajen vernik, je za srce, ki je središče čutenja in zaznavanja, nujno, da prejme duhovno vzgojo in deluje kot vodnik razumu; srce usmerja mišljenje, medtem ko mišljenje usmerja voljo. To praktično pomeni, da ima smoter dejanj prvotno pobudo v srcu; v bistvu gre za v njem ujeta čustva. Zato je usklajevati srce po Božjih navodilih veliko pomembnejše kot uravnovešanje kateregakoli drugega dela telesa.

Nekakšna izmišljena kontemplacija temelji na egoističnih željah in daje prostor duhovnim boleznim, kot sta ponos in domišljavost, ter je oropana vodil srca. Ta zaide iz svoje naravne poti in tako človeka zavede v skrajne prekoračitve in izprijenosti.

Rumi ﷺ[i] pravi:

»Če bi bila Luciferjeva ljubezen tako velika kot njegov razum, potem ne bi bil satan, kakršen je danes.«

Potemtakem je jasno, da razum sam ne predstavlja nikakršne vrednosti. Da bi prevzeli krmilo razuma in ga neomajno vodili, je treba duhovno prečistiti občutke v srcu.

Če strnemo, resnična kontemplacija se začenja na točki, kjer se z razodetjem navdihnjen razum sreča z duhovno dozorelim srcem. Naša uporaba koncepta »kontemplacija« bo skozi pričujočo knjigo torej razumljena izključno v najpopolnejši obliki: kontemplacija, urjena z Božjimi resnicami in podprta s srčnim čutenjem.

---

i Arabski izraz ﷺ pomeni *naj Bog blagoslovi njegove skrivnosti* (op. p.).

Kontemplacija pomeni učiti se od vsake dane reči ali izkustva ter se nanj osredotočiti, da bi dosegli globlje razumevanje.

Poglabljanje pomeni ustaviti se in razmišljati ter okrepiti poizvedovanje z vrlino vztrajanja v kontemplaciji. Označuje potek prefinjene misli, ki poteka v vesolju in obkrožujočih dogodkih, z namenom učiti se in s tem doseči bistvo stvari.

Premišljevati vnaprej pomeni razmišljati o prihajajočih posledicah dogodkov.

Pomembnost kontemplacije

Tako Knjiga, poslana od Alaha, kakor tudi besede (*hadis*)[i] Božjega Preroka ﷺ izrazito narekujejo in spodbujajo raziskovanje, kontemplacijo in učenje naukov iz okolja, v katerem posameznik deluje. V dveh izmed stotih koranskih verzov (*ajat*), ki naslavljajo omenjeno, Vsemogočni Bog pojasnjuje:

Zakaj pa ne razmislijo sami o sebi? Gospodar je ustvaril nebesa in zemljo in vse, kar je vmes – z namenom in za določen čas. Mnogi ljudje pa ne verjamejo, da bodo zares stopili pred svojega Gospodarja. (Koran 30: 8)

Reci (Mohamed): Svetujem vam le eno: vstanite pred Bogom v parih ali vsak zase in spoznajte, da vaš bližnji (Mohamed) ni blazen! On vas le svari pred strašnimi mukami! (Koran 34: 46)

i Hadis so besede, dejanja in zadeve, ki jih je, četudi molče, odobril Mohamed ﷺ (op. p).

Kakor rečeno, je ljudem predpisano služiti Vsemogočnemu Bogu, tako posamezno kakor tudi družbeno, ter kontemplirati in se osredotočati na resničnost.[i] Tistim, ki tako ravnajo, četudi je to edino, kar zvesto opravljajo, je odrešenje zagotovljeno.

Božji Prerok ﷺ je bil v nenehnem stanju kontemplacije

Božji Prerok ﷺ je imel rad tišino in kontemplacijo. Njegova želja po umiku v samoto je bila pred začetkom njegovega poslanstva še izrazitejša. Vse dni je preživel v votlini Hira, približno pet kilometrov oddaljene od Meke. Njegovo čaščenje v tistem času je vključevalo kontemplacijo, opazovanje Kabe in razmišljanje o bogastvu nebes in zemlje, kakor je to počel njegov velik predhodnik Abraham عليه السلام.[ii,3] Na takšen način ga je Vsemogočni Bog pripravljal na njegovo sveto poslanstvo.

Kontemplacija vesolja, Stvarnika in stvarstva, h kateri se je Prerok ﷺ zatekal tiste dni, je trajala vse do konca njegovega življenja.

Hind ibn Abi Hala رضي الله عنه[iii] pojasnjuje:

---

i Mnenje družbe ali večine lahko vpliva na oblikovanje osebnega mnenja. Osvoboditi se tega vpliva in najti pot k resnici zahteva vodilo poznavalca poti ter preživljanje časa s svojim srcem ter tako vstopiti v območje kontemplacije. Vsak posameznik mora zatorej izraziti svoje mnenje in se kritično opredeliti do pravilnosti splošnega mnenja večine.

ii Arabski izraz عليه السلام, naveden ob omembi Božjih prerokov, pomeni *njemu mir* (op. p.).

iii Arabski izraz رضي الله عنه, naveden ob imenih Mohamedovih ﷺ prijateljev (ashabi), pomeni *naj bo Bog zadovoljen z njim* (op. p.).

»Prerok ﷺ je bil v nenehnem stanju kesanja in premišljevanja. Udobje je bilo zanj nepomembno. Njegov govor nikoli ni bil jalov. Njegova molčečnost je trajala dlje kot njegovo govorjenje. Vedno je svoj govor začel in končal z omembo Božjega imena ...«[4]

Ko je Prerok želel opogumiti vernika, da bi ta začel kontemplirati, je dejal:

»Moj Gospodar mi je naročil, naj bo tišina moja kontemplacija.«[5]

»Ni takšnega čaščenja, kot je kontemplacija.«[6]

»Na tem svetu bodi kot popotnik. Mošeja naj bo tvoj dom. Svoje srce navadi rahločutnosti! Veliko kontempliraj in joči! Naj te poželenje ega ne spremeni!«[7]

Prerok ﷺ iz Abrahamove zapuščine Razodetij pripoveduje:

»Bister mož mora imeti časovni načrt: delež časa mora nameniti molitvi in obračanju k Edinemu Bogu, drugi del kontemplaciji veličastne umetnosti in moči Vsemogočnega Boga, spet drugi del razmišljanju o tem, kaj je bilo storjenega v preteklosti, pri tem pa mora načrtovati, kako ravnati v prihodnje, in del časa zaslužiti za preživetje – na dovoljen način.«[8]

Lukman عليه السلام[i] je pogosto rad posedal na samotnem kraju in se posvečal kontemplaciji. Zato so ga vprašali: »Večino časa

i Lukman je v Koranu omenjen modrec (op. p.).

preživljaš sam zase. Ali ne bi bilo bolje, če bi šel med ljudi in z njimi govoril?« Lukman je odgovoril:

»Biti v samoti dalj časa je za kontemplacijo primernejše. In kontemplirati daljša obdobja je pot, ki vodi v Raj.«[9]

Abu Darda ﷺ je takole govoril:

»Ura kontemplacije je boljša kot ure *nafl*[i] molitve.« [10]

Saida ibn Musajabo ﷺ, največjega učenjaka generacije *tabiinov*[ii], so nekoč vprašali, katero dejanje čaščenja je najbolj krepostno.

»Kontemplirati o stvarjenju Edinega Boga,« je odgovoril, »in rasti znotraj Njegove religije.«[11]

Bišr ibn Hafij ﷺ je znal strniti pomembnost kontemplacije s temi besedami:

»Ko bi le človek primerno kontempliral veličanstvo Edinega Boga, ne bi bil zmožen upirati se Njemu in grešiti.«[12]

Kot je pojasnjeno, je kontemplacija, ki posameznika vodi k razumevanju veličanstva Alaha, delo razuma. Vendar je srce tisto, ki to delo popelje do popolnega uspeha. Ker je srce najplemenitejši del telesa, je naravno, da njegova dela dosegajo večjo vrednost kot dela, izvršena z drugimi deli telesa. Srce je navsezadnje prostor Božjega obzorja.

---

i Nafl molitev je neobvezna molitev, ki sledi obveznim molitvam (*fard*) in priporočenim molitvam (*sunet*) (op. p).

ii Tabiini so druga generacija muslimanov, rojenih po Mohamedovi ﷺ smrti (op. p.).

Neizpodbitno dejstvo je, da je kontemplacija, uveljavljena z razumom, učenim pod vodstvom razodetja, prvi sijaj žarka, ki razsvetli srce. Je prvi in edini način na poti do razumnosti in modrosti. Ponovno, kontemplacija takšne kakovosti je način očiščenja srca od vsega, razen od Vsemogočnega Boga (*masivalah*), ter tako prisostvovanje Božji ljubezni.

Najkoristnejša izmed vseh oblik kontemplacije je razmišljanje o Božjem Veličanstvu, sijaju in suverenosti, s čimer začne posameznik razmišljati o poteh, kako usmeriti svoje življenje k dobremu in opustiti stvari, ki so večni sreči v pogubo.

Kontemplacija blagoslova, zapovedi, prepovedi in lastnosti Edinega Boga spodbuja cvetenje ljubezni in modrosti v srcu in je začetek duhovnega zorenja. Primerjanje onstranstva, njegove častitljivosti in večnosti s preizkušnjo zemeljskega življenja povečuje željo po posmrtnem življenju in omogoča ceniti svet le toliko, kolikor si zasluži. Tako posameznik spozna, da je zemeljsko življenje le hitri tek od maternice do groba. Doumeti, da je življenje dragocena dobrina za pridobitev blažene večnosti, povečuje osebno dostojanstvo in ustvarja trud, ki daje življenju pomen. Ta oseba s svojim časom ravna kakor z bogastvom, ki ga plemeniti z dobrimi in koristnimi deli.

Abu al-Hasan Harakani ﷺ se lepo izrazi:

»Pomembno je, da je v vsakem trenutku vsaj en del telesa prevzet z mislijo na Edinega Boga. Vernik mora misliti na Edinega Boga s srcem ali govorom, ali pa videti tisto, kar Vsemogočni Bog želi, da bi videl, ali pa s svojimi rokami delati velikodušna dela, ali s svojimi nogami obiskovati ljudi,

ali uravnati svoje misli, da bi te bile uslužne soverniku, ali darovati molitev z neomajno vero, ali kontemplirati tako, da dosežemo modrost, ali napraviti odkritosrčno dejanje, ali pa opominjati ljudi na stisko ob sodnem dnevu.

Ta oseba bo zagotovo še v istem trenutku, ko bo povzdignila glavo iz groba, vlekoč mrliški prt po tleh, vstopila v Raj; temu sem sam porok!«[13]

KONTEMPLACIJA VESOLJA

KONTEMPLACIJA VESOLJA

V vesolju je popolnoma vse, od najmanjšega delca do največjega planeta, Božja mojstrovina. Vesolje je z neštetimi podobami modrosti, ponujenih človeškemu umu, da jih ceni, prikaz Božje Veličastnosti.

Razmišljujočemu umu vesolje ponuja evokativen prikaz kreativnega reda in harmonije. O tem nam govorijo mnogi koranski verzi. Če omenimo le nekatere:

Zakaj se ne ozrejo v nebo nad seboj – kako smo ga ustvarili in naredili čudovitega. Na njem ni napak. Razprostrli smo tudi zemljo in po njej raztresli nepremične planine. In zemljo, ki smo jo širno razprostrli in nanjo postavili gore ter naredili, da rodi prelepe rastline vseh vrst, da bi razmislil in se spametoval vsak služabnik, ki se obrača k svojemu Gospodarju.
(Koran 50: 6–8)

Mar ne vidiš, kako Edini Bog spušča dež in ga razpelje do izvirov zemlji. Po Njegovi volji nato zraste rastlinje različnih barv, ki se potem posuši in porumeni, nazadnje pa postane lomljivo. Resnično, to je poduk za razumne ljudi. (Koran 39: 21)

Voda, ki ostaja na zemeljski površini, služi človeku; za pitje, čiščenje in mnoge druge namene. Zato je normalno, da voda včasih postane onesnažena. Toda skozi čudovit proces

kroženja jo Vsemogočni Bog nenehno očiščuje ter jo vedno znova ponuja človeku, da lahko ta zadovolji svoje potrebe.

Rumi nas h kontemplaciji tega procesa vode nagovarja z besedami:

»Voda, oropana svoje čistosti, blatna in temačna, postane motna in zbegana, kakor mi, ki se na zemlji umažemo ... Iz globin začne jokati in prositi Vsemogočnega Boga. Takrat Vsemogočni Bog vodo spremeni v hlape in jo dvigne v nebo. Usmerja jo po različnih poteh, da jo očisti od vrha do dna. Nato jo izlije nazaj na zemljo, včasih kot dež, včasih kot sneg in občasno kot točo. Na koncu ji izdolbi pot do prostranega oceana.«

Rumi v očarljivem duhu opiše naravni pojav, ki smo mu priča v vseh letnih časih:

»Približaj se Vsemogočnemu Bogu in očisti svoje srce vsega umazanega, kakor voda! Tako postani dež; izlij bogastvo in usmiljenje!«

Harmonična pot, po kateri potuje vesolje vse od stvaritve, njegov plemenit red, prepleten z globoko modrostjo in skrivnostjo, je vsekakor več kot zadosten razlog za spoznanje, da je vse to delo Ene, Neskončne Moči.

KONTEMPLACIJA NEBA

Eden izmed dokazov moči in veličanstva Vsemogočnega Boga leži v Božji suverenosti, ki se razkriva v zemlji, nebu in zvezdah. Nekontempliranje neba prikrajša človekovo razumevanje za sijajen prikaz modrosti.

V primerjavi z nebom je zemlja kakor kaplja v oceanu, oziroma še celo manjša. V Svetem Koranu skorajda ni verza, v katerem ne bi bila omenjena veličina neba. Obstajajo celo mnoge zaprisege v imenu neba:

Pri nebu, okrašenem z ozvezdji. (Koran 85: 1)

Prisegam pri konstelaciji zvezd – veste, da je to močna zaprisega. (Koran 56: 75–76)[14]

Brezmejnost vesolja, ločeno gibanje njegovih teles in razdalje, ki jih delijo, se rišejo v velikanskih številkah, ki presegajo najburnejšo domišljijo in najbistrejše razumevanje. Znanstveniki so bili celo prisiljeni priznati:

»Vesolje je še bolj strašljivo, še bolj vznemirljivo in še veliko večje, kot si lahko predstavljamo, kajti nebesna telesa se oddaljujejo drugo od drugega z zastrašujočimi hitrostmi.«[15]

Znanstveniki ocenjujejo radij vesolja na 46,5 milijarde svetlobnih let. Hitrost svetlobe, kot je znano, je približno 300.000 km na sekundo.

Galaksije

Z najsodobnejšimi teleskopi je v vesolju vidnih približno sto milijard galaksij. Galaksija je ogromna skupnost nebesnih teles, ki daje zavetje tudi do milijardi zvezd in vključuje še snovi, ki gradijo zvezde in njihove ostanke.[16] Rimska cesta, ki je dom našega osončja, je le ena galaksija izmed njih.

Skupnosti stoterih oziroma tisočerih galaksij se imenujejo galaksijska kopica. Skupnosti, sestavljene iz skupin galaksij, se imenujejo superkopica.[17]

Naša galaksija, Rimska cesta in kakšnih trideset bližnjih galaksij tvorijo lokalno zvezdno kopico. Nam bližnja zvezdna kopica Virgo se nahaja na razdalji približno 65 milijonov svetlobnih let in, kot ocenjujejo, vključuje 2000 galaksij. Vedeti moramo, da se posamična superkopica nahaja sredi desetine galaksijskih zvezdnih kopic, njen obseg pa meri 100 milijonov svetlobnih let.[18]

Spet druga podoba prostrane Božje lepote v vesolju je trk galaksij. Ta pogost pojav se zgodi, ko se prekrižajo poti njihovih orbit oziroma jih ob zadostni bližini gravitacijska masa privlači bližje druga drugi. Ne glede na to, koliko milijard zvezd imajo galaksije, zvezde med trkom galaksij zavoljo ogromnih medsebojnih razdalj potujejo druga mimo druge, ne da bi se dotaknile. Vendar vpliv trka povzroči, da se plini in delci, iz katerih zvezde sestojijo, na določenih mestih zbližajo in stimulirajo rojstvo novih zvezd. Opazovanja so pokazala porast formiranja novih zvezd v galaksijah, ki so prestale trk. Glede na ocene naj bi se tak trk zgodil med Rimsko cesto in njej sosednjo galaksijo Andromeda.[19] Ti dve galaksiji se približujeta druga drugi s hitrostjo skoraj 500.000 km na uro. Če upoštevamo, da ju loči razdalja 2,2 milijona svetlobnih let, je trk čez približno 3 milijarde let neizbežen.[20]

V Rimski cesti je približno 200 milijard zvezd in Sonce je le ena izmed njih. Obseg Rimske ceste meri 100.000 svetlob-

nih let. Kroži s hitrostjo 630 km na sekundo, v bližini zvezde Vega pa doseže hitrost 900.000 km na uro.

Zvezdna kopica Herkules sestoji iz galaksij in se nahaja na razdalji 25.000 svetlobnih let od Zemlje.

Osončje

Naše osončje, ki leži sredi Rimske ceste, obsega 12 milijard kilometrov. 30.000 svetlobnih let oddaljeno od središča Rimske ceste se nahaja Sonce, staro domnevno od 4,5 do 5 milijard let.

Sonce vsako sekundo pretvori 564 milijonov ton vodika v 560 milijonov ton helija. V tem procesu 4 milijoni ton plina izžarijo kot energetski žarki. Sonce izgubi 4 milijone ton mase v sekundi in 240 ton v minuti. Upoštevajoč, da Sonce neprenehoma porablja energijo s takšno hitrostjo preteklih 3 milijard let, pomeni, da je do sedaj izgubilo 400 milijard milijonov mase. Kljub temu je tolikšna masa primerljiva s približno pettisočino trenutne mase Sonca.

Temperatura na površini Sonca znaša 6000 °C, medtem ko vročina njegovega jedra doseže 20 milijonov °C. Kakor temperatura Sonca neprenehoma narašča, se povečuje tudi njegov obseg. Zato predvidevajo, da lahko nenehno naraščajoče Sonce nekega dne eksplodira in povzroči konec bližnjim planetom, kot so Merkur, Venera, Zemlja in Mars.

Masa Sonca je natanko 324.529-krat večja od Zemljine mase. Ta meri 2 x 10^{27} ton, kar je milijarda krat milijarda krat

milijarda pomnoženo z dve. Ima gigantski polmer, ki znaša 700.000 km.[21]

Sveti Koran takole opominja:

Slava Njemu, ki je ustvaril ozvezdja na nebu, med njimi luč in svetli mesec! (Koran 25: 61)

Vesolje se neprenehoma širi

Alah pojasnjuje, da Sam nenehno povečuje brezhibno ustvarjeno nebo. Koranski verz pravi:

S svojo močjo smo Mi ustvarili vesolje in, resnično, Mi ga stalno povečujemo. (Koran 51: 47)

Leta 1929 so znanstveniki odkrili, da se nebula (meglica)[i] neprestano oddaljuje od naše galaksije. To odkritje je kasneje postavilo temelje teorije, ki priča, da se vesolje nenehno širi.[22] Glede na to teorijo, ki je zagotovo ena večjih prelomnic vesoljskih raziskav dvajsetega stoletja, se galaksije vse bolj oddaljujejo druga od druge, in sicer sorazmerno z že obstoječo razdaljo.[23]

Na podlagi omenjene teorije pri vesoljnih telesih so znanstveniki leta 1950 izračunali hitrost, s katero se galaksije oddaljujejo druga od druge. Medtem ko se galaksija, ki je od naše oddaljena 10 milijonov svetlobnih let, oddaljuje s hitrostjo 250 km na sekundo, se 10 milijard svetlobnih let oddaljena galaksija odmika s hitrostjo 250.000 km na sekundo.[24]

i Nebule (meglice) so masivni oblaki med zvezdami, poimenovani po njihovi podobnosti z oblaki.

Vesolje oziroma njegova veličina nenehno rastočih dimenzij, o kateri govorimo, je pokazatelj nezmožnosti popolnega razumevanja veličastva Vsemogočnega Boga.

Čudovito izražen občutek globokega spoštovanja, ki posameznika ovije v kontemplacijo teh brezštevilnih prikazov Božje Veličine, je:

Veličasten si, Gospodar, veličasten, tako veličasten,
veličastnost sama Tebe je del!

(Ali Haydar Bey)

To nenehno rastoče vesolje bo Edini Bog navsezadnje zavil, kakor pisec zavije pisemski zvitek.[i] Poleg tega bo prišel čas, ko bo On spremenil Zemljo v druge vrste zemljo in nebo v drugačno nebo.[ii] To zbuja stvarjenje novega vesolja in oznanja začetek novega življenja.[25]

Sedmero nebes

Edini Bog v Svetem Koranu med drugim omenja sedmero nebes oziroma sedem ravni neba. Predpostavljati gre, da kar je bilo povedanega do sedaj, pripada prvi ravni, kajti kako bi lahko od človeškega razuma in doumevanja pričakovali, da bi odkril skrivnosti ostalih?

Alah pravi:

Ta, ki je ustvaril sedmero nebes, druga nad drugimi. V stvaritvah Usmiljenega ne moreš videti nobenega neskladja.

i Koran 21: 104.
ii Koran 14: 48.

Znova poglej – mar vidiš kakšne pomanjkljivosti? Potem znova večkrat poglej in pogled se bo vrnil k tebi moten in utrujen. Vam najbližje nebo smo okrasili s sijajnimi zvezdami ter te luči naredili objekte jalovega ugibanja za zlobne in za njih pripravili trpljenje v ognju. (Koran 67: 3–5)

Sedaj dvigni svoj obraz in se ozri v nebo! Razmisli o neskončnih vesoljnih telesih, ki se na svoji poti sredi tega veličastnega reda niti za delec sekunde ne obotavljajo, kjer vsak izmed njih nosi skrivnost in modrost svojega gibanja.

Če se Zemlja ne bi vrtela okoli svoje osi, bi bil del nje nenehno osvetljen, medtem ko bi bila druga stran obsojena na nepretrgano temo. Tako ne bi mogli ločiti časa, namenjenega delu, in časa za počitek.

Ravno tako je modrost v tem, da Zemlja za enkraten obrat okoli svoje osi potrebuje 24 ur. Če bi potrebovala dalj časa, bi bila podobna Merkurju, pri katerem razlika med dnevno in nočno temperaturo preseže 1000 °C. Čezmerna vročina bi v dolgih dneh prežgala Zemljo, medtem ko bi grozeč nočni mraz zamrznil vse tisto, kar bi preživelo dan.

Sedaj upoštevajoč navedeno poglej, kako Vsemogočni Bog dan prekriva z nočjo in tako oblikuje čas dneva, namenjen delu, medtem ko je preostali čas namenjen počitku. Z mislijo, kako nepopustljivo sledita drug drugemu, razmisli o manifestaciji Božje moči in milosti.

Če Zemlja ne bi krožila okoli Sonca z naklonom 23 stopinj in 27 minut, ravno tako ne bi oblikovala za življenje nujnih štirih letnih časov. Če poleg tega Zemlji ne bi bil dan

takšen naklon, bi iz morij izhlapela voda potovala proti severu in proti jugu ter kontinente spreminjala v neustrašne ledenike.

Če bi bila Luna recimo kakšnih 80.000 km bolj oddaljena od Zemlje, bi bilo plimovanje tako velikansko, da bi bili kontinenti dvakrat dnevno poplavljeni. Celo mogočne gore bi bile v trenu spodkopane in popolnoma uničene.[26]

Potemtakem se ne ustavite pri spoštovanju neba zgolj zavoljo njegove brezmejnosti in neštetih zvezd, s katerimi se ponaša. Raje nadaljujte pot tja do razmišljanja o njegovem Stvaritelju, ki je nebo oblikoval in uredil! Kako Vsemogočni Bog podpira vse te ogromne zvezde brez vidnega stebra ali opore?

Le pomislite na Sonce in Luno; se kdaj prelomita? Sta bila kdaj poslana na popravilo? Ali med potovanjem po svojih vnaprej določenih zvezdnih poteh katerikoli izmed neštetih vesoljnih teles sestopi iz svoje Božje smeri in se mu pripeti nezgoda?

Opustiti kontemplacijo je velik greh

Res je neverjetno, da človeka zaslepi pogled na razkošne in okrašene palače. Vid nikoli ne zapusti uma in mu neprestano, vse do konca življenja, posreduje informacije o lepoti videnega. Vendar namesto nenehnega opazovanja veličastne Božje mojstrovine, se pravi vesolja, se človek ustraši temeljitega razmišljanja in se plašen odmakne, ne da bi vesolje primerno razumel. Ne nameni mu pozornosti in še naprej razmišlja o vesolju kot o vsakodnevni stvari. Ta človek se

ne zaveda, da je palača, ki jo občuduje, le majhen drobec na Zemlji, ta pa je le majhna pega imenitnega vesolja ...

Človek, ki se ne zmeni za kontemplacijo Božje moči, je podoben mravlji, opisani v naslednji zgodbi:

Mravlja si zgradi gnezdo sredi kraljeve palače, obkrožene z visokimi zidovi, zgrajene na trdnih temeljih, opremljene z izbranim pohištvom in prenapolnjene s služabniki. Ko mravlja na poti iz svojega gnezda sreča prijatelje, jim pripoveduje le o svojem gnezdu, nabranih drobtinicah in o tem, kako jih shranjuje za naslednji dan. Mravlja je tako popolnoma in skorajda brezupno oddaljena od misli o prekrasni palači, kjer se potika, ter moči, blišču in suverenosti kralja. Ravno tako se ne zaveda in ne ve popolnoma ničesar o tistih, ki bivajo v palači.

Ravno tako se brezbrižen človek ne zaveda mojstrovine Vsemogočnega Boga, angelov in pravičnih ljudi, ki bivajo na Njegovem gospostvu.

Mravlja se nikakor ne more zavedati palače in lepote, s katero se ta ponaša. A človek lahko s kontemplacijo in imaginacijo potuje skozi mnoga kraljestva. V ponižno zameno za neštete blagoslove, s katerimi je Vsemogočni Bog obdaril človeka, lahko on sprejme svojo ničnost in ranljivost ter se hvaležno prikloni. Samo *človek* je zmožen tega; oziroma povedano drugače, samo tisti, ki tako ravna, lahko nosi čast biti človek. Pravzaprav ima človeštvo v svoji naravi predispozicijo in zmožnost kontempliranja. Nekoriščenje in postopno zapostavljanje tega potenciala pomeni izdati Božje zaupanje in se posloviti od ene ključnih lastnosti človeka.

Veliki Rumi v naslednji priliki opiše tiste, ki s praznim srcem tavajo v tej razstavi neskončnih skrivnosti in modrosti Zemlje, ter tiste, ki na blesteče Božje sporočilo, ki izžareva iz stvarstva, odgovarja le z neumnim izrazom.

»Nekega dne je vol prišel v Bagdad in se potepal po mestu. Toda sredi vseh čudovitih znamenitosti, okusov in mojstrovin se je njegov pogled ujel le v ob cesti odvržene olupke melone in lubenice. Konec koncev je za vola ali osla primerno, da opazi razpršeno seno na cesti oziroma plevel in travo, ki raste ob cesti.«[27]

Pravijo, da je neki mož, ki je živel v času Mojzesa ﷺ, trideset let neprenehoma preživel v čaščenju; tako, da mu je med čaščenjem, zavoljo njegove ponižnosti, celo oblak nudil senco. Nato je prišel dan, ko se oblak ni pojavil in tako pustil moža častiti na soncu. Zato je mož odšel k svoji materi, ali mogoče ona ve, čemu tako.

»Gotovo si grešil,« pravi ona.

»Nisem,« ji odgovori. »Verjamem, da nisem!«

»Ali nisi strmel v nebo in k cvetju? Ali si kljub opazovanju tega prenehal razmišljati o lepoti Edinega Boga?« ga vpraša.

»Sem,« je nato priznal mož. »Kljub opazovanju čudes okoli mene mi je spodletelo doumeti to.«

»Ali veš za večji greh, kot je ta?« ga vpraša mati. »Nemudoma se moraš kesati.«

Vernik pravih misli tako nikoli ne sme zanikati svoje dolžnosti do kontemplacije.

Več ko se človek nauči in več ko kontemplira o veličastnosti Božje umetnosti, večja bo njegova modrost o Slavi in Veličastnosti Vsemogočnega Boga in bližje bo resnici.

Ali[i] ﷺ je dejal: »Širjenje znanja Korana z znanjem o astronomiji človeku omogoča rast in gotovost v veri.« Nato je citiral koranski verz:

V menjavanju dneva in noči in v vsem, kar je Gospodar ustvaril v nebesih in na zemlji, so dokazi za ljudi, ki se zavedajo Boga. (Koran 10: 6)

Vsako živo bitje je Božje stvarjenje in ima v Božjem redu določen namen. Do sedaj je bil človek sposoben spoznati le del tega namena. Modrost, nevidna in še nerazumljena, je neskončno večja v primerjavi s tistim, kar smo sposobni razumeti.

Če vemo, kaj je zvok, je to zato, ker imamo za to dovzeten organ, kot je uho. Če vemo, kaj je barva, je to zavoljo oči. Le kdo bi poznal mnoge Božje manifestacije v tem neskončnem polju bivanja, o katerem res ne vemo veliko, in to preprosto zato, ker smo prikrajšani za dovzetne organe, s katerimi bi jih zaznali.[ii]

---

i Ali je eden izmed prvih štirih kalifov po Mohamedu ﷺ (op. p.).

ii Po besedah učenjakov islama vesolje sestoji iz materije in lastnosti. Materija je snovna bitnost. Lastnosti, na drugi strani, so zaznavne lastnosti materialne bitnosti. Barva in vonj, na primer, sta lastnosti, zaznavni le skozi obstoj materialne bitnosti. Kot je omenjeno zgoraj, barve ne bi mogli zaznati, če ne bi obstajal vid, in vonja ne brez nosu. Ko bomo v posmrtosti začeli življenje edinstvenega značaja, bomo dojemali lastnosti popolnoma različne narave, kar je tako umevno kot tudi obstoj mnogih drugih nam nezaznavnih lastnosti na zemlji.

Kako lahko potemtakem človek, zajezen z razumom omejenih zmožnosti, popolnoma razume Alaha, če ni zmožen niti popolnoma razumeti vseh bitij in njihovih posebnosti? Učenjaki islama, ki so bili sposobni doumeti le majhen del Božje lepote in manifestacije Njegovih odlik, so v globokem spoštovanju in osuplosti čutili obvezo priznati, da:

»Razumeti Njega pomeni razumeti, da On ne more biti razumljen.«

To je zaradi tega, ker ustvarjena bitja ne vsebujejo odseva ali manifestacije bistva realnosti Vsemogočnega Boga. Vse, ustvarjeno po Alahu, je sestavljeno iz kombinacij Božjih lastnosti. Dejstvo, da ni bil ustvarjen en sam prostor, ki bi odražal ključno manifestacijo Vsemogočnega Boga, je potrjeno z Božjim odgovorom »*Nikoli me ne moreš videti*«[i] kot odgovorom Mojzesu na njegovo vztrajno željo videti Vsemogočnega Boga, zaradi česar je nato omedlel. Ravno zaradi tega je človek omejen z nezmožnostjo primerjati resničnost Njegovih lastnosti, kaj šele videti bistvo Božje resničnosti.

To elegantno upodobi Necip Fazil:

Rajanje atomov, praznično odetih,
in luč vsepovsod, luč vsepovsod,
arhitektura prepletena, vase prepletena,
prepoznam te, Gospodar, Slaven, Neprepoznan.

i Koran 7: 143.

OZRAČJE

Zrak, ki obdaja Zemljo, poseduje mnoge skrivnosti in mnoge modrosti. Oblaki, ki se nenadoma pojavljajo na nebu, veter, ki reže skozi zrak, skozi nebo, včasih lahek, včasih močan, strele, ki oddajajo gromozanske zvoke, nalivi, sneženje; vsak izmed njih je prečudovit pojav, veličastno odmerjen.

Sveti Koran nas poziva h kontemplaciji tovrstnih pojavov, ki se širijo med zemljo in nebom. Poziva nas zazreti se v dokaze, ki potrjujejo moč Vsemogočnega Boga, ki pravi:

Stvarjenje nebes in zemlje, menjava dneva in noči, ladja, ki pluje po morju s tovorom, koristnim za ljudi, dež, ki ga Edini Bog spušča z neba in z njim oživlja zemljo iz mrtvila – poselil jo je tudi z raznovrstnimi živalmi – ter spreminjanje smeri vetrov in oblakov, lebdečih med nebom in zemljo, so resnični dokazi za razumne. (Koran 2: 164)

Ozračje, ki z usmiljenjem objema Zemljo, je ena izmed najsijajnejših ureditev Vsemogočnega Boga, ki daje slutiti Njegovo, človeku naklonjeno neizmerno milost. Sestoji iz 77 % dušika, 21 % kisika ter 1 % zmesi ogljikovega dioksida, argona in ostalih plinov. Kisik je tako hitro vnetljiv, da če bi povečali njegov 21-% delež za le stotinko, bi se povečala verjetnost požara, povzročenega s strelo, za približno 70 %. Po drugi strani bi bilo povečanje deleža kisika v ozračju na 25 % več kot dovolj, da bi se velika večina rastlin, ki jih uživamo, spremenila v prah.

Naj dodamo še, da se kljub neprekinjeni uporabi kisika in ogljikovega dioksida njuno razmerje v ozračju ohranja.

Če bi na Zemlji živeli le ljudje in živali, bi porabili ves kisik iz ozračja in ga pretvorili v ogljikov dioksid ter se zaradi vdihavanja tega v kratkem času zastrupili. Ogljikov dioksid bi naraščal obratno sorazmerno z upadom kisika. Vendar je Moč, ki je ustvarila vesolje, ustvarila tudi vegetacijo. On je z zmogljivostjo procesa predelave ogljikovega dioksida v kisik vesolje obdaril z veličastno uravnoteženostjo in življenjem, ki nikoli ne preneha.

Zemeljska skorja je bila naravnana tako natančno, da bi, če bi bila le malce debelejša, absorbirala ves ogljikov dioksid in kisik, kar bi pomenilo konec celotne vegetacije.[28]

Kisik je življenjskega pomena za biokemijske funkcije, ki jih naše telo izvaja neprenehoma in v vsakem trenutku. Človek skozi pljuča neprestano vdihuje zrak in nato ta isti zrak izdihne. Da je za prilagoditev na proces dihanja potreben primeren delež kisika v ozračju, pomeni, da naključje ne predstavlja vloge pri ohranjanju tako občutljivega ravnovesja. Alah je ustvaril naše telo tako, da neprenehoma potrebuje kisik, in nas s tem darom tako obilno blagoslovil. Ne samo da je On napravil kisik zlahka dostopen, temveč je zrak tudi uredil v popolnem razmerju. Vsak naš vdih je v resnici zapletena in pomenljiva vaja ter neznanski Božji dar.

Na krovu tehnično dovršenega letala tik pred vzletom slišimo obvestilo, v katerem nam svetujejo »Nadenite si kisikove maske, ki se bodo samodejno aktivirale v primeru upada pritiska na veliki višini«. Vendar v vsakodnevnem življenju ni nihče izmed nas niti najmanj zaskrbljen, da bi raven kisika v zraku do naslednjega dne narasla na recimo 25 % ali pa se

znižala na 18 % in da bi zato odhiteli kupit kisikovo masko. Verujoč ali neverujoč, čisto vsak posameznik živi življenje, ki je popolnoma odvisno od Božjih zakonitosti. Če bi se posameznik zavedal prav vsake nevarnosti, ki ga smrtno ogroža, bi bilo njegovo življenje nevzdržno.

Zrak je poleg tega kakor ogledalo, ki razsvetljuje našo okolico. Svetloba namreč ne more dajati svetlobe brez stika z materijo. Na delce razbita svetloba se kakor eksplozija v obliki toplote in svetlobe širi po prostoru. Zunaj zemeljske atmosfere, v praznini, kjer ni delcev, kot so molekule in atomi, prostor – kljub temu da prejema sončno svetlobo – ostaja temen.

Luna, denimo, nima svojega ozračja in nima plasti plinov, ki razpršujejo dohodno sončno svetlobo in osvetljujejo njeno okolico. Zaradi tega je Lunino površje svetlo, medtem ko plast okoli nje, kljub svetlobnemu zasutju, ostaja temna.

Ti čudoviti pojavi so jasen dokaz, da je bila Zemlja ustvarjena z nadvse pomembnim namenom in tako, da lahko gosti človeško življenje. Ob tem, da smo kot Božji služabniki deležni velikega blagoslova Vsemogočnega Boga, je uravnoteženost, ki omogoča življenje na Zemlji, dokaz Njegovega obstoja in Njegove neskončne moči. Da se vsako bitje v vesolju giblje v skladu z Božjim načrtom in da vse, s čimer se srečujemo, razkriva višji načrt, razmerja in red, zahteva obstoj Moči, ki načrtuje, poveljuje in odmerja to izredno ravnotežje.

Vse to vodi ateista k trditvi, da sta življenje in vesolje nastali zgolj po naključju, kar je popoln nesmisel.

Ismail Fenni Ertuğrul to dejstvo opiše skozi naslednjo analogijo:

»Razum ob srečanju z razmerjem in redom v kateremkoli trenutku neizogibno sklepa, da obstaja njun izvor moči.

Predpostavimo, da imate vrt. Tu je vrtnar, ki po vrtu venomer sadi številne mladike. Nekega dne se ustavite ob vrtu in opazite, da so tu in tam nekatere mladike sklatene, in sicer popolnoma neorganizirano. Vrtnarja zato povprašate po razlogu. Odgovori vam, da je mladike sklatila nenadna nevihta. Takšen odgovor sprejmete. Čez nekaj dni se spet ustavite ob vrtu in ponovno opazite sklatene mladike, ki so tokrat uničene po nekakšnem vzorcu; opazite namreč, da je v vsaki vrsti uničena vsaka peta zaporedna sadika, medtem ko so ostale štiri ostale nedotaknjene. Ponovno povprašate vrtnarja, ki krivdo spet pripiše nevihti. Boste tudi tokrat verjeli? Zagotovo ne. Namesto tega boste krivdo pripisali zlonamernosti nekoga. Četudi je bilo prvi dogodek mogoče pojasniti z naključji, se drugega ne da; tokrat sta upoštevana tako ocena kot tudi izračun.«[29]

Razumen človek ne bi mogel oporekati dejstvu, da se vesolje ohranja s pomočjo izredno natančnega izračuna in zelo občutljivega ravnovesja.

V nadaljevanju bomo omenili le nekatere primere tega Božjega ravnovesja.

Zračni tlak

Plini v ozračju ustvarjajo približno 1 kg tlaka na 1 cm^2 površine. To pomeni, da je človeško telo podvrženo stalnemu

pritisku petnajstih ton. Toda Alah je uravnotežil tudi to. Ne glede na vrednost tlaka zunaj nas naše telo vzpostavlja enako količino navzven usmerjenega tlaka. Ravno ta velika razlika v zračnem tlaku je vzrok slabostim in nosnim krvavitvam, ki jih doživljamo ob vzponu v višine. Po drugi strani lahko astronavt, ki prečka mejo našega ozračja, potuje le v posebni obleki z že vgrajenim zračnim tlakom.

Harmonija vročega in mrzlega

V zraku primerno razpršene molekule ogljikovega dioksida in hlapov, ki so zmožne prenašati visoke temperature, omogočajo ohranjanje popolne harmonije. Z absorpcijo nekaj sončnih žarkov, ki pripotujejo čez dan, te molekule preprečujejo čezmerno povečanje temperature. Ko pade noč in se sončni žarki skrijejo, se skozi dan absorbirana toplota ne sprošča v prazen prostor, temveč se s pomočjo molekul ohranja v zraku, podobno kot v rastlinjaku. Luna, denimo, ki nima takšne zaščitne plasti, je čez dan zaradi povečane toplote ožgana, medtem ko se ponoči znajde v primežu hudega mraza.

Veter

Ozračje je glede na svoj namen ter upoštevajoč toploto, tlak, stopnjo vlage in še mnoge druge dejavnike, razdeljeno na različne plasti. V troposferi, ki je prva izmed teh plasti, se pojavljajo dež, sneg in veter. Ta plast se razteza od tal skoraj 16 km visoko v nebo. Z naraščanjem višine se temperatura ozračja postopoma niža in na robu troposfere doseže do –56 °C. V troposferi se nahaja brezhiben ciklični sistem.

Ker ima zemeljska os malenkosten naklon, ni le ekvatorialni predel deležen sončnih žarkov pod pravim kotom, temveč je tako omogočena porazdelitev toplote po drugih pokrajinah. Visoke temperature v teh območjih tako pomenijo shranjevanje večje toplote, kar omogoča ohranjaje energije in sile, potrebne za vetrove.

Milijoni ton izhlapele morske vode vzpostavljajo blag zrak. Od tu naprej je ta z vetrom prenesen na kopno, ki vodo potrebuje. Padavine kot rezultat tega cikličnega gibanja niso namenjene le deževnim pokrajinam, temveč zavoljo popolnoma dovršenega načrta prav vsaka pokrajina prejme primeren delež padavin.

Brezhibno gibanje ozračja omogoča premeščanje toplote. S pomočjo gibanja visokega in nizkega zračnega tlaka od severa proti jugu in močnih zračnih tokov se hladen severni zrak premika proti jugu, medtem ko topel zrak potuje z juga proti severu.

To, da Sonce različne dele Zemlje oskrbuje z različno močjo svetlobe, zračnim gmotam omogoča različno stopnjo segrevanja. Topel zrak se, po Božji volji, nemudoma začne dvigovati. Tako so ustvarjeni aktivni viri zraka, ki jih imenujemo centri nizkega zračnega tlaka v toplem podnebju in centri visokega zračnega tlaka v hladnem podnebju. Posledično se drobni zračni delci začnejo premikati v obliki vetra, s katerim so zračna vlažnost, toplota, gostota in energija, kakor tudi za rastlinsko reprodukcijo potreben cvetni prah, postavljene na želeno mesto.

Sveti Koran oznanja:

Vetrove pošiljamo, da oplojujejo, in z neba spuščamo dež, da imate kaj piti. Te zakladnice so zunaj vašega dosega. (Koran 15: 22)

Ravno tako kot ostalo vesoljno stvarstvo tudi vetrovi izpolnjujejo Božjo suverenost in so ji poslušni. Zapovedi našega Gospodarja so odraz Njegove milosti, a hkrati tudi odraz destruktivne srditosti, kadar seveda naš Gospodar tako odredi.

Nazoren prikaz tega dejstva najdemo v koranskem verzu, ki govori o tem, kako je močan vihar popolnoma uničil pleme Ad:

Na nesrečni dan smo nadnje poslali silovit veter, ki je nenehno pihal in dvigoval ljudi, kakor da so izpuljena palmova debla. (Koran 54: 19–20)

Druge koristi zraka

Poleg tega, da zrak na svojih ramenih prenaša na milijone ton vode, ravno tako dviga letala, polna potnikov. Zrak širi svetlobo in toploto. Hkrati nam prinaša zvok stoterih različnih valovnih dolžin, če omenimo le primer mobilnega telefona.

Po drugi strani zrak našemu vonju ponuja raznolike dišave, ne da bi se med sabo mešale. Če ne bi bilo ozračja, ne bi bili sposobni slišati osebe poleg nas in ne osvetliti prostora, četudi bi prižgali luč. Povrh tega zrak, ki kroži skozi naša pljuča, opravlja za življenje ključno nalogo. Ob vsem tem verniku preostane le veščina kontemplacije Alahove neskončne slave, moči in usmiljenja.

Božji filter

Plast, ki se nahaja nad troposfero in sega do višine 50 km, se imenuje stratosfera. Stratosfera preprečuje vstop nevarnih žarkov čezmerne energije. Tu se nahaja plast ozona. Kisikove molekule, ki sestojijo iz triade atomov, ščitijo Zemljo pred škodljivimi sončnimi žarki.

Ultravijolični žarki, ki jih oddaja Sonce, zavirajo rast rastlin, povzročajo kožnega raka, škodujejo očem in povečujejo tveganje okužbe s številnimi nalezljivimi boleznimi. Naloga stratosfere je, da prestreže in odbije ultravijolične žarke sonca ter hkrati skozi izjemno uravnoteženo kemijsko reakcijo kisik spreminja v ozon.

Ozon je dejansko tako nevaren, da bi vdih 0,005 g ozona za človeka pomenilo smrt. Vendar samo poglejmo milost Vsemogočnega Boga, ki je iz sloja strupa ustvaril sito in ga namenil ohranjanju podnebnega ravnovesja ter preprečevanju nevarnosti, ki bi za človeka imele usodne posledice.

Varnostni baldahin

Varnostni baldahin je plast, ki sega do višine 80 km in velja za vmesno plast med zemeljsko atmosfero in mezosfero ter služi kot čvrst ščit pred drvečimi meteorji.

Potujoč mimo ovir Jupitra, Saturna in Lune, meteor prispe v območje sil zemeljske gravitacije in z izjemno hitrostjo vstopi v naše ozračje. Kar imamo navadno za zvezdni utrinek, je v resnici meteor, ki pride v stik z atmosfero in v območju mezosfere dokončno izgori. Če tam ne bi bilo zaščitne plasti,

ki obdaja Zemljo, oziroma bi bila ta plast le za malenkost tanjša, bi milijoni meteorjev, padlih na Zemljo, preluknjali njeno površje ter povzročili njeno uničenje, kot je to na Luni. Vendar brezmejna Božja milost spreminja te proti Zemlji usmerjene orjaške topovske krogle v prah, še predno se dotaknejo zemeljskega površja. Nato se vsak delec tega prahu spremeni v jedro majhne deževne kaplje.

Oblikovanje oblakov zahteva drobne delce, ki so kombinacija Zemljinih delcev kakor tudi delcev iz vesolja. Povrhu tega morajo ti delci doseči najvišje ravni atmosfere. Vlažni vetrovi, ki delce tja dostavljajo, uporabljajo njihovo intenziteto in tvorijo oblak delcev. Ti po fizikalnih in matematičnih zakonitostih nato postanejo drobne dežne kaplje, ki ponovno padejo na Zemljo.

Dolgo preden je bilo karkoli odkritega o atmosferi, je Vsemogočni Bog, Gospodar zemlje in neba, dejal:

Nebo smo razprostrli kakor baldahin, oni pa se vseeno odvračajo od znamenj na njem. (Koran 21: 32)

Radijski valovi

Plast ozračja, ki se razteza od 500 km do 1000 km nad Zemljo, se imenuje ionosfera. Tu atomi in molekule niso brez naboja, temveč so ionizirani, in sicer se s prejemanjem ali oddajanjem elektronov napolnijo z električno energijo. Zato ionizirani atomi, ki absorbirajo visokoenergetske sončne žarke, segrejejo plast zraka tudi do 2000 °C. Za atmosfero je ionosfera kot ogledalo, sestavljeno iz ionov. V to ogledalo se zadevajo v vesolje potujoči elektromagnetni valovi radijskih

in brezžičnih oddajnikov, od katerih se nekateri odbijajo nazaj na Zemljo. Odbiti valovi nato dosežejo vsak kotiček Zemljine oble, kar omogoča dokaj enostavno spremljanje radijskih in brezžičnih prenosov po svetu.

Kot je razvidno, je Alah upodobil Zemljo, to ogromno telo, ki z veliko hitrostjo pluje v temni praznini, nastavljeno na idealno toploto, in je dom, poln življenja.

Na Zemlji s prijetnim toplim ozračjem ni niti en sam vetrič brez modrosti; niti en sam list ne pade z drevesa na svojo lastno pobudo, brez razloga.

Vsaka stvaritev, od najmanjše do največje, je del nauka in Božja mojstrovina.

Vsemogočni Bog pravi:

Mar ne vidite, da vam je Gospodar podredil vse, kar je v nebesih in na zemlji, da vas obilno obdaruje s svojimi blagoslovi, vidnimi in nevidnimi? Nekateri ljudje razpravljajo o Gospodarju, ne da bi karkoli vedeli, brez vodila in knjige, ki razsvetljuje. (Koran 31: 20, 45: 13)

Kakšna sreča tistim, ki spoznajo modrost in knjigo vesolja, polno resnic, ki jih razumejo in se poglabljajo v kontemplacijo![30]

Oblaki, dež in sneg

Le pomislite na oblake, ki kakor ogromne ladje plujejo po nebu. Ena izmed njihovih nalog je, da Zemljo varujejo pred izpostavljanjem čezmerni vročini. Z višanjem temperature

voda izpareva hitreje in proizvaja več oblakov. Ob tem se sončni žarki odbijajo nazaj proti izvoru, na Zemlji pa se tako ohranja ravnotežje.

Usmiljeni Bog pošilja veter kot znanilca dežja. Veter nato z Božjim ukazom premika kot gore velike oblake in jih usmerja k namenjenim krajem. Vsemogočni Bog po Svoji volji na nebu porazdeljuje oblake, jih med seboj kopiči, nato iz njih iztisne dežne kaplje in tako na Zemlji omogoča rast najrazličnejšim rastlinam. Opominja nas, da bo na takšen način smrt ponovno obujena, in želi, da se človek seznani s to veliko podobo modrosti.[i]

Vsemogočni Bog s svojo milostjo obdaruje, kogar On sam želi. Posebno počaščeni, četudi le z manjšo ploho, so deli, prizadeti s hudo sušo. *Njihov obup se tako v trenutku spremeni v upanje*.[ii] Vsemogočni Bog je namreč tisti, *... ki pošlje dež, ko človek izgubi vsakršno upanje, in obilno deli svoje usmiljenje. On je Pravi, edini hvale vreden zaščitnik.* (Koran 42: 28)

Vsemogočni Bog včasih sušo, spet drugič dež ali točo pretvarja v sredstvo kaznovanja Svojih neubogljivih služabnikov, tistih, ki jim On kazen dodeli, kakor tudi varuje tiste, ko jim prizanaša.[iii]

Povedano z drugimi besedami, Vsemogočni Bog uravnava razmerje med nebom in zemljo v skladu s človekovim vedenjem in njegovim notranjim svetom.

i Koran 7: 57; 35: 9.
ii Koran 30: 48.
iii Koran 24: 43.

Vsemogočni Bog pošilja dež v obliki kapelj, in sicer tako, da gre vsaka kaplja po svoji poti in se z drugimi kapljami ne meša. Vsaka dežna kaplja, brez najmanjšega odstopanja, potuje po vnaprej začrtani poti. Kaplja nikoli ne zamuja, niti je kaplja za njo nikoli ne prehiti. Če bi vsi ljudje in vsi *džini* združili svoje sile z namenom oblikovati le eno kapljo oziroma bi preprosto hoteli prešteti dežne kaplje, ki padejo na območje ene vasi v le enem trenutku, tega ne bi mogli storiti. Samo njihov Stvarnik pozna njihovo natančno število.

Ravno tako je neizmerna modrost v ledenih, zamrznjenih zrnih toče ter kakor rahel bombaž padajočih snežinkah, vseh napravljenih iz bistre vode.

Kdo dviga kaplje dežja in snežinke, ki padejo na zemljo, do najvišjih drevesnih vej? Pravzaprav je voda, sicer nam nevidno, razpršena po celotni površini lista. Po tankih žilah vsak najmanjši del lista in hkrati celotno drevo prejmeta delež vode, ki jima pripada.

Kako lahko voda, ki naj bi vedno tekla navzdol, potuje navzgor, vse tja do vrha drevesne krošnje?[31]

Če bi dežne kaplje delovale po gravitacijskih zakonih, bi vsaka kaplja zadela zemljo s hitrostjo izstreljenega naboja. Takšne kaplje bi živim bitjem prizadejale takojšnjo smrt. Vendar vsaka dežna kaplja pade na tla z enako hitrostjo, počasi, ne da bi povzročila najmanjšo škodo.

Voda se natančno odmerjeno oblikuje v drobne dežne kapljice. Potem se s pomočjo vzgonske sile zraka in fluidnosti

kapljic sila gravitacije uravnoteži, kar omogoča kapljam, da z nespremenjeno hitrostjo padejo na tla.

Te resnice same bi zadostovale tistim, ki gledajo z modrostjo, ceniti veličino Božjega reda in harmonije ter njeno učinkovitost na zemlji. S takšnim opazovanjem je mogoče videti neskončno znanje, moč in modrost Vsemogočnega Boga.

KONTEMPLACIJA ZEMLJE

Pobožni služabniki so vedno predani kontemplaciji. Poznajo jezik cvetenja rož, žvrgolenja ptic in glas dreves, ki daje sadove. Videno eleganco in lepoto zrcalijo v svojo duhovno življenje. Dosežejo eleganco duha, kakršna je eleganca rože, in velikodušnost, kakršna je velikodušnost drevesa, polnega sadja. To so srečni ljudje, ki jih Alah poveličuje v Svetem Koranu.

Vsemogočni Bog je zemeljsko površje uredil na najboljši možen način in ga naredil človekovemu bivanju prijazno. Postavil je poti in prehode ter zemeljska tla napravil blaga in primerna za potovanje.

Sveti Koran pravi:

On, ki vam je zemljo naredil za posteljo in nebo za baldahin; z neba spušča vodo, da zrasejo plodovi za živež. To vedoč, nikogar ne enačite z Edinim Bogom. (Koran 2: 22)

Mar nismo zemlje naredili za posteljo in planin za stebre? (Koran 78: 6–7)

Podredil vam je zemljo. Hodite po njej in hranite se s tem, kar vam daje. Po ponovnem vstajenju se boste k Njemu vrnili.
(Koran 67: 15)

Alah je v svoji Sveti Knjigi spregovoril o zemlji, da bi tako ljudje lahko tankočutno premišljevali o modrosti, na kateri temelji.

Nad tlemi je prostor življenja, medtem ko je pod zemljo prostor za mrtve. Vsemogočni Bog pravi: *Mar nismo naredili zemlje za zbirališče živih in mrtvih* … (Koran 77: 25–26)

Sedaj natančno poglejmo izsušeno zemljo, ki je videti, kot da bi bila mrtva. Vendar ta ob stiku z vodo, poslano z neba, spet oživi in ozeleni. Iz nje zraste rastlinje najrazličnejših barv. Iz globin njenih prsi se pojavijo številne oblike življenja. Nato poglejmo, kako je Vsemogočni Bog zemljo utrdil z velikanskimi gorami! Le poglejte, kako je On pod zemeljskimi tlemi shranil zaloge vode. Kako nato izviri prodirajo na površje in na zemlji oblikujejo velike reke! Le kako On prikliče sladko in čisto vodo iz suhe skale in motnega blata? Le kako ta voda daje življenje vsem stvarem? Le kako Alah s pomočjo vode iz zemlje dviga pšenico, grozdje, deteljo, olive, dateljne, granatna jabolka in neštete druge sadove? Vsak izmed njih ima različno obliko, barvo, vonj in okus; za vsakega posebna lepota in posebno zadovoljstvo … Z vidika prehranjevanja so nekateri superiorni drugim. Vendar so vsi hranjeni s povsem isto vodo in zrastejo iz povsem iste zemlje.[32]

Rastline

Ko seme enkrat pade na tla in se ga dotakne zemljina vlaga, se začne razvijati, pri čemer se razpolovi in odpre. Iz zgornjega dela semena se razvije drevo, ki zraste visoko nad zemljo, medtem ko se iz spodnjega dela semena razvijejo korenine, ki se tako sijajno razširijo globoko pod zemljo. To je čudovit prizor; kajti četudi je seme ene narave in je podvrženo istemu vplivu, se iz njega rodi ločen del, ki raste proti nebu, in drug del, ki se zakorenini v zemljo. Osupljivo je, da se iz ene same entitete lahko rodita dva različna si dela. Vemo, da se mora to zgoditi po volji in vodilu Enega Stvarnika, ki v vseh svojih delih izžareva modrost.

Del drevesa, ki zraste iz istega zrna, postane les, medtem ko drug del postane list. Spet drugi del se nasmiha v obliki cveta in obrodi sadove s človeku koristnimi vitamini.

Prav tako ima vsak posamezen sadež mnoge lastnosti. Medtem ko je na primer seme grozdja hladno in suho, je mesnati del topel in sočen. To, da sadež kljub izpostavljenosti istim vplivom razvije različne značilnosti, je nedvomno delo Stvarnikove brezmejne moči in modrosti.

Poleg tega Alah rastlinstvu daje naravno lekarno, ki zdravi mnoge bolezni. Nekatere rastline so zdravilne, so vir prehrane – te krepijo telo. A medtem ko nekatere rastline krepijo, druge, ki so strupene, ubijajo. Zaužita rastlina se spremeni in postane drug element. Mnoge rastline kri prečiščujejo. Mnoge dajejo življenje in energijo. Spet druge pomirjajo in uspavajo…

Kakšen čudež je transformacija vode in ogljikove kisline, ki se skozi rastline preoblikujeta v sladkor in les, ob tem pa se v zrak sprošča za dihanje potreben kisik.

Tako niti en samcat list ali ena sama travna bilka ne vzklije iz zemlje, ne da bi opravljala ogromno korist za človeka; takšno, za katero človek niti nima moči, da bi jo v njenem bistvu resnično razumel.

Mnoštvo barv, vonjav, okusov in raznolikih listov, ki jih na videz navadna zel pridobi iz globine zemlje, so prava čuda, ki jih noben kemijski strokovnjak ne bi mogel ponoviti.

Harmonija in red, ki prevladujeta v času rasti, sta jasen odraz Božjega Veličanstva. Javor, na primer, letno ustvari milijone semen. Da se ta semena lahko razpršijo po okolici, imajo vidna pernata padala in jih tako veter pripelje do zelo oddaljenih krajev. Če bi vsako seme, ki ga ustvari eno samo drevo, zraslo v novo drevo, bi javorova drevesa prerasla ves svet. Povedano z drugimi besedami, širna Zemlja ne bi bila dovolj velika za le eno vrsto drevesa. Ta primer lahko prenesemo tudi na druga bitja.

Pred leti so v Avstraliji za izgradnjo žive meje uporabili vrsto kaktusa. Vendar ker v Avstraliji ni obstajala domorodna vrsta žuželk, ki bi ta kaktus ogrožala, se je rastlina začela nalezljivo širiti. Hitra rast je domačine spravljala v obup, rastlina pa je kmalu prekrila površino, veliko kot Anglija. Uničevanje zemlje in naselbin je lokalne prebivalce na koncu prisililo, da so zapustili svoje domove. Za njimi so tako ostala zapuščena mesta.

Znanstveniki so po natančnejšem preiskovanju odkrili vrsto žuželke, ki živi izključno na tej vrsti kaktusa in se tudi prehranjuje izključno z njo; ta žuželka se zelo hitro razmnožuje, poleg tega pa nima ne v favni ne v flori Avstralije nobenega poznanega sovražnika. Kot je bilo pričakovati, so novoodkrite žuželke v kratkem času nadvladale celotno populacijo omenjenih kaktusov. Danes ta kaktus raste le v nekaterih manjših predelih in še zdaleč ne predstavlja nevarnosti. Število žuželk, ki so kos tej uničujoči rastlini, ostaja ravno toliko, da uravnava danes skromno populacijo te vrste kaktusov.[33]

To kaže na obstoj kompleksnega in težko razložljivega, vendar usklajenega ekološkega ravnotežja, učinkovitega po celotnem vesolju. Zatorej razumen človek ne bi smel dvomiti o obstoju moči, ki določenim vrstam rastlin in živali preprečuje čezmeren porast in ogrožanje Zemlje.

Še enkrat, kakšen čudež je, da milijoni rastlin in sadežev zrastejo iz zemlje! Naš Gospodar, Popoln Skrbnik, pripravlja različna obilja za bitja različnih vrst …

Človek, na primer, ne more zaužiti večine stvari, ki jih zaužije ovca, in obratno. Preskrba je torej razdeljena med stvarstvom v prefinjenem ravnotežju. Spodaj naveden koranski verz prikazuje Božjo moč nad oskrbo in porazdelitvijo ter nam daje misliti:

Koliko je živali, ki same ne nosijo hrane! Gospodar jih hrani; toda hrani tudi vas! On vse sliši in vse ve! (Koran 29: 60)

Ko pomislimo, kako velika je manifestacija Božje milosti, ko živa bitja druga drugim zagotavljajo vzajemna sredstva

preživetja, do točke, ko ptica hrani poškodovano ptico, pri čemer ji h kljunu nosi drobce hrane.

Temeljno spoznanje je v tem, da so neskončna Božja obilja, vse od začetka sveta, dajana neprekinjeno, brez zapostavljanja enega samega živega bitja, kar se nadaljuje tudi v tem trenutku. Sedaj se za trenutek ustavimo in razmislimo … Tri četrtine Zemljinega površja so prekrite z vodo. Večji del preostale četrtine pa sestavljajo puščava in skalni predeli, neprimerni za rast rastlin. Le del ostalega površja predstavlja zemlja. Toda kako veličastna je moč Edinega Boga, da Zemlji, skozi neprestane preobrazbe, nudi vir prehrane za vsa živa bitja!

Širna morja

Voda prekriva tri četrtine celotne Zemljine površine. Zavoljo tega ne more niti ledeni mraz severnega in južnega pola niti žgoča tropska vročina zavzeti celotne Zemlje. Zemljino površje, ki ga čez dan segrevajo sončni žarki, prejeto toploto porazdeli naokoli kakor radiator. Morje se lahko kljub milijonom prejetih kalorij sončne toplote segreje le do določene mere; vendar ko je enkrat ogreto, svoje toplote ne izgubi zlahka. Morje tako uravnava ozračje in deluje kot termostat, ki preprečuje čezmerno segrevanje oziroma hlajenje; to je razlog, da je površina morja večja od površine kopnega. Poleg tega z izhlapevanjem izpolnjuje kopenske potrebe po vodi. Manj morja bi pomenilo manj izhlapevanja, kar bi povzročilo sušo, dovolj hudo, da bi celotno kopno spremenilo v puščavo.

Nič manj niso v primerjavi s kopenskimi pomembna morska bitja. Biseri, korale in druge lepote ter še posebno sveži morski sadeži iz globin morja so za človeka posebno pomembni.

Voda

Preživetje vseh zemeljskih bitij je odvisno od vode. Človek, ki ne more najti vode, kljub temu da jo nujno potrebuje, ne bo niti za trenutek pomislil, da ne bi za le en dragocen požirek zamenjal vsega zemeljskega bogastva. Prav tako ne bi dvakrat pomislil odpovedati se vsemu zemeljskemu bogastvu v zameno za to, da iz telesa odtoči zaužito vodo, če tega ne bi mogel storiti. Človeku se res lahko čudimo! Le kako mu lahko toliko pomenita zlato in srebro, ob tem pa se ne zaveda veličine blagoslova, ki ga v le enem požirku vode daje Vsemogočni Bog?[34]

❖

Človek, ki poglobljeno razmišlja o temeljnih modrostih, ne potrebuje veliko časa za spoznanje, da je samo preživetje vseh zemeljskih bitij odvisno od zaščite in pomoči Stvarnika neskončne vednosti in moči. Sprijaznil bi se z dejstvom, da živi v čudežno dovršenih razmerah, tako rekoč v virtualno čudežni deželi, kjer sam ne bi mogel preživeti. Niti razum niti zavest bi potem ne imela poguma upirati se Edinemu Bogu, Stvarniku in Skrbniku vesolja.

TEMELJNE MODROSTI ŽIVALSKEGA KRALJESTVA

Človek bi moral skrbno opazovati ptice, ki letajo po nebu, živali, tako udomačene kakor divje, in tiste najmanjše, komaj vidne žuželke; ob pogledu na vse njihove svojevrstne značilnosti je nemogoče, da ne bi z globokim spoštovanjem zrl v sijaj, moč in modrost Vsemogočnega Boga.

Le kako je Stvarnik namestil tako neverjetno majhne priveske na te majhne, komaj vidne žuželke? In kako te brez negotovosti tako brezhibno opravljajo svoje naloge? Če bi lahko človek imel popoln vpogled v njihove značilnosti, bi to presegalo zmožnosti človekovega razumevanja.

Če bi človek natančno opazoval živali, njihove raznolike oblike in podobe, ter nato razmislil, kakšno udobje jim zagotavljajo njihova koža, krzno, meso in mleko, bi se nedvomno zavedel brezmejnega Božjega blagoslova in milosti. Alah je vsaki izmed živali dal drugačno vrsto kože, ki jih varuje pred mrazom, močne kremplje, ki ščitijo tace, ter vsem njihovim potrebam ugodil na najboljši možen način.

Metulji, na primer, ki se ponašajo s telesom, okrašenim s čudovitimi, pretanjenimi vzorci, nam kljub svojemu kratkemu življenju z govorico telesa odkrivajo mnoge skrivnosti; gre za zgolj eno izmed brezmejnih Božjih čudes, ponujenih opazujočemu očesu, doumevajočemu umu ter še posebno čutečemu srcu …

Sveti Koran nas poziva, da pogledamo kamelo in razmislimo, kako je bila ustvarjena:

Le zakaj ne pogledajo kamel – kako so ustvarjene, in neba – kako je povzdignjeno, in planin – kako so postavljene, in zemlje – kako je razprostrta. Zato se spominjaj in druge opominjaj. (Koran 88: 17–21)

To pomeni, da nas manifestacija Božjega sijaja vabi k opazovanju živali kakor tudi drugih organizmov.

Vsemogočni Bog je vsa živa bitja obdaril s takšnimi lastnostmi, da čeprav se prehranjujejo z enako hrano, dajejo različne produkte. Denimo, če bi govedo ali ovce jedli zelene liste murve, bi dajali meso, mleko, kožo ali volno. Majhna gosenica sviloprejke pa iz istih listov plete svilo. Podobno je sposobnost čebele, ki iz cvetnega prahu tvori med, povsem onstran človeške moči.

Medtem ko je ena sama žival sposobna travo spremeniti v mleko in meso, človek, ki je najpopolnejše stvarjenje, te mojstrovine ni zmožen posnemati in proizvesti ene same kaplje mleka, četudi bi za to lahko uporabil na tone trave in bi imel na voljo najsodobnejše laboratorije.

Vsemogočni Bog oznanja:

Tudi od živine se lahko učite: iz njenega trebuha vam dajemo piti čisto mleko, ki nastaja med drobovjem in krvjo. Okusno tistim, ki ga pijejo. (Koran 16: 66)

Čebela

Edini Bog ﷻ pravi:

Tvoj Gospodar je navdihnil čebelo, da si gradi panje v hribih, drevesih in tistem, kar postavi človek! Hrani se z raznovrstnimi plodovi, sledeč poti svojega Gospodarja! Od njih prihaja pijača različnih barv, ki je zdravilo za ljudi. To je resničen dokaz za razmišljujoče ljudi. (Koran 16: 68–69)

Prerok ﷺ je dejal:

»Vernik je kakor čebela. Prehranjuje se s tem, kar je čisto, dela, kar je čisto, naseli se na čistih mestih in tam ničesar ne uniči ali poškoduje.«[35]

Ko Mohamed ﷺ omenja značaj vernika, hkrati spominja na lepoto čebele in modrost, s katero deluje.

Husejn Kašifi pojasnjuje:

»Razmišljujoč vernik ve, da je Vsevedni in Vsemogočni Bog krhko čebelo ustvaril z modrostjo. Čebela je ubogljiva in nikoli ne zaide s poti. Prehranjuje se s sladkimi in grenkimi sadovi in v zameno daje sladek med. Tako je pobožna, da ne jé drugega kot to, kar je čisto. Je ubogljiva in vedno ostaja zvesta vodilu Vsemogočnega Boga. Tako je lojalna, da se iz oddaljenih krajev vedno vrača v svoj dom. Tako je čista, da nikoli ne poseda tam, kjer je umazano, in nikoli ne jé ničesar umazanega. Tako je spretna, da četudi bi se zbrali vsi arhitekti in inženirji, ne bi bili sposobni posnemati njene stvaritve. Tako kot so v medu zdravilne lastnosti za človeško telo, tako je v

globokem premišljevanju o njej zdravilo za ignoranco, ki je bolezen srca.«

Čudo instinkta

Ismail Fenni Ertuğrul poudarja, kako živali živijo svoje življenje po Božjem načrtu, imenovanem podzavest oziroma instinkt:

»Živali s pomočjo instinkta, brez učenja, vedo, kako preživeti, kako ohranjati rod in kako jesti hrano, ki je za njih dobra. Ptice gradijo čudovita gnezda. Ptice selivke se zberejo na določen dan, predno odletijo na pot. Nekatere žuželke, kadar so tik pred svojo smrtjo in čakajo, da se njihovi mladiči izležejo iz jajčec, ne pokončajo drugih žuželk, ki bodo postali hrana za njihove mladiče, temveč jih s poškodbo žlez le onesposobijo in jih položijo poleg še ne izleženih jajčec. Še kako zanimivo je, da ta ista žuželka, ko odraste, postane hrana žuželkam drugih vrst. Čebela je s spremembo hrane sposobna vplivati na spol ličink. Kadar panj izgubi svojo vodjo, lahko tako čebele iz ličink napravijo čebeljo matico …«[36]

Kako osupljivo je dejanje sršena, ko ta premaga kobilico. Piči jo namreč tako, da je ne ubije, temveč jo le onesvesti. Nato v zemlji izkoplje luknjo, kamor položi kobilico, katere meso se tako ohranja. Zatem sršen poleg luknje izleže jajčeca. Novorojenim mladičem s tem omogoči za preživetje potrebno hrano. Njihova mati takrat odleti stran od mladičev, na odmaknjen kraj, kjer pogine. Tovrstno skrivnostno vedenje nikakor ne more biti pojasnjeno s pojmi, kot sta prilagoditev in učenje.

To instinktivno znanje jim je bilo dano od Vsemogočnega Boga.[37]

Losos se po mnogo letih, ki jih preživi v morju, vrne v svojo rodno reko. Še več, vrne se na natanko isto mesto, kjer je bil rojen, na brežine, kjer se potok izliva v reko. Le kdo je lososa obdaril z instinktom, ki ga vodi nazaj na rojstno mesto? Če bi lososa položili v drug potok, ki se sicer zliva v isto reko, bi to nemudoma spoznal in se vrnil na svoj rodni kraj, četudi bi moral plavati proti toku.

Še težje je razvozlati skrivnostno pot jegulj. Predno ta neverjetna bitja izležejo mladiče, pripotujejo iz jezer in rek z vsega sveta ter se zberejo v jamah v bližini Bermudskih otokov, kjer izležejo jajčeca in poginejo. Evropska jegulja prepotuje pot, dolgo tisoče kilometrov, prečka širni ocean in prispe na isto mesto. Novorojenci, ki naj ne bi vedeli ničesar, razen tega, da so v brezmejnih vodah odprli oči, se brez obotavljanja odpravijo iz jam in nepopustljivo plavajo vse do obal, od koder so prišli njihovi starši. Jegulje se tu ne ustavijo, temveč odpotujejo do jezer in rek, kjer so živeli njihovi starši. Vse do danes še niso opazili ameriške jegulje v evropskih vodah, kakor tudi ne evropske v ameriških. Še bolj presenetljivo je, da je evropski jegulji zaradi daljše poti, ki jo mora prepotovati v primerjavi z ostalimi vrstami, Edini Bog podaljšal njeno življenjsko dobo za približno eno leto!

Od kod torej izvor tako močnega občutka za smer?[38]

Te neverjetne lastnosti živali kažejo, da njihovo življenje in vedenje ne temeljita na golem naključju, temveč sta del načrta in programa, ki ga snuje Moč, ki jih je ustvarila.

Da celo živali vodi višja zavest, je eden najjasnejših dokazov obstoja, moči, lepote in suverenosti našega Gospodarja. Z razkrivanjem takšnih dokazov človeku naš Gospodar razkriva tiste, ki so pripravljeni spoznati resnico in se ji predati, nasproti tistim, ki si trmasto zatiskajo oči pred čudovitimi pojavi, v katere strmijo. Koranski verz takole oznanja:

Zagotovo, Bogu ni pod častjo za primer navesti komarja ali kaj drobnejšega od njega. Ti, ki verujejo, vedo, da je to resnica njihovega Gospodarja, neverniki pa govorijo: 'Le kaj je hotel s tem povedati?' Bog tako mnoge pušča v zablodi, mnogim pa kaže pravo pot. A v zablodi pušča le hude grešnike.

(Koran 2: 26)

Stvaritev v parih

Alah hrani enost samo Zase, medtem ko vsa bitja ustvarja v parih. Sveti Koran razkriva:

Vsa bitja smo ustvarili v parih, vam v pouk. (Koran 51: 49)

Vidite, nebo je ustvaril, ne da bi ga podprl s stebri, po zemlji pa je razpostavil nepremične gore, da vas ne bi tresla. Razsejal je tudi živali. Dež spuščamo z neba in storimo tako, da potem zrastejo najrazličnejše plemenite rastline, v parih. (Koran 31: 10)

O stvarjenju dvojnosti, ki se je je znanost začela zavedati šele pred kratkim, nas je Koran, kot dar spoznanja, dan človeku, poučil pred štirinajstimi stoletji.

Prefinjeno zasnovano, nedosegljivo tudi najbolj kreativnim mislim in najbolj divji domišljiji človeka, je vesolje podvrženo neverjetnemu zakonu, snovanemu glede na posebne

značilnosti vsakega elementa, od rastlinske in živalske celice do skrivnostnih protonov in elektronov v atomu, ki skladno sobivajo v snovi. To nam odpira čudovito obzorje za kontemplacijo.

KONTEMPLACIJA BLAGOSLOVA VSEMOGOČNEGA BOGA

Največji dar Alaha je, da smo izmed vseh stvaritev ustvarjeni kot človeško bitje in da se nahajamo v duhovnem okolju. Še bolj veličastno je, da smo pokorni Svetemu Koranu in smo del skupnosti (*uma*), ki sledi Preroku Mohamedu ﷺ.

Mohamed ﷺ je za nas najpopolnejši primer poosebitve Svetega Korana. Božji Prerok ﷺ nas uči Knjige in modrosti ter dela našo notranjost kristalno čisto. Če bi popolnoma razumeli te poklone, bi se v hvaležnosti priklonili in ne bi niti za trenutek dvignili glave.

Naklonjenost Vsemogočnega Boga nikakor ni omejena le na darove. Njegovi številni blagoslovi se kot nevidna ploha neprenehoma zlivajo na nas služabnike.

Božji Prerok ﷺ je dejal:

»Alah je dejal: '*Poskrbi, in Jaz bom poskrbel zate*.' Darovi Alaha so ogromni. S čimer On oskrbuje celotno stvarstvo, na noben način ne zmanjšuje Njegovega bogastva. On oskrbuje neprenehoma, podnevi in ponoči. Pomisli, kaj vse je Edini Bog zagotovil od dne, ko je ustvaril nebesa in zemljo! Nič ni zmanjšalo njegove suverenosti.«[39]

Ti blagoslovi zahtevajo kontemplacijo, kar daje umeti obstoj Stvarnika in kar vodi k zahvali Njegove moči in radodarnosti.

Omar ibn Abdulaziz ﷺ[i] je nekoč pripomnil:

»Lepo je, kadar v pogovoru omenjamo Edinega Boga. Toda najbolj krepostno dejanje je kontemplacija Božjega blagoslova.«[40]

Nehvaležnost oziroma pomanjkanje ustrezne hvaležnosti pomeni zanemarjanje zahvalnosti in zapravljanje bogastva, na način, ki ga narekuje ego. Takšno stanje duha nas oddaljuje od Edinega Boga, edinega vira.

Hvaležnost ima tri ravni:

1. Hvaležnost srca: Pomeni razmišljati o blagoslovu.

2. Hvaležnost jezika: Pomeni izreči zahvalo Alahu za blagoslov.

3. Hvaležnost udov: Pomeni blagoslovu nameniti primeren del, vsaj toliko, kolikor so nam sami pomembni.

Pravijo, da gre »vsakemu blagoslovu svoja zahvala«, kar pomeni, da moramo to, s čimer nas Vsemogočni Bog obdaruje, deliti s tistimi, ki to potrebujejo.

Koranski verz pravi:

S tem, kar ti je naklonil Gospodar, si prizadevaj doseči oni svet. A ne pozabi niti na svojo nalogo na tem svetu! Delaj dobro

i Naveden arabski izraz ﷺ ob omembi tistih, ki so blizu Bogu, pomeni *naj bo Bog usmiljen z njim*.

za druge, kakor je bil Gospodar dober s teboj! Ne povzročaj nereda na zemlji, zakaj Gospodar ne mara takšnih, ki povzročajo nered. (Koran 28: 77)

Kontemplacija ob vsaki priložnosti

Ziya paša je nekoč zapisal:

Modrost tisočerih lekcij,
zapisana na vsaki strani vesolja.
O, Gospodar, kako čudovit prizor!

Ob tolmačenju navedenih stihov je velik učenjak islama Sufjan ibn Ujajna ﷺ pogosto ponavljal besede poeta:

»Če je človek globoko razmišljujoč, najde nauk v vsem.«[41]

Podobno razmišljanje najdemo v arabskem pregovoru, ki pravi: »Tako veliko je stvari, od katerih se lahko učimo, in tako malo je tistih, ki to počno.«

Vsak delec razlaga Vsemogočnega Boga

Ko se enkrat posameznik nauči, kako skozi kontemplacijo brati knjigo vesoljstva, začne vsak delec vanj vlivati veličanstvo Edinega Boga, slava Njemu, in ga vodi bližje Njegovi modrosti.

To čudovito ubesedi Fuzuli:

Če je moder mož spodoben dojeti razodetje Božansko,
zanj vsak delec postane angel Gabrijel,
ki prinaša Božje razodetje.

Alah oznanja:

Prisegam pri tem, kar vidite, in pri tem, česar ne vidite: Koran je resnično govor, razodet Plemenitemu Preroku, ne pa govor pesnika, maloverni! (Koran 69: 38–40)

Ena izmed temeljnih modrosti koranske prisege je opozarjanje na določene nauke, kar pomeni korist in vpogled v zadeve, ki so predmet te zaobljube. Služabnik je tako pozvan, da z razumevanjem tega sijaja pridobi globino duhovne čutečnosti.

Vsa bitja, vidna kakor tudi nevidna, so tako dokaz Alahove moči. To kažejo neštete modrosti njihovih misli in refleksij.

Spoznane modrosti in odkrite skrivnosti bodo kot rezultat krepitve naše sposobnosti kontemplacije in vneme nad Koranom tako veličastne, kot je veličastno drobno seme, ki v rodovitni zemlji zraste v veliko drevo.

Vsemogočni Bog oznanja:

Resnično, na nebu in na zemlji so dokazi za tiste, ki verujejo. V stvarjenju tebe in živali je dokaz za tiste, ki so trdni v veri. Izmenjava dneva in noči ter dež, ki ga Gospodar spušča z neba in z njim oživi zemljo iz mrtvila, pa tudi spremembe vetrov – vse to so dokazi za razumne. (Koran 45: 3–5)

Osredotočanje srca in misli na takšne zadeve nakazuje, da posameznika Sveti Koran vodi v ozračje *takve*. Ravno tako kot je življenje rože odvisno od vode, zraka, zemlje in svetlobe, je doseg želene ravni kontemplacije odvisen od pobožnosti.

Vsemogočni Bog si od svojih služabnikov želi, da bi bili tankočutnih misli in da bi stremeli k razumevanju. Vsak vernik

bi se v vsaki priložnosti moral posvetiti kontemplaciji, in to z gorečimi občutki čaščenja. Besede Rabije, žene Ahmeda ibn Havarija, so izvrsten primer za to:

»Vedno ko slišim klic k molitvi, se spomnim klica sodnega dne …«

»Vedno ko vidim sneženje, vidim knjige naših dejanj, ki potujejo po nebu …«

»Na vstajenje se spomnim vsakokrat, ko vidim skupino zgrinjajočih se kobilic …«

Pravijo, da je nekega dne kalif Harun ar-Rašid odšel v kopalnico, kjer je osebje po pomoti v kad natočilo vrelo vodo. S hudimi opeklinami in bolečinami je kalif odhitel ven in nemudoma poklonil na tisoče zlatnikov v dobrodelne namene ter dejal:

»Danes nisem mogel prenesti toplote vroče vode … Kako bom preživel, če mi bo v onstranstvu namenjen peklenski ogenj?«

Božji Prerok ﷺ, ki mu je bilo v pouk vse, čemur je bil priča, se je venomer v zahvali obračal h Gospodarju in pri Njem iskal zavetje. Tudi mi bi morali v vsem, kar vidimo, zaznati Božji sijaj in poskušati pridobiti duhovno hrano za ohranjanje notranjega sveta naših src in misli. Kamorkoli se vernik ozre, naj bo to v Sonce, Luno, ozračje, svoje lastno delo, svoje prednike ali potomce, mora z očesom srca v njih prepoznati Božje sporočilo. Na podlagi razmišljanja o svojem izvoru in cilju, o svojem golem preživetju, o tem, kdo mu je dodelil to podobo in obliko, določen značaj in določeno življenjsko dobo; s spoznanjem, da nista niti življenje samo niti vesolje nikoli ločena od modrosti, da ni bilo nič ustvarjeno zaman in – kar je najpomembneje –

da človek nikoli ni sam, se mora neprenehoma zavedati Božje moči in veličine.

Zakaj je Vsemogočni Bog ustvaril vesolje?

Edini Bog pravi:

Neba in zemlje in tega, kar je vmes, nismo ustvarili za igro. Vse to smo ustvarili z namenom, toda večina med njimi je nevednih. (Koran 44: 38–39)

Kontemplacija vesolja mora človeku zagotoviti razumevanje volje Vsemogočnega Boga in dejstva, da je bilo vse, kar je na voljo človeku, ustvarjeno z razlogom. Na ta način mora človek razmišljati o svojih odgovornostih do Stvarnika in ne zapostavljati svoje dolžnosti služiti Njemu. Ostati brezčuten in nehvaležen za velikanske usluge in blagoslove Vsemogočnega Boga je nedvomno obžalovanja vredna ignoranca, ki nikakor ne koristi časti in dostojanstvu človeka.

Človek ne sme pozabiti, da bo vprašan o vseh prejetih blagoslovih. Vsemogočni Bog namreč pravi:

Tisti dan boste izprašani o sladkem življenju. (Koran 102: 8)

Zavoljo vseh blagoslovov, ki nam jih daje Edini Bog, tako tiste, ki se jih zavedamo, kakor tudi tiste, ki se jih ne, smo za vedno zavezani k Njemu. Kako čudovita so srca modrosti, ki se zavedajo tega dolga in ki si prizadevajo hvaležnost z dobrimi deli udejanjiti.

KONTEMPLACIJA ČLOVEKA

KONTEMPLACIJA ČLOVEKA

VELIČASTNA PREFINJENOST STVARSTVA

Alah pravi:

وَفِي الْاَرْضِ اٰيَاتٌ لِلْمُوقِنِينَۙ.
وَفِيٓ اَنْفُسِكُمْ اَفَلَا تُبْصِرُونَ

Na zemlji, kakor tudi v nas samih, so znamenja za trdno verujoče. Ali ne vidite? (Koran 51: 20–21)

Vsemogočni Bog je človeka ustvaril tako sijajno, da tako hvaljena sodobna znanost in tehnologija, kljub mnogim odkritjem, ne premoreta celostne razlage te čudovite skrivnosti, človeka. Koran navaja:

O, človek, kaj te slepi, da si nepokoren svojemu plemenitemu Gospodarju? On te je ustvaril skladnega in pokončnega in po svoji volji. (Koran 82: 6–8)

Kadar Alah opominja posameznika na njegovo preteklost, ga s tem spodbuja k razmisleku o njegovem nastanku; da, četudi je izjemna in najbolj častna stvaritev celotnega stvarstva, je ustvarjen na prvem mestu iz nekako ne najbolj

privlačne tekočine[i]. Kako nesmiselno je torej, da se človek zanaša na začasno, ranljivo bivanje, ki je dejansko ničelno in se upira Gospodarju, neskončno Silnemu in Modremu, ki je to čudovito bitje ustvaril iz majhne kaplje tekočine!

Stopnje stvaritve človeka, ki jih je medicina spoznala šele pred nedavnim, so v Koranu opisane takole:[ii]

Zares smo človeka ustvarili iz bistva zemlje, potem smo ga kot kapljo semena postavili na varno mesto. Potem smo iz kaplje semena naredili kepico krvi, iz kepice krvi smo naredili kepo mesa, iz kepe mesa pa kosti. Kosti smo nato oblekli z mesom, nato pa oživili novo bitje. Slava Gospodarju, najboljšemu stvarniku! Potem boste umrli in boste na onem svetu ponovno vstali. (Koran 23: 12–16)

Kakor sama stvaritev človeka ga na svoj način tudi njegovi organi vabijo h kontemplaciji. Številni organi, o katerih

i Koran 80: 17–22; 30: 20; 75: 36–38; 77: 20–22; 36: 77; 76: 2.

ii V zadnjih 1400 letih Koran podpira vsako znanstveno odkritje. Da je Knjiga, ki je bila človeštvu posredovana skozi nepismenega Preroka ﷺ in se nanaša na zakone, ki veljajo skozi celotno vesolje in zadevajo tisoče pojavov, ter na odseve teh zakonov, in ni bila ovržena niti z enim odkritjem, pomeni neizpodbiten dokaz o njenem Božjem izvoru. Povedano enostavneje, Koran je vedno pred znanostjo in ga znanstvena odkritja vedno potrjujejo ter mu sledijo. Mnogi zahodni intelektualci, dovolj razumni, da so pustili ob strani predsodke o islamu, so bili sposobni najti povezave med novodobnimi odkritji in koranskimi verzi, razodetimi pred 1400 leti, in so se nato z občudovanjem in spoštovanjem odločili za pot luči. Eden izmed njih je francoski embriolog prof. Maurice Bucaille, ki je na podoben način postal musliman. Njegovi pomembni deli, ki ju bralcu priporočamo, sta *La Bible, le Coran et la science* (Biblija, Koran in znanost) in *Moïse et Pharaon* (Mojzes in faraon).

gre kontemplirati, kot so oči, ušesa, roke, noge, možgani, srce, skratka vsi naši organi, nas kličejo in pozivajo:

Pozorno poglejte, kako je Vsemogočni Bog uredil ude, grajene iz mišic, živcev in žil, in jih sestavil skupaj v neverjetno, skladno telo! Edini Bog je glavo naredil okroglo in na njej odkril ušesa, oči, usta, nos … Ustvaril je dolge noge in roke ter jih na koncih oblikoval v prste. Notranje organe, kot so srce, želodec, pljuča, jetra, črevesje, vranica in maternica, je oblikoval na najboljši možen način. Niti eden izmed njih ni ustvarjen brez namena in ločen od drugih; vsak je ustvarjen tako, da lahko kar najbolje opravlja svojo pomembno nalogo. Povrh tega je vsak organ razdeljen na notranje dele. Oko, na primer, ima plasti, izmed katerih je vsaka različne kakovosti in oblike. Če bi se katerakoli izmed plasti poškodovala ali izgubila eno od svojih lastnosti, bi oko popolnoma izgubilo sposobnost vida.

Kosti

Oblikovanje kosti je nadvse navdihujoče. Le kako je Edini Bog iz le kaplje sperme ustvaril kost, ki je tako trda in odporna? Kako nato kosti, sestavljene v okostje, nudijo oporo celotnemu telesu, tako uravnoteženemu in čvrstemu? In kako raznolikih oblik in velikosti so?

Človek ni sestavljen le iz enega kosa kosti. Kosti so med seboj povezane s prožnimi sklepi, katerih oblika je prilagojena točno določenemu gibanju. Naoljen mehanizem teh sklepov je tako odličen, da je danes kljub sodobni tehnologiji težko razložljiv.

Predstavljajmo si, s kakšnimi težavami bi se srečali v življenju, če le eden izmed sklepov v našem telesu ne bi deloval!

Če bi Alah v našem telesu ustvaril le eno kost več, kot jih imamo, bi ta povzročala neznosno neudobje in bi jo bilo treba s kirurškim posegom odstraniti. V nasprotju s tem bi brez določene kosti bili primorani vložiti veliko več napora, da bi primanjkljaj nadomestili; v večini primerov bi bil naš trud zaman.

Predstavljajmo si, da ne bi mogli uporabljati enega palca. Kako velika ovira bi to bila za nas?

Nekateri izmed človeških zob so ploski in tako primerni za mletje hrane. Drugi so koničasti in ostri, z njimi v hrano zarežemo in jo pregriznemo.

Vsemogočni Bog je za premikanje kosti ustvaril mišice. Velikost in oblika vsake izmed njih je odvisna od njenega specifičnega položaja v telesu. Oko, na primer, sestavljajo mnoge mišice. Okvara le ene izmed njih bi delovala pogubno za celotno oko.

To so samo tista čudesa, ki jih vidimo. Prav tako obstajajo s čutili nezaznavne duhovne lastnosti, kot so temperament, značaj, osebnost, zavest, in so še bolj osupljive narave.

Čudež človeškega telesa je umetnina Vsemogočnega Boga, ustvarjena iz ene same kaplje vode. Kadar gledamo lepo sliko, običajno občudujemo slikarjevo spretnost, umetnost in genialnost. Umetnikov ugled je nenadoma izpostavljen. Četudi daleč od tega, da bi iz nič ustvaril nekaj, je vse, kar slikar naredi, da izbere nekaj barve in čopič ter na platnu odrazi

svoje občutke doživetih stvari, ki jih je tako in tako ustvaril Vsemogočni Bog.

Če slikarjevo delo pritegne našo pozornost, zakaj se potemtakem ne bi v kontemplaciji z občudovanjem obračali k pravemu čudesu, človeku, edinstveni mojstrovini, ki jo iz ene same kaplje ustvarja Pravi Umetnik?

Deli telesa

Zgradba ušesa, koristnost nosu, delovanje jezika in razločno izgovarjanje vsake črke, zobje, ki rastejo v ustni votlini, in njihova biserom podobna čudovita oblika, tankočutna zgradba glasilk ... Da je glas vsakega posameznika različen, tako zelo različen, da slep prepozna osebo, ne da bi jo videl.

Lasje, brada, obrvi in trepalnice ... Želodec, jetra, ledvice in ožilje ... Osnovani z najvišjo inteligenco in modrostjo, skladno delujoči drug z drugim, si resnično zaslužijo poglobljen razmislek.

Naše ledvice so majhen kos mesa; pa vendar razlikujejo med strupenimi in nestrupenimi snovmi. Strupe pošljejo iz telesa, medtem ko nestrupene snovi vrnejo v telo. Mar imajo ledvice svoj um, ali dostop do računalnika, ali mogoče do laboratorija za kemijske analize? Vsi vemo, kakšne nevšečnosti nastopijo, ko se v tem majhnem organu pojavijo motnje. Ogromne aparature so nezmožne popolnoma opraviti to, kar ta le petdeset gramov težak organ opravi z lahkoto.

Poglejmo sedaj svoje roke. Te so ustvarjene dolge, da lahko z njimi dosežemo želene stvari. Ploski dlani je danih pet

prstov, vsak ima tri členke. Po štirje prsti stojijo na enem robu dlani, palec na drugem. Palec lahko priskoči na pomoč ostalim štirim prstom. Če bi vsi ljudje sveta skupaj z domiselnimi idejami poskušali narediti roko boljše oblike, kot jo imamo, tega pač ne bi zmogli.

Če bi človek izgubil navidezno nepomemben del telesa, kot je na primer noht, bi se ob srbečih občutkih počutil popolnoma nemočnega. Če bi ob tem moral za pomoč prositi nekoga drugega, bi bili potrebni številni poizkusi in mnoge napake, da bi ta oseba našla srbeče mesto. Pa vendar tvoja roka brez težav vedno znova najde srbeče mesto, celo med spanjem.

Navidezno enostavni gibi, ki jih opravljajo naše roke, dlani in prsti, dejansko zahtevajo zelo zapleten in natančno načrtovan trud. Če pomislimo, da je gibanje sodobnih visokotehnoloških robotov še vedno neprimerljivo s človekovim, je lahkomiselno ostati ravnodušen do neskončne moči in modrosti, ki jo dan za dnem v človeškem telesu uprizarja Vsemogočni Bog.

Tu je v pesniškem jeziku izraženo dejstvo, da človek, tako kot ostalo stvarstvo, na svoj način neprenehoma izraža Pravega Umetnika, in sicer očem, ki vidijo, in ušesom, ki slišijo:

Moj obstoj priča o obstoju mojega Stvarnika.
Vsi ostali dokazi so odveč, četudi so…

(Şinâsî)

Sočutje in milost Vsemogočnega Boga

Le poglejmo milost in sočutje Alaha, ki dokončen izrast otroških zob odloži do starosti dveh let. Dojenček, z izjemo dojenja, v prvih dveh letih namreč ni sposoben prejemati vseh hranil. Zatorej v tem obdobju ne potrebuje zob. Dokončno razviti zobje bi doječim materam povzročili velike bolečine.

Z otrokovim odraščanjem se razvijajo tudi njegove potrebe po hrani in kmalu pride čas, ko samo mleko ne more zapolniti otrokovih potreb. V tem času nastane močna potreba po presnovi nekaterih živil, s čimer nastopi potreba po žvečenju in goltanju. Zato se zobje pri otroku dokončno izoblikujejo ob ravno pravem trenutku. Če bi se zobje razvili prezgodaj, bi zelo oteževali dojenje. Pravi čudež je, da Edini Bog ni le potisnil teh močnih kosti skozi mehke dlesni, temveč jih je na površje priklical ob ravno pravem času.

Vsemogočni Bog je starše navdihnil z izjemnim občutkom sočutja do svojega otroka. Le kdo bi lahko nosil breme otroka, če ne bi Vsemogočni Bog v srce starša položil del svoje milosti?

Človeško telo predstavlja čudovit objekt kontemplacije in je neizpodbiten dokaz obstoja Stvarnika. Toda nekdo, ki se tega jasnega dejstva ne zaveda, je kar naprej prezaposlen s potrebami svojega ega. V skrbi za takšne potrebe je človek na isti ravni z živaljo. Sposobnost, ki človeka loči od živali in mu daje najčastnejše mesto v celotnem stvarstvu, je modrost, pridobljena z dojemljivim opazovanjem tako čudes zemlje in neba ter kontemplacije čudovitih Božjih umetnin v celotnem vesolju kakor tudi človeka samega. Kadar se posameznik

poglobi v te modrosti, takrat je povzdignjen na raven angelov, ali celo višje, v krogu tistih, ki bodo v posmrtno življenje vstopili v stanju Božje ljubezni, med Božje preroke in pravične. Takšna čast in privilegij sta daleč stran od tistih, ki so ujeti v svoj lasten pohlep in celo bolj zmedeni od živali.[42]

Obraz in prstni odtisi

Nekega dne je nekdo v družbi Omarja[i] ﷺ pripomnil: »Šah je resnično osupljiv. Čeprav šahovnica meri le meter v dolžino in širino, lahko na njej izvedeš milijon različnih potez, ne da bi si bile podobne!«

»Nekaj je še bolj neverjetnega,« je odgovoril Omar, »velikost obraza meri zgolj za človeško dlan. Nanj dodane obrvi, oči, nos in usta so vedno na istem mestu. Pa kljub temu ne na Vzhodu ne na Zahodu ne najdeš dveh oseb popolnoma enakega videza. Kako velika je slava, veličanstvo in modrost Edinega Boga, ki na le majhnem delu telesa uprizarja neskončne raznolikosti!«[43]

Razmišljajoč o tej modrosti, se poet izrazi takole:

Kdo je Veleum, ki riše ta obraz?
Se nihče ne pogleda v ogledalo in vpraša?

(Necip Fâzıl)

Še veličastnejši so človeški prstni odtisi. Danes se uporabljajo kot varnostne kode na računalnikih in drugih napravah.

i Omar je eden izmed prvih štirih kalifov po Mohamedu ﷺ (op. p.).

Vsaka oseba ima različen in edinstven prstni odtis. Celo odtisi na prstih iste roke se med seboj razlikujejo.

Šele na koncu devetnajstega stoletja so znanstveniki ugotovili, da se prstni odtisi vsakega posameznika razlikujejo in so jih kasneje začeli uporabljati za identifikacijo, predvsem na področju prava in kriminalistike. Danes obstaja znanost, imenovana daktiloskopija, ki se ukvarja izključno s proučevanjem prstnih odtisov.

Alah, ki je človeka obdaril s to edinstveno značilnostjo, je ta čudež omenil v koranskem verzu pred približno tisoč štiristo leti, v katerem oznanja, da bodo ob vstajenju v onstranstvo celo prstni odtisi ponovno razporejeni popolnoma enako, kot so bili v času zemeljskega življenja. Koranski verz pravi:

Mar človek misli, da ne bomo zbrali njegovih kosti? Zbrali jih bomo. Vnovič lahko ustvarimo njegove prstne blazinice. (Koran 75: 3–4)

Kot vidimo, Sveti Koran vedno utira pot in daje zgled znanosti, ki mu le sledi.

Podobno kot prstni odtisi se tudi oči razlikujejo od človeka do človeka. V našem vsakodnevnem življenju vse bolj prevladujejo različne naprave, od računalnikov do vrat, ki ne delujejo na sistem staromodnih kod, temveč svoje uporabnike prepoznavajo po očesni mrežnici.

Veličasten je Alah, ki ustvarja neskončne raznolikosti na polju, celo manjšem od enega kvadratnega centimetra.

Čudo gena

Nedavna odkritja na področju genetike kažejo, da vsak posameznik poseduje svojevrstno kodo, ki pripada le njemu. Še bolj presenetljivo je, da so ti geni tako drobceni, da četudi bi zbrali vse gene vseh živih bitij na Zemlji, z njimi ne bi mogli napolniti šiviljskega naprstnika.

Geni, nevidni celo skozi mikroskop, se naselijo v celice vseh živih organizmov in jim določajo njihove lastnosti. V tem pogledu je naprstnik premajhen, da bi lahko vase zbral vse lastnosti vseh šestih milijard ljudi, kolikor jih je danes na Zemlji; glede tega ni nikakršnega dvoma.

Kako lahko potemtakem ta drobcena stvar, imenovana gen, združuje kdo ve kolikšne lastnosti posameznega organizma? Le kako lahko na tako majhnem območju varuje vsako posamezno lastnost danega organizma, celo tiste psihološkega značaja.

Dejstvo, da lahko na milijone atomov, ujetih v enem samem genu, tako majhnem, da ga ni moč videti niti z mikroskopom, praktično vodi življenje na Zemlji, je mogoče le ob previdnosti Modrega Stvarnika. Ob tem ni niti najmanjšega prostora za teorijo.[44]

Vsemogočni Bog nas takole opominja:

Tvoj Gospodar je iz potomcev Adamovih, iz njihovih ledij, ustvaril njihove sinove in jih pozval, naj pričajo: 'Mar nisem vaš Gospodar?' Odvrnili so: 'Ste! Mi smo priče!' To pa zato, da na sodni dan ne bi rekli: 'O tem resnično nismo ničesar vedeli!' (Koran 7: 172)

Tovrstne manifestacije Božje moči in Božje umetnosti, ki so bile odkrite šele pred nedavnim, osupnejo razum. Navdihnjen s temi občutki je Ziya paša že v devetnajstem stoletju zapisal:

Častim Njega, čigar umetnost dela misel ponižno
in čigar moč dela modreca nemočnega ...

Kdo upravlja to tovarno, imenovano človeško telo?

Ceniti moramo dejstvo, da je bivanje vseh živih bitij, na nebu, zemlji in v morju, v vsakem trenutku odvisno od Vsemogočnega Boga. Na najpreprostejši ravni mora uvideti, da skorajda vse aktivnosti v našem telesu potekajo neodvisno od naše volje. Tako delujejo bitje našega srca, dihanje in ostale aktivnosti vseh drugih organov, vključujoč aktivnosti znotraj celic, njihovo vzajemnost in medsebojno burno komunikacijo. Kdo ve, koliko napak bi povzročili, če bi delovanje le enega izmed vseh dovršeno delujočih organov, ali pa stotine vrst biokemičnih reakcij, ki potekajo znotraj posamezne celice, bilo prepuščeno upravljanju in nadzoru nas samih za le en dan?[45]

Nadvse poučno je dejstvo, da lahko na eni strani desetletni otrok obvladuje desettonskega slona, medtem ko lahko, kot dokaz človekove šibkosti, droben virus, neviden golemu očesu, zruši kopico postavnih mož!

Zato nikoli ne smemo od Edinega Boga dane moči pripisati sami sebi; nikoli se ne smemo prepustiti arogantnosti in se moramo vedno opominjati, kdo je Resnični Gospodar moči. Doseči moramo nenehno stanje zahvalnosti in se zavedati, da

v primerjavi z Božjo močjo nismo niti drobec prahu. Zatočišče moramo vedno iskati pri Vsemogočnem Bogu.

Na tem mestu smo se le delno dotaknili samo nekaterih instanc Božje moči in modrosti, ki so jasno vidne pri človeku. Nameniti čas razmišljanju o človeku bo slej ko prej odkrilo mnoge skrivnosti in modrosti, ki jih je Alah podaril človeku. Vredno bi bilo napisati knjigo o vsaki celici našega telesa.

ZAKAJ JE BIL ČLOVEK USTVARJEN

Kaj je resničen namen človeka, ustvarjenega na najboljši možen način, kot častivredno bitje, obdarjeno z mnogimi Božjimi blagoslovi? Kaj se od človeka pričakuje? Kaj so njegove odgovornosti?

Alah pravi:

Mar ste mislili, da smo vas ustvarili za šalo in da se ne boste vrnili k Nam? (Koran 23: 115)

Nevidnih bitij (džinov) in ljudi nisem ustvaril z drugim namenom, kot da bi me slavili. (Koran 51: 56)

Človek se mora resnično zahvaliti za vsako celico svojega telesa, in sicer z dejanji čaščenja, dobrodelnosti, dobrote in potrpežljivosti, če omenimo samo nekatera. Vsak blagoslov ima svojo vrednost in vsak zahteva svoj izraz zahvalnosti.

Božji Prerok ﷺ pravi:

»Vsak dan je potrebno eno dobro delo za vsak človekov člen. Pomagati nekomu povzpeti se na sedlo ali natovoriti tovor je dobrodelnost. Prijazna beseda je dobrodelnost. Vsak

korak na poti k molitvi v mošejo je dobrodelnost. Pokazati pot je ravno tako dobrodelnost.[46]

»Vsak dan je za vsak tvoj sklep in vsako tvojo kost potrebno dobro delo. Vsaka slavitev Boga je dobrodelnost. Vsako čaščenje Boga je dobrodelnost. Dobro delo storimo vsakokrat, ko izrečemo Bog je velik (*tekbir*) ali Ni drugega boga kot Boga (*tahlila*). Dober nasvet je dobrodelnost. Preprečiti zlo je dobrodelnost. Darovati jutranjo molitev je vredno toliko kot vse to.«[47]

Drugi izreki vključujejo »pravično soditi med dvema osebama« in »s poti odstraniti stvari, ki so mimoidočemu v napoto«.[48]

Zatorej je potreba po prizadevanju postati častivreden služabnik Vsemogočnega Boga očitna. Z deli čaščenja, dobrote in priprave na večno življenje napraviti največ iz vsakega trenutka in se na najboljši možen način pripraviti na večno življenje je bistvenega pomena.

RAZVOZLATI SKRIVNOST SMRTI

Mohamed ibn Kab al-Kurazi pripoveduje:

»Nekega dne sem v Medini srečal Omarja ibn Abdulaziza. Takrat je bil še mladenič, dokaj čeden, in premožen tudi. Leta kasneje, ko je postal kalif, sem ga obiskal. Prejel sem dovoljenje in stopil proti njemu. Ob pogledu nanj sem obnemel. Osuplo sem strmel vanj in nisem mogel odvrniti pogleda.

'Zakaj tako strmiš vame, Mohamed?' me je vprašal.

'Bledi ste, vaše telo je izčrpano, ostali ste skoraj brez las, preostali pa so posiveli,' sem odgovoril. 'Ko vas vidim v takšnem stanju, kalif, svojega začudenja res ne morem skriti.'

'Kdo ve, kako zelo bi se bil čudil, Mohamed, če bi me videl tri dni zatem, ko bi me položili v grob,' je odvrnil. 'Mravlje bi izdolble moje oči in preluknjale moja lica; moj nos in usta bi bila napolnjena z gnojem. Resnično, takrat me ne boš prepoznal in boš bolj začuden, kot si lahko predstavljaš!'«[49]

Nadvse pomembno je, da vsak posameznik kontemplira o svojem koncu: kako bo z njim, ko vdihne zadnji dih, s čim se bo srečal v svojem grobu ter kakšno mesto bo zasedal v posmrtnem življenju? To so največje skrivnosti, ki ležijo pred človekom; razumeti skrivnost potovanja od zibelke do krste in modrost, na kateri temeljita zemeljsko bivanje in prehod v posmrtno življenje, ki mu bo sledilo. Vsak izmed nas mora vložiti vse napore, da reši to uganko in s tem doseže večno srečo.

V prvi vrsti mora slehernik kontemplirati o minljivosti, kajti neizpodbitno dejstvo je, da:

Vse zemeljsko bo preminilo. (Koran 55: 26)

Prišel bo dan, ki ga jutri ne bo; vsem nam neznan dan. Alah pravi:

Smrtne muke bodo prinesle resnico, ki ji ne moreš pobegniti. Zatrobil bo rog; to je dan, ko bo opozorilo izpolnjeno.
(Koran 50: 19–20)

Vsak izmed nas vstopi v ta svet skozi ena vrata, materin trebuh, in gre skozi življenje, ki je kot tek z zaprekami v

nevihti bodisi duhovnih bodisi egoističnih občutkov. Po prehodu skozi ta ozek hodnik, skozi vrata groba, na koncu vsak slehernik prestopi v večno življenje.

Svet je kakor hiša dvojih vrat, ki jo napolnjujejo in praznijo nešteta človeška bitja, vse od časa Adama ﷺ do danes. Kje so oni sedaj? Kje bomo mi sami čez čas? Neznano je … Nekaj pa je vendarle gotovega. Smrt potrka na vrata tako zatiralca kakor tudi zatiranega, grešnika in vernika; in sedaj čakajo na začetek večnega življenja, na sodni dan.

Le pomislite, da bi bila tla, po katerih hodimo, prekrita s telesi milijarde preminulih človeških bitij, ki so živela do danes; telesa, ki so sedaj popolnoma spremenjena v prah, kakor milijarde senc nakopičena drugo na drugo … Jutri smo tudi mi sami primorani preiti v gosto senco. Od tam naprej se bo začelo posmrtno življenje; pot v neskončnost. Zatorej se za trenutek ustavimo in pomislimo: Le kdo pri zdravi pameti ne bi zamenjal trenutka za večnost?

Vsemogočni Bog v Koranu oznanja:

Ko ga bodo doživeli (sodni dan), se jim bo zdelo, da so preživeli na svetu le en večer ali eno jutro. (Koran 79: 46)

Tako nas poučuje, kako kratko je to življenje v primerjavi z življenjem v neskončnosti.

Naslednja kitica odseva to resnico, ki skrajšuje bistvo zemeljskega življenja:

Krhko je življenje, bliskovito kot tren očesni,
ptica je poletela, nismo je slišali, pa vendar je odletela ...

(Aşık paša)

Bi lahko bilo še kaj bolj nespametno kot uničujoče zapravljati zaklad tega zemeljskega življenja, kakor da je večno?

Kontemplacija smrti

Božji Prerok ﷺ nam je naročil pogosto razmišljanje o smrti, ki bi nas varovalo pred izgubljenostjo v posvetnih zadevah.[50] Dejal je: »Čuditi se gre tistemu, ki se bori za varljivo zemeljsko življenje, kljub temu da verjame v večno življenje.«[51]

Misel na neizogiben čas popolne ločenosti od sveta, ko bo vsak slehernik soočen z vsem, kar je v svojem življenju naredil, dobrim in slabim, ter bo v celoti prejel svojo nagrado ali kazen, ga oddaljuje od greha in skušnjave ter vodi bližje k dejanjem dobrote. Kontemplacija svoje smrti je, z drugimi besedami, sredstvo za dosego višje zavesti, krepitev svojega življenja in delovanje, ki vodi k boljšemu stanju v večnem življenju. Mohamed ﷺ pravi:

»Pogosto se spomni smrti; kajti misel na smrt slehernika očiščuje greha in mu nudi indiferentnost do sveta. Če misliš na smrt v stanju bogastva, te bo to varovalo pred njegovo pogubo. Če misliš na smrt v stanju pomanjkanja, ti bo to omogočilo postati zadovoljen s svojim življenjem.«[52]

Ponovno, da bi nas opogumil k razmišljanju o smrti, je Prerok ﷺ dejal:

»Prepovedal sem vam obiskovati grobove. Vendar sedaj jih lahko, kajti obiskovanje teh vas bo spomnilo na posmrtno življenje.«[53]

»Spominjaj se smrti ter razkroja telesa in kosti po smrti. Kdor si želi posmrtnosti, opušča bližč tega sveta.«[54]

»Bog ljubi tistega, ki pogosto misli na smrt.«[55]

»Kdo je najbolj preudaren vernik?« je nekega dne eden izmed prijateljev vprašal Preroka ﷺ, ki mu je odgovoril:

»Tisti, ki pogosto mislijo na smrt in se na najboljši način pripravljajo na to, kar bo prišlo … Ti so resnično bistri.«[56]

Kontemplacija Mohamedovih ﷺ prijateljev (*ashabi*) o smrti

Abu Bakr[i] رضي الله عنه je nekega dne v svojem govoru dejal:

»Kje so tisti čedni, postavni, ki so jih enkrat vsi občudovali? Kje je danes ta hraber, samovšečen mož? Kje so vsi tisti kralji, ki so obkolili veličastna mesta, obkrožena z visokimi zidovi? Kje so nepremagljivi junaki bojišč? Čas jih je razjedel in izravnal z zemljo. Vsi so bili pokopani v temi svojih grobov. Hitro se spravi k pameti, še predno bo prepozno, in se pripravi na posmrtnost! Reši se, reši se!«[57]

Ajša رضي الله عنها[ii] pojasnjuje:

»Nekega dne sem pomislila na peklenski ogenj in začela jokati. Ko me je Prerok ﷺ videl jokati, je vprašal: 'Kaj se je zgodilo, Ajša?'

i Abu Bakr je eden izmed prvih štirih kalifov po Mohamedu ﷺ (op. p.).
ii Arabski izraz رضي الله عنها pomeni *naj bo Bog zadovoljen z njo*.

'Spomnila sem se peklenskega ognja, zato sem jokala,' sem mu odgovorila. Se boš Mohamed ﷺ spomnil svoje družine na sodni dan?' sem ga vprašala.«

»*Obstajajo tri mesta, kjer se nihče ne bo spomnil nikogar. Predno bomo ugotovili, ali se bo tehtnica vseh naših dejanj prevesila v dobro ali slabo*; *predno bomo vedeli, s katere strani nam bo predana knjiga naših del, z leve, z desne ali od zadaj; vse dokler ne bo rečeno 'Glejte, berite mojo knjigo*[i]; *in ko bo most Sirat*[ii] *postavljen, viseč nad peklom. Na obeh straneh mosta je polno kavljev in trdnih bodic. Z njimi Bog ujame, kogar želi, in ga vrže v peklenski ogenj. Slehernik ne more misliti na nikogar drugega, dokler ne ugotovi, ali mu bo pred temi kavlji prizaneseno ali ne.*«[58]

Usajd ibn Hudajr ﷺ, najbolj kreposten izmed Mohamedovih ﷺ prijateljev, je pogosto dejal:

»Ko bi bil za vedno zmožen ohraniti stanje duha, doseženo v kateremkoli izmed teh treh trenutkov, bi bil namenjen v nebesa: med branjem ali poslušanjem Korana, kadar prisluhnem besedam Preroka ﷺ in kadar prisostvujem pogrebu. Pravzaprav … kadarkoli vidim pogreb, občutim, kakor bi sam doživljal stvari, ki jih doživlja pokojnik, kakor da grem po poti, po kateri gre pokojnik.«[59]

Koristi kontemplacije smrti

i Koran 69: 19.

ii Ozek in oster most, imanovan Sirat, je most, ki ga bo treba prečkati na poti v nebesa (op. p).

Kot pravi Božji Prerok ﷺ, *»Smrt je zadosten nasvet«*[60] – mnogo je naukov, ki jih razmišljujoč um najde v fenomenu smrti.

Čezmerna ljubezen do minljivih zemeljskih užitkov ter želja po slavi in premoženju so znaki duhovne bolezni. Zavist, domišljavost, dvoličnost in pohota niso nič drugega kakor posledica zemeljske ljubezni. Eno izmed ključnih zdravil, ki nas varuje pred takšnimi slabimi navadami in duhovnimi hibami, je kontemplacija smrti, groba in dogodkov posmrtnega življenja.

Premagovanje ega, osvoboditev izpod njegove škodljive nadvlade in s tem čiščenje srca od zemeljske ljubezni je glavni cilj sufizma. Kontemplacija smrti je zatorej uveljavljena metoda mnogih sufijskih skupin, ko učenci med dnevno recitacijo Korana od pet do deset minut posvetijo razmišljanju o smrti.

Otomanska namera h gradnji pokopališč v mestnih središčih, ob cestah in na dvoriščih mošej je bila spodbujanje kontemplacije smrti. Zahodni popotnik, ki to opazi, si ne more pomagati, da ne bi dejal: »Turki živijo s svojo smrtjo.«

Priprava na posmrtno življenje z rednim razmišljanjem o smrti in premagovanjem poželenj ega nam bo pomagala izogniti se mučnemu obžalovanju, ki bi nastopilo z našim zadnjim dihom. Vsemogočni Bog sporoča, da lahko oseba med smrtnimi mukami nenadoma preide k pameti, kot da bi se zbudila iz sanj, in v težkih mukah prosi usmiljenja:

O, Gospodar! Ko bi mi le dal živeti še kratek čas, da bi mogel deliti miloščino in delati dobro! (Koran 63: 10)

Da bi se izognili tragičnim bolečinam Božje sodbe, moramo, dokler še imamo čas, odpreti oči in se pripraviti na neizogibno življenje v večnosti, še predno je ta priložnost za vedno izgubljena.

Hasan Basri ﷺ je nekega dne prisostvoval pogrebu. Med pokopom je vprašal ob sebi stoječega moža:

»Ali meniš, da si ta oseba v tem trenutku želi vrniti se na ta svet, da bi povečala količino svojih dobrih del, molitev in kesanja za svoje grehe?«

»Seveda si želi,« je z gotovostjo odgovoril.

»Le kaj nas potemtakem ovira, da ne bi mislili kakor on?« je odvrnil Hasan Basri.[61]

Priprava na trepet smrti

Hasan Basri pravi:

»Obstaja dvoje noči in dvoje dni, kakršnih še nihče ni ne videl ne slišal. Prva izmed teh noči je prva noč, ki jo s smrtjo preživiš v grobu. Še nikoli prej se nista srečala. Druga izmed noči je noč, katere jutro je prekinjeno s posmrtnim življenjem. Takrat se začne dan brez noči. Prvi dan nastopi takrat, ko Božji Prerok ﷺ sporoči, ali je On s tabo zadovoljen ali ne, ali si napoten v nebesa ali v pekel. Drugi dan nastopi, ko prejmeš knjigo svojih del, bodisi s svoje desne ali leve strani, in si postavljen pred navzočnost Edinega Boga.«[62]

Smrt je največja človekova skrb, njegova najstrašnejša preizkušnja; še huje od smrti pa je živeti, ne da bi se smrti zavedali, popolnoma pozabiti nanjo in se nanjo ne pripraviti.

Razumen je tisti, ki svojo dušo očisti nečednosti in se na smrt pripravi, še predno ta potrka na njegova vrata.

Šejk Sadi pravi:

»Brat, na koncu boš postal zemlja; zatorej si, še predno se to zgodi, prizadevaj postati ponižen kakor zemlja.«

Omar je dejal:

»Sam presodi o svojih dejanjih, še predno ti bo sojeno. Naj te pred najvišjim sodiščem krasijo dobra dela! Sodba posmrtnega življenja tistih, ki so o sebi presojali v zemeljskem življenju, bo zagotovo ugodna.«[63]

Ko so naša minljiva telesa položena v grob, naši sinovi in naše bogastvo ostanejo za nami. V globini zemlje nas bodo spremljala le naša dejanja. Tam se bodo naša telesa skupaj z mrtvaškim prtom spremenila v zemljo, ostalo ne bo nič, razen naših dobrih del.

Imam Gazali ﵀ pravi:

»Sleherniku po njegovi smrti ostanejo le tri stvari:

1) Čistost srca, kar pomeni od posvetne nečistosti očiščeno srce:

قَدْ اَفْلَحَ مَنْ زَكّٰيهَا

Uspel bo le, kdor bo čist … (Koran 91: 9)

2) Biti vešč misli na Edinega Boga ﷻ, ki pravi:

اَلَا بِذِكْرِ اللّٰهِ تَطْمَئِنُّ الْقُلُوبُ

... zagotovo so pomirjena srca, ki se spominjajo Boga.
(Koran 13: 28)

3) Ljubezen Edinega Boga ﷻ. On oznanja:

قُلْ اِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللّٰهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللّٰهُ
وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَاللّٰهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ

Reci: Če ljubite Boga, sledite meni. Potem vas bo On ljubil in grehe odpustil. Bog odpušča in je milosten. (Koran 3: 31)

Čistost srca je mogoče doseči le s srčnim poznavanjem Edinega Boga ﷻ, imenovanim *marifa*. Stanje *marife* je dosegljivo z nenehno mislijo na Boga in kontemplacijo. Zgoraj navedene tri lastnosti vodijo v odrešenje.[64]

Če se je posameznik sposoben primerno pripraviti na »jutri«, začne smrt dobivati lepo podobo; kmalu sam ugotovi, da se smrti ne boji več.

Bišr ibn Harit ﷺ pravi:

»Kako čudovita postojanka za pokornega Edinemu Bogu je grob.«[65]

Podobne modrosti prihajajo iz Rumijevih ust:

»Barva smrti, sin moj, je odvisna od tistega, ki gleda. Za tiste, ki smrt sovražijo, ne da bi pomislili, da je tista, ki združi

slehernika z Gospodarjem, je smrt strahoten sovražnik. Za prijatelje smrti ta pride kot prijatelj.

O, duša, ki v strahu pred smrtjo bežiš! Če želiš slišati resnico, ni smrt ta, ki se je zares bojiš, temveč se bojiš samega sebe.

Kajti ni obraz smrti ta, ki ga v grozi zagledaš v ogledalu; je tvoj grd obraz. Tvoj duh je kakor drevo. Smrt je list na tem drevesu. In vsak list pripada vrsti drevesa, iz katerega izvira …«

Skratka, naša smrt in izkušnja groba, ki se bo nadaljevala do vstajenja, bosta izoblikovani tako, kakor smo živeli in kakor smo delali. Zato nam Alah v Koranu mnogokrat razlaga bistvo obeh življenj, tako zemeljskega kakor tudi življenja v večnosti. Opogumlja nas k razmišljanju, kako bo svet – ob primernem času – prišel h koncu. Spodbuja nas, da bi se držali proč od posvetnih slepil in zvijač. Želi, da bi se zavestno obračali k večnemu življenju, življenju, ki se približuje iz minute v minuto in se ne bo nikoli končalo.

Zatorej mora vsak človek še pred smrtjo iskreno obžalovati vse svoje grehe in popraviti pomanjkljivosti, v skladu z zapovedmi in prepovedmi Vsemogočnega Boga. Popraviti mora krivice tistim, v katerih pravice je posegel; to pomeni, da mora še pred zadnjim dihom prositi za odpuščanje tistih, ki jih je z besedami ali dejanji prizadel, užalil, jih obrekoval, ravnal škodoželjno, ter se tako očistiti osebnih dolgov, tako fizičnih kakor duhovnih.

Nevednež lahko ob posegu v pravice drugega uživa; svojo nemoralnost lahko zamenja za radost. Vendar se nikakor ne da opisati, kako brezmejno bo obžalovanje na dan, ko bo pravici zadoščeno in ko bo slišal: »Si nemočen, nizkoten, izgubljen človek v pogubi. Tu ne boš mogel več nikomur popraviti krivice in nikogar prositi za odpuščanje.«

Bližajoč se smrti, je Abdulmalik ibn Marvan, umajadski kalif, na obrobju Damaska ugledal pralca, ki si je perilo ovil okoli roke in z njo udarjal ob pralni kamen. Nenadna misel na posmrtno sodbo mu je priklicala zaskrbljen pogled in obžalovanje:

»Ko bi le jaz bil pralec! Ko bi le zaslužil svoj kruh s svojimi rokami in ne imel besede v posvetnih zadevah!«[66]

Ob pripravi na trepet smrti je ključno še, da ne izgubimo upanja v milost Edinega Boga, slava Njemu.

Ukba al-Bazar pravi:

»Spremljajoč pogrebni sprevod, je beduin poleg mene ob pogledu na krsto pripomnil: 'Čestitke … sedaj imaš vso radost sveta!'

'Čemu mu čestitaš?' sem ga vprašal.

'Le kako ne bi čestital nekomu, ki je prešel v varstvo Neskončno Radodarnega Varuha, čigar gost je deležen sijajnega tretmaja in brezkončne milosti!'

Počutil sem se, kot da še nikoli nisem slišal tako lepih besed.«[67]

KONTEMPLACIJA KORANA

KONTEMPLACIJA KORANA

Ljudje smo v svoji naravi nagnjeni h kontemplaciji. Vendar potrebujemo vodnika, ki usmeri naše misli stran od omejenosti ega, proti resnici in k dobremu. Najbolj zanesljiv vodnik je Sveti Koran, beseda Vsemogočnega Boga ter koranska poosebitev in telesno pojasnilo, Prerok ﷺ.

Za srčnega vernika je Sveti Koran veličasten vhod v globine sveta kontemplacije, je prostrano obzorje misli in je jezik nebes in zemlje. Oskrbuje nas z besedami modrosti in je duhovna hrana, neskončen zaklad navdiha ter čudežna ubeseditev, dana človeku.

Sveti Koran je razjasnitev človeka kakor tudi vesolja. Vesolje, človek in Koran so tri med seboj povezane ravni, ki druga drugo pojasnjujejo. Človek, čigar življenje je prežeto s koranskimi verzi, začne brati Božji blagoslov, tako v sebi kakor tudi v vesolju, in začenja brati knjige modrosti. Pred njim se razgrnejo mnoge Božje skrivnosti, v njegovem srcu se odprejo mnoga okna onstranstva.

Zdravilo za brzdanje poželenj ega, ki človeštvo potiska v propad, je v Koranu. Ta je obenem zdravilo za moralno izprijenost, ki človeka postavlja nižje od zveri, in je merilo, ki preprečuje, da bi se občutek pravičnosti spremenil v brezkompromisno zatiranje. Skratka, najbolj učinkovito zdravilo

za srečo, ki jo človek vedno znova potrebuje, je le v Svetem Koranu.

Koran: nauk Vsemogočnega Boga

Sveti Koran je največji dar Božje navzočnosti človeštvu. Zapisano je:

Usmiljeni poučuje Koran, ustvarja človeka in ga uči govoriti. (Koran 55: 1–4)

Z učenjem Korana kot velikansko uprizoritvijo Njegove neskončne milosti je Vsemogočni Bog človeku omogočil dostop do mnogih modrosti in odgovoril na mnoge skrivnosti. Zatorej je človeštvo poklicano k učenju Korana – razviti svoj notranji svet in si nato prizadevati, da Koran zaživi v naših dejanjih in našem vedenju, ter ga nazadnje na najboljši način posredovati ostalemu človeštvu.

Vse knjige za le Eno Knjigo

Da bi razumeli in doumeli globino ene »Knjige« in bolje spoznali enega »Človeka« ter bili vse manj podobni samemu sebi in vse bolj podobni Njemu, je bilo po svetu v zadnjih tisoč štiristo letih napisanih na tisoče knjig. Če bi vsa drevesa sveta služila kot pisala in bila vsa morja črnilo, bi bilo še vedno nemogoče navesti vse modrosti in resnice Svetega Korana.[i] Je namreč ključ vsega znanja in vseh modrosti ter ključ do sreče v tem življenju, kakor tudi v posmrtnem.

i Koran 31: 27.

Sveti Koran vedno utira pot, medtem ko mu znanost sledi. Vsako znanstveno odkritje potrjuje in pojasnjuje koranske resnice.

Alah oznanja:

Razkrivali jim bomo naše dokaze v vesoljnih prostranstvih, pa tudi v njih samih, dokler jim ne bo postalo povsem jasno, da je Koran resnica. Mar ni dovolj že to, da je tvoj Gospodar priča vsem stvarem? (Koran 41: 53)

Nadaljnje raziskovanje Korana bo tudi v prihodnosti vedno znova razkrilo njegove skrite čudeže. Božji Prerok ﷺ nas je poučil, da učenjakom ne sme biti nikoli zadosti Korana, ki kljub nenehnemu branju ne izgubi svežine in katerega vidiki, od katerih človek začuden obnemi, so neizčrpni.[68]

KONTEMPLATIVNO BRANJE KORANA

Učenjaki islama razlagajo namen branja oziroma recitacije Korana kot kontemplacijo njegovega pomena, notranje modrosti in posledično delovanja v skladu z njegovimi zahtevami.

Za stimulacijo misli ni ničesar boljšega, kot je branje Korana, kajti je beseda Vsemogočnega Boga, čigar poznavanje človeka je neizmerno. Z drugimi besedami, Sveti Koran je ogledalo vsakemu posamezniku. Omogoča mu, da sam sebe spozna takšnega, kakršen je. Zatorej mora vsak vernik pogosto brati Koran in razmišljati, kaj natanko Vsemogočni Bog naroča v vsakem koranskem verzu.

Ker vsaka beseda v Koranu obsega brezmejne skrivnosti, je kontemplativno branje enega samega verza boljše kot lahkomiselno branje celotnega Korana. Le skozi rahločutno kontemplacijo ter z moralnimi in dobrimi deli oplemenitenemu srcu je omogočen dostop do nekaterih izmed teh skrivnosti.

Alah pravi:

Razodevamo to poglavje in določamo te predpise za obvezne! V njem razodevamo očitne dokaze, da bi se vi poučili. (Koran 24: 1)

Knjiga, ki ti jo razodevamo, je blagoslovljena, da bi oni razmislili o njenih besedah in da bi razumni ljudje sprejeli nauk. (Koran 38: 29)

Zakaj ne razmišljajo o Koranu? So njih srca zaklenjena? (Koran 47: 24)

Preroka ﷺ so nekega dne vprašali o najboljšem glasu in načinu branja Korana.

»Recitacija, katere zvok ti da čutiti strahospoštovanje do Edinega Boga« je odgovoril.[69]

Branje Korana je eno izmed dejanj, ki je najbolj izpostavljeno šepetu satana, zatorej bo tisti, ki bere Koran in premišljuje o njegovih obetih, opozorilih, jasnih znamenjih in razlagah, dobra dela opravljal s še večjo vnemo. Nedopustnosti in dvoumnosti se bo vzdržal s še večjo predanostjo. Ker je branje Korana najbolj krepostno med vsemi dobrimi deli, satan naredi vse, kar je v njegovi moči, da odvrne ljudi od Besede Edinega Boga. Zatorej je bilo naročeno, da pred

branjem Korana poiščemo zatočišče pri Vsemogočnem Bogu, z besedami iz Korana:

أَعُوذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

Kadar ta, ki bere Koran, zaprosi Gospodarja za zaščito pred prekletim satanom. (Koran 16: 98)

Kako je Prerok ﷺ bral Koran?

Mohamed ﷺ je Koran recitiral počasi, z globokimi občutki. Razmišljal je o pomenu vsakega prebranega koranskega verza in ta navodila nemudoma udejanjil. Ob koranskem verzu, ki narekuje čaščenje Vsemogočnega Boga, je dejal *Bogu slava*, s čimer je ovrgel kakršnekoli pomanjkljivosti Stvarnika. Ob branju verza, ki predlaga molitev, je molil k Vsemogočnemu Bogu. Ob branju verza, ki govori o iskanju zavetja pri Vsemogočnem Bogu, je natanko to tudi storil.[70]

Včasih se je na posamezen koranski verz osredotočil tako pozorno, da sta molitev in kontemplacija trajali vse do zore.

Abu Dar ﷺ pravi:

»Božji Prerok ﷺ je neke noči vse do jutra med molitvijo ponavljal naslednji verz:

اِنْ تُعَذِّبْهُمْ فَاِنَّهُمْ عِبَادُكَ وَاِنْ تَغْفِرْ لَهُمْ
فَاِنَّكَ اَنْتَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ

Če jih kaznuješ, so oni tvoji služabniki, če jim odpustiš, si mogočen in moder! (Koran 5: 118)«[71]

Prerok ﷺ je po naslednjem verzu dodal:

Ti so, Gospodar, mnoge ljudi speljali na stranpot. Kdor bo meni sledil, je moje vere. Če pa se bo kdo dvigal prot meni, Ti zagotovo odpuščaš in si milosten. (Koran 14: 36)

Takoj za tem je vzdignil roke v zrak in začel prositi: »Moj Bog … moji ljudje, moji ljudje!« ter potočil solze.

Zatem je Alah angelu Gabrijelu عليه السلام[i] velel: »Pojdi in vprašaj Mohameda, zakaj joče, da bodo ljudje vedeli, četudi Tvoj Gospod seveda ve.«

Gabrijel se je vrnil in obvestil Vsemogočnega Boga, da Njegov Prerok joče zaradi skrbi zoper svoje ljudi. Alah je ponovno naročil nadangelu: »Pojdi k Mohamedu ﷺ in mu predaj Našo veselo vest, da mu bomo glede njegove skupnosti (*uma*) ugodili in ga ne bomo užalostili.«[72]

Tako veliki sta bili Mohamedova ﷺ sočutnost in vnema za svoje ljudi. Tudi mi moramo skrbno premisliti o navedenem in pošteno ovrednotiti svojo mero ljubezni do Preroka ﷺ in kot odraz te ljubezni, kolikor se le da, slediti njegovemu načinu življenja.

Abdulah ibn Masud رضي الله عنه pripoveduje:

i Arabski izraz عليه السلام se ob imenih prerokov uporablja še ob imenih štirih nadangelov (Gabrijel, Mihael, Azrael, Rafael) (op. p.).

»Božji Prerok ﷺ me je nekega dne vprašal: 'Ali mi lahko prebereš nekaj verzov Korana?'

'Le kako bi lahko jaz vam bral Koran, ko pa ste vi tisti, ki mu je bil Koran razodet?' sem odgovoril.

'Tudi iz ust drugega rad slišim Koran,' je dejal Mohamed ﷺ. Takoj zatem sem prebral poglavje Ženska. Prišel sem do verza, ki pravi:

Kako bo šele takrat, ko bomo iz vsakega naroda pripeljali pričo, tebe pa bomo postavili za pričo proti njim? (Koran 4: 41)

Takrat je dejal:

'Za zdaj bo dovolj …'

Pogledal sem ga in videl solze v njegovih očeh.«[73]

Ajša prizor, ki omogoča bežen pogled na Mohamedovo ﷺ rahločutnost srca in globino njegove kontemplacije, opiše takole:

»Neke noči mi je Prerok ﷺ dejal: 'Ajša, če mi dovoliš, bi to noč preživel v čaščenju svojega Gospodarja.'

'Jaz bi si zagotovo želela biti ob tebi nocoj,' sem dejala, 'vendar bi si zate še bolj želela to, kar te osrečuje.'

Nato je vstal, si temeljito umil obraz, roke in stopala (*vudu*)[i] ter začel moliti. Jokal je … Tako močno, da je zmočil svoja oblačila, brado in celo tla, na katerih se je z molitvijo poklonil. Medtem je prišel Bilal, da bi ga poklical k jutranji molitvi. Ko je zagledal Mohameda ﷺ v solzah, se je začudil:

i Vudu je obredno umivanje določenih delov telesa, brez katerega ne gre prisostvovati molitvi (op. p).

'Zakaj jočete, Prerok ﷺ, ko pa vam je Bog odpustil pretekle in prihodnje grehe?'

'Mar ne bi moral biti hvaležen služabnik svojemu Gospodarju?' je odgovoril. 'Takšen koranski verz mi je bil nocoj razodet, da naj se sramuje tisti, ki ga bere, ne da bi ob tem kontempliral.' Nato je razkril razodeto:

Stvarjenje nebes in zemlje ter menjavanje dneva in noči so resnično znamenja za vse, obdarjene z razumom, za tiste, ki mislijo na Boga stoje, sede in leže in razmišljajo o stvarjenju nebes in zemlje. O, Gospodar, tega nisi zaman ustvaril. Bodi hvaljen in obvaruj nas trpljenja v ognju! (Koran 3: 190–191)«[74]

Na noč, ko je bil ta verz razodet, je Mohamed ﷺ vse do zore točil biserne solze, ki bi jim zavidale še zvezde. Solze, ki jih ob kontempliranju manifestacije Božje moči in sijaja potoči vernik, bodo z blagoslovom Vsemogočnega Boga krasile noči, osvetljevale temen grob in se kot rosa ponovno pojavile v nebesnih vrtovih.

O potrebi in nagradi za razmišljujoče in studiozno branje Korana je dejal:

»Kadar se skupina ljudi zbere v eni izmed Božjih hiš, naj berejo knjigo Boga in se o njej pogovarjajo, spokojnost se bo spustila nadnje, zaobjela jih bo milost in obkrožili jih bodo angeli. In Alah se jih bo spomnil.[75]

»Ta, ki celoten Koran prebere v manj kot treh dneh, ga ne more dodobra razumeti in o njem ustrezno kontemplirati.«[76]

»Recitirajte Koran na način, ki vas bo obdržal pred zlom! Če vas ne obdrži pred zlom, potem ga niste zares brali.«[77]

Kako so Mohamedovi ﷺ prijatelji (*ashabi*) brali Koran

Prerokovi ﷺ prijatelji so, da bi razumeli Sveti Koran, ves svoj trud namenili kontemplativnemu branju in meditaciji Božje besede. Branje so nato udejanjili v vsakdanjem življenju.

Vzoren primer tega so besede Omarja:

»Poglavje Krava sem prebral v dvanajstih letih in v zahvalo žrtvoval kamelo.«[78]

Podobno je Abdulah, Omarjev sin, da bi udejanjil koranske nauke, poglavje Krava preučeval celih osem let.[79]

Oni berejo Koran ter se pri tem temeljito učijo njegovih zapovedi in prepovedi. Globina kontemplacije vsakega koranskega verza omogoča njegovo udejanjanje.[80]

Nekega dne je mož prišel k Zajidu ibn Tabitu ﷺ in ga vprašal za mnenje glede branja Korana v le enem tednu. »Bilo bi dobro,« je dejal in dodal:

»Vendar sem sam veliko bolj zadovoljen, kadar preberem celoten Koran v petnajstih dneh ali celo dvajsetih dneh. Če me vprašaš, zakaj, je to zato, ker vseskozi premišljujem o Koranu in tako bolje razumem njegov pomen.«[81]

Abdulah ibn Masud pravi:

»Kdorkoli, ki stremi k znanju, bi moral kontemplirati o pomenih Korana, se osredotočati na njegovo tolmačenje in na recitacijo; kajti Koran obsega znanje – tako o preteklosti kakor tudi o prihodnosti.«[82]

Beduin je slišal Preroka ﷺ dejati:

Kdor je storil za zrno dobrega dela, ga bo videl! Kdor je storil za zrno zla, ga bo videl! (Koran 99: 7–8)

»Za težo zrna, Prerok ﷺ?« ga je osupljivo vprašal.

»Da,« je odvrnil Prerok ﷺ. Beduin je nenadoma pobledel, začel tarnati in objokovati. »Naj me bo sram mojih napak!« je mnogokrat ponovil, nato spet in spet ponovil koranski verz in na koncu odšel.

Zatem je Prerok ﷺ pripomnil: »Vera je začela pronicati v njegovo srce!«[83]

Krepostno branje Korana

Fudajl ibn Ijad ﷺ je dejal: »Koran je bil razodet, da bi bil udejanjen v praksi. Vendar so ljudje kot prakso prevzeli le njegovo branje.«

»Kako lahko nekdo živi po načelih Korana?« so ga nato vprašali.

»S sprejemanjem tega, kar je oznanjeno kot dopustno in kot nedopustno, to prenesti v prakso, se ravnati po njegovih

navodilih, izogibati se prepovedanemu ter postati in razmišljati ob njegovih izrazih, ki vzbujajo globoko spoštovanje.«[84]

Vsak posamezen verz Svetega Korana sestoji iz široke množice pomenov. Imam Šafi pravi:

»Zadosti bi bilo le poglavje Čas, če bi ljudje o njem le bili sposobni primerno razmišljati in se vanj poglabljati.«[85]

Velik učenjak islama Asami glede kontemplacije Korana navaja naslednjo pripoved:

»Beduin se je znašel pred kalifom Hišamom ibn Abdulmalikom. 'Daj mi nasvet,' je dejal kalif. Beduin je njegove misli usmeril h Koranu in dejal:

'Koran daje nasvete o vsem. Tudi sam zatočišče pred izgnanim satanom iščem pri Edinem Bogu. V imenu Edinega Boga, Milostnega, Usmiljenega:

Gorje tistim, ki goljufajo pri tehtanju in merjenju – ki jemljejo polno mero, ko kupujejo, sami pa druge goljufajo. Ali res ne pomislijo, da bodo ponovno vstali na veliki dan, ko bodo vsi ljudje stali pred Gospodarjem svetov.' (Koran 83:1–6)

Beduin je nato dejal: 'Moj kalif, to je kazen tistim, ki goljufajo, kadar tehtajo in merijo drugim. Sedaj sam oceni, kakšna bo kazen za tiste, ki se popolnoma polastijo posesti drugega!'«[86]

Znan otomanski učenjak Mohamed Hadimi ﷺ pravi:

»Edini način, ki nas reši pred vsemi vrstami težav, skrbi in nesreč, je v sprejetju Korana in uresničitvi tega v vsakdanjem življenju. Vztrajati z dejanji čaščenja, še posebno s počasnim,

poglobljenim in preudarnim branjem Korana, je med najboljšimi deli! Takšno branje je kakor pogovor z Alahom.«[87]

PRIMERI KONTEMPLACIJE V SVETEM KORANU

Kontemplacija vednosti o Alahu

Koran se v mnogih verzih dotakne neskončne modrosti Alaha in človeka vabi h kontemplaciji. V enem takšnem verzu je zapisano:

On ima ključe vseh skrivnosti; nihče razen Njega jih ne pozna. Le On pozna vse, kar je na kopnem in kar je v morju. Niti list ne pade z drevesa, ne da bi On vedel zanj. Ni semena v teminah zemlje, niti česa svežega, niti česa suhega, sploh ničesar, kar ne bi bilo zapisano v vzvišeni Knjigi. (Koran 6: 59)

Ko vernik sliši ta koranski verz, bi se moral ustaviti in pomisliti: Toliko je nepoznanih zakladov, do katerih ključ ima le Vsemogočni Bog. Zakladov, ki niso bili še nikoli odkriti, še ne znani in povsem nedosegljivi človeškemu razumu. Nihče drug, razen Edinega Boga, jih ne pozna. Poleg tega, da poseduje neskončno vednost o teh skrivnostih, Vsemogočni Bog pozna tudi vsakega posameznika, in sicer vse do najmanjše podrobnosti. Niti en samcat list nikoli ne pade z drevesa brez vednosti Vsemogočnega Boga, ki ve, kdaj in kje ta pade ter kolikokrat se pred pristankom v zraku obrne.

Vsemogočni Bog ve, kdaj bo zrno, ki je padlo na zemljo, vzklilo in koga bo nahranilo. Vse, kar je vidno in kar očem nevidno, kar lahko občutimo in česar ne, veliko ali majhno, poznano ali skrito, vse, kar se je kdajkoli do sedaj zgodilo in kar se še bo, v vsej svoji kompleksnosti[88], se zgodi v vednosti Alaha.

Branje zgoraj navedenega verza dovoljuje naši domišljiji, da razpre svoja krila, da odpre nova obzorja in nevidne svetove; potuje v neznane kotičke zemlje, v brezmejne globine morij. Misel se z vsako izkušnjo zazre v vednost in umetnost Alaha po prostranem vesolju ter onstran vidnega vesolja. Zre v neskončno število listov, ki odpadejo s prav vsakega drevesa na zemlji, in se popolnoma zaveda, da Vsemogočni Bog vidi, kako list pada tu, in vidi, kako spet drug list pada nekje drugje. Hvaležna je, da niti eno samo zrno, ne glede na to, kako globoko je skrito v zemlji, ne uide Božjemu vidu, in da se vsak delec, naj bo moker ali suh, giblje na Njegov ukaz.

To potovanje skozi življenje napolni um z globokim spoštovanjem, skoraj do točke preobremenjenosti. Je odprava na rob časa, na najbolj oddaljena obzorja vesolja, v globine svetov, znanega in neznanega. Razdalja tega potovanja je strašansko dolga, prostor neizmerno širen. Povedano po resnici, je naša domišljija popolnoma nemočna in na tem mestu popolnoma neuporabna; kajti gre za nepredstavljivo. Kljub temu je ta popolna podoba temeljito in brezhibno opisana v zgoraj navedenem verzu, z le nekaj besedami.[89]

Če posameznik na takšen način nadaljuje kontemplacijo Korana, se začne zavedati delca Božje vednosti in moči. Na

drugi strani nekdo, ki je oddaljen od kontemplacije, še naprej neprizanesljivo drsi v hudournik ega ter je prikrajšan za Božje modrosti in veličine, ki so, četudi prikrite, na dosegu vsem.

Sadi Širazi pravi:

»Za modro osebo je vsak drevesni list knjiga Božje modrosti. Medtem ko za nevedneža vsa drevesa ne odtehtajo enega samega lista.«

V spet drugem koranskem verzu Vsemogočni Bog razkriva:

On ve, kaj gre v zemljo in kaj iz nje, kaj se spušča z neba in kaj se dviga k nebu. On je usmiljen in odpušča grehe. (Koran 34: 2)

Ob branju tega verza naše misli preplavijo podobe neštetih predmetov, gibov in oblik. Celo za človekovo domišljijo je nemogoče, da zaobjame vse te podobe. Ravno tako bi bilo nemogoče prepoznati in zabeležiti le majhen del fenomena, omenjenega v zgornjem verzu. Četudi bi se s tem istim namenom skupaj zbralo celotno človeštvo in temu posvetilo celotno življenje, bi se na koncu izčrpani soočili s predajo, popolnoma nemočni ob štetju v nebu vzdigujočih se stvari in številu tistih, ki padejo na zemljo v enem samem trenutku.

Kaj natančno so stvari, ki si utirajo svojo pot na zemljo? Katere vrste semen padejo v naročje zemlje? Katere vrste mrčesa, žuželk in drugih živali prebivajo pod zemljo? Le kdo ve, kolikšna je količina vode, molekul plina in radioaktivnih žarkov, ki prodrejo v na pogled neskončno zemljo? Zares,

mnogo stvari se splazi v podzemlje; vse po odredbi in odobritvi Alaha …

Po drugi strani, kaj vse najde pot iz zemlje? Koliko rastlin vzklije iz zemlje? Sveti Koran oznanja:

Mar ne vidijo, kako smo iz zemlje pognali vsakovrstno plemenito rastlinje? (Koran 26: 7)

Z neba zlivamo dež v obilju, potem naredimo razpoke v zemlji in storimo, da iz nje požene žito, potem grozdje in zelenjava, oljke in palme in razkošni vrtovi, sadje in pijača, za vas in vašo živino. (Koran 80: 25–32, 50: 7–11)

Mar bi bilo mogoče prešteti vse izvire? Koliko vulkanov bruha in razliva lavo po površju? Koliko različnih plinov izhlapeva? Koliko žuželk iz svojih skritih gnezd prileze na površje zemlje? Kako osupljivo je, da kadar sneg prekrije celotna območja, nešteta bitja iščejo zavetje v prsih zemlje ter pod Božjim varstvom ostanejo varna in zdrava tedne in mesece. Vsemogočni Bog je zemljo napravil kot popolno zibelko za njihovo udobje. Ko se sneg navsezadnje stopi, nikoli ne vidimo nabranih trupel teh žuželk. Na površini zemlje si utrejo pot, kakor da se ne bi nič zgodilo, in gredo svojo pot naprej.

Za trenutek se ustavimo in pomislimo na sile, angelske in duhovne, kot tudi vse glasove in molitve, ki se vzpenjajo v nebo … obstajajo mnoge stvari, zaznavne in nezaznavne, žive in nežive, o katerih človek ve le malo in ostajajo zunaj meja človekove vednosti.

Sprašujemo se, kaj se spušča z neba. Dežne kaplje, meteorji, žareči in osvetljujoči žarki na eni strani ter puščice usode,

vnaprej določene odločitve, sape Božje milosti na drugi. Nekatere so namenjene vsem bitjem, medtem ko se druge milosti razlegajo le za nekatere.

Vse to se zgodi v enem samem delcu sekunde. Bi lahko človeški um razumel vse to dogajanje, ki se v delcu sekunde zgodi po svetu? Neskončno število življenj ne bi bilo zadosti, da bi prešteli te dogodke. Pa vendar brezmejna Božja vednost, ki neskončno presega človekovo razumevanje, ki na svoji poti ne pozna nikakršne ovire, zaobjema vse to dogajanje, kjerkoli in kadarkoli. Zatorej se moramo zavedeti vsakega srčnega utripa, ki je skupaj s svojimi skrivnimi nameni pod nadzorom Alaha.[90]

POGLAVJE KORANA: DOGODEK

Vemo, da je poglobljeno branje vsakega posameznega koranskega verza bistvenega pomena. Vendar se bomo na tem mestu osredotočili le na nekaj koranskih verzov iz poglavij Dogodek, Mravlja in Bizantinci – kot tipičnih primerov.

Vsemogočni Bog začenja poglavje Dogodek z opisom groze sodnega dne, ko bodo nekateri povzdignjeni in drugi ponižani. Po klicu k sodbi bo človeštvo razdeljeno v tri skupine.

V fascinantno zgovorni upodobitvi Vsemogočni Bog pojasnjuje blagoslov, ki ga bodo deležni tisti služabniki, ki so svoje življenje vodili po poti dobrih del, in tisti pravični, ki bodo knjigo svojih del prejeli s svoje desne strani. Temu sledi ponazoritev žalostne in grozne kazni, ki bo prizadejana tistim, ki bodo knjigo svojih del prejeli s svoje leve strani.

Vsemogočni Bog z opisom srhljivega prizora trpljenja svoje služabnike odvrača od greha. Da bi se izognili padcu v obžalovanja vredno stanje, On svoje služabnike svari in jih vabi h kontemplaciji, ko pravi:

Stvarjenje človeštva

Mi vas ustvarimo – zakaj ne sprejmete resnice? Ste pomislili na seme, ki ga izlijete – ga vi ustvarite ali to storimo Mi? (Koran 56: 57–59)

Kako odlično delo je Božja umetnost, ki iz zgolj delca vode ustvarja nadvse kompleksno, pa vendar harmonično urejeno telo.

Smrt in vstajenje

Mi odrejamo, kdaj bo kdo od vas umrl. Nihče nam ne more preprečiti, da bi spremenili vaša obličja in vas ustvarili v vam neznanih podobah! (Koran 56: 60–61)

To je neizogibno dejstvo smrti, ki mu nihče ne uide. Če je volja Edinega Boga, lahko On takoj uniči tiste, ki to zanikajo, in ustvari nove ljudi.

Veste, kako ste bili prvič ustvarjeni! Zakaj se ne spametujete?! (Koran 56: 62)

Kakor je Vsemogočni Bog že ustvaril človeka v popolnosti, ima nedvomno moč, da ga ustvari vnovič. Nadvse pomembno je, da o tem dejstvu kontempliramo in se pripravimo na ponovno vstajenje, neizbežno rojstvo, ki bo sledilo smrti.

Semena in rastline

Povejte mi, kaj se zgodi s semenom, ki ga posejete? Mu daste vi moč za kalitev ali to storimo Mi? Ko bi Mi hoteli, bi ga spremenili v suho rastlinje, vi pa bi bili zaprepadeni. Rekli bi: 'Kaznovani smo, ostali smo brez vsega!' (Koran 56: 63–67)

Bilke, drevesa in drugo rastlinje, ki nas obdaja, moramo ugledati z dojemljivimi očmi. Z občudovanjem moramo gledati na Božje blagoslove in edinstveno umetnost stvarstva. Brez delovanja Alaha je ves človekov trud ničvreden; sami ne bi mogli vzgojiti niti ene samcate travne bilke.

Za trenutek si predstavljajmo, da se vse zelenje okoli nas nenadoma posuši. Kako puščobna bi bila naša življenja!

Sveža voda

Povejte mi: vodo, ki jo pijete – jo vi zlivate iz oblakov ali jo Mi? Ko bi Mi hoteli, bi jo naredili grenko! Zakaj torej niste hvaležni?! (Koran 56: 68–70)

Sveža voda, dana iz oblakov, je enormna oskrba Vsemogočnega Boga. Če bi ta voda bila slana, je nihče ne bi mogel narediti sladke. Ali pa denimo ob strašni suši … le kdo bi imel moč skupaj zbrati oblake in iz njih iztisniti eno samo dežno kapljo?

Ogenj

Povejte mi: ogenj, ki ga zakurite – vi ustvarite kurjavo zanj ali Mi? Ogenj naj vas opominja in naj bo v korist v pustinji. (Koran 56: 71–72)

Vprašanje, vredno razmisleka, je, kdo je ta, ki je ustvaril ogenj, ki je za človeka tako zelo koristen, in drevje, ki je njegovo kurivo?

Le poglejte Božjo moč, ko On iz zelenih dreves dela ogenj! In pomislite, kakšna je narava ognja? Kako z gorenjem nastajata svetloba in toplota?

Puščavski popotnik pred mrzlimi temnimi nočmi išče zatočišče ob ognju. Zanj je ogenj nepogrešljiv – z njim se greje, kuha, hkrati pa je vir svetlobe. Ogenj je brez dvoma nuja za vse človeštvo. Življenje brez ognja je skorajda nemogoče. Ogenj je v svoji izjemnosti, poleg zemlje, vode in zraka, življenjskega pomena. Prerok ﷺ je dejal:

»Verniki imajo skupno pravico do treh stvari: vode, rastlinja in ognja.«[91]

Opazovanje ognja bi nas po drugi strani moralo opomniti na peklenski ogenj. Kako pomembno je, da se pod nami nahaja ogromna plast magme, neverjeten ocean plamenov, medtem ko je nad nami Sonce, velikanska ognjena krogla. Zadostovala ne bi še tako velika zahvala Edinemu Bogu, da nam zagotavlja prijetno bivanje med dvema silovitima ognjema!

V zameno za vse blagoslove mora posameznik pogosto slaviti Vsemogočnega Boga:

Zato hvali svojega veličastnega Gospodarja! (Koran 56: 74)

Naš jezik bi moral biti zavzet s Koranom in lepimi besedami. To je njegovo čaščenje.

Naša srca bi morala biti zahvalna, potopljena v globoka čustva. To je njihovo čaščenje.

Ravno tako bi morala naša srca še naprej častiti, in sicer z molitvami, postom in dobrimi deli.

Zvezde ali razodetje

Prisegam pri konstelaciji zvezd – to veste, da je močna zaprisega! (Koran 56: 75–76)

Neskončnost Božje lepote … Vsemogočni Bog našo kontemplacijo usmerja v neskončnost.

Prostor je tako rekoč morje brez stebrov, brezmejen ocean …

Ta koranski verz usmerja pozornost k jutranji zarji, ki nastopi, ko se zvezde skrijejo očem, ter k dejanjem vernikovega nočnega čaščenja.

V navedenem koranskem verzu je zaprisega zopet dana pri razodetjih Božjemu Preroku ﷺ. Ta razodetja lahko obsegajo enega ali več koranskih verzov ali pa celotno poglavje. Vsako izmed njih je *najm*, kar v arabskem jeziku pomeni zvezda.

Sveti Koran

Koran je resnično plemenit, pazljivo varovan. Dotakniti se ga smejo samo čisti! (Koran 56: 77–79)

Do Svetega Korana je nujno pokazati globoko spoštovanje. Celo dotik platnice Korana, ne da bi bili čisti, velja za nedovoljenega. Če oseba ni opravila *vuduja*, se ta niti s konico svojega oblačila ne sme dotakniti Korana. Nespoštljivo vedenje do Korana pomeni hudo ignoranco, kajti:

Koran je razodetje Gospodarja svetov. Kako morete omalovaževati te besede?! Dvomite o njih, namesto da bi bili hvaležni za darovano hrano. (Koran 56: 80–82)

Človekova pokornost Koranu je eden največjih nam podarjenih blagoslovov. Da bi se znali primerno zahvaliti za te darove, se moramo zavedati njihove vrednosti in temu primerno tudi usmerjati svoje življenje.

Smrt

Zakaj lahko potem, ko se duša dvigne do grla, le nemočno opazujete … (Koran 56: 83–84)

Ko pride čas in ko nas po volji Vsemogočnega Boga obišče smrt, ji človek ne more uiti.

… ne vedoč, da smo Mi bližje, le da tega ne veste. Če mislite, da ste neodvisni od nas, zakaj duše, ki se dvigne do grla, ne vrnete, če govorite resnico? (Koran 56: 85–87)

Takšna je moč Alaha in tako nemočen je človek … Celotno človeštvo se je primorano predati Božji uredbi, če si to želi ali ne. V trenutku resnice domišljav zatiralec, ki je svoje življenje zapravil v upiranju Božji volji, ne bo mogel iz sebe iztisniti niti glasu. Olajšan neštetih zastorov ignorance, ki prekrivajo njegovo razumevanje, bo človek v tem trenutku,

enkrat za vedno, končno popolnoma doumel, da je Alah ta, ki mu pripada resnična suverenost.

Pokojnikovo čakanje je eno izmed treh stanj

Če je eden od tistih, ki so blizu Gospodu, ga čakajo udobje, bogata oskrba in blagor Raja. Če je eden izmed srečnih – pozdravljajo te vsi srečni! Če pa je eden od onih, ki so oporekali in živeli v zablodi, bo postrežen z vrelo vodo in s praženjem v ognju! (Koran 56: 88–94)

Neverniki in nepošteni muslimani so del te zadnje skupine.

Zares, vse to je resnica … (Koran 56: 95)

Iskanje zavetja pri Vsemogočnem Bogu

… zato slavi ime svojega veličastnega Gospodarja! (Koran 56: 96)

POGLAVJE KORANA: MRAVLJA

To poglavje se začenja s trditvijo, da je Koran poslan od Vsemogočnega Boga, neskončno Modrega in Vsevednega, čigar veličina je neizmerljiva in nepredstavljiva. Poglavje govori o neomajnosti čudežev in podpore, ki jo On daje Božjim prerokom. Poglavje se nadaljuje z dobro vestjo, da prihod Preroka ﷺ kot zadnjega Božjega odposlanca pomeni ogromen napredek za človeštvo. Obenem se dotakne izkustev Božjih prerokov, Mojzesa, Salomona, Saliha, Lota عليهم السلام.

Te zgodovinske pripovedi so dokaz moči in popolnosti Vsemogočnega Boga. Ker častilci malikov niso verjeli vanje, jih je Vsemogočni Bog izzval z bolj splošnim dokazom, naslavljajoč njihovo sposobnost razumevanja:

Ali ni On ta, ki je ustvaril nebesa in zemljo? Iz neba spušča dež, da ozelenijo čudoviti zeleni vrtovi. Vi ne morete doseči, da bi zraslo drevje v njih. Je razen Gospodarja še kakšen Bog? Ni ga, toda nekateri enačijo druge z njim.

(Koran 27: 60)

Takoj za branjem tega koranskega verza bi Prerok ﷺ dejal:

بَلِ اللهُ خَيْرٌ وَأَبْقَى وَأَحْكَمُ وَأَكْرَمُ وَأَجَلُّ وَأَعْظَمُ مِمَّا يُشْرِكُونَ

»Pravzaprav, Vsemogočni Bog je neskončno boljši, modrejši, radodarnejši in večji kot njemu pripisani partnerji.«

Poglavje se nadaljuje s povabilom h kontemplaciji bitij, dogodkov in znamenj Božje moči:

Ni namreč On naredil zemlje primerne za bivanje, po njej razpeljal rek, razpostavil nepremičnih gora in pregradil dvoje voda? Je razen Gospodarja še kakšen Bog? Ne, toda večina od njih ne ve. Gospodar se odzove, če ga nesrečnik kliče na pomoč, Gospodar odvrača nesrečo in vas postavlja za namestnike na zemlji. Je razen Gospodarja še kakšen Bog? Kako je mogoče, da nikakor ne dojamete poduka? Gospodar vam v

temi kaže smer – na kopnem in na morju, vetrove pošilja kot radostno vest o svoji milosti. Je razen Gospodarja še kakšen Bog? Visoko je Gospodar nad tistim, kar oni skupaj z Njim častijo! Gospodar vse ustvarja iz nič, potem to znova stori; je razen Gospodarja še kakšen Bog? Reci: Dokažite, če govorite resnico! (Koran 27: 61–64)

POGLAVJE KORANA: BIZANTINCI

Edini Bog vedno znova kliče svoje služabnike h kontemplaciji:

Zakaj sami ne razmislijo? Gospodar je ustvaril nebesa in zemljo in vse, kar je vmes – z namenom in za določen čas. Mnogi ljudje pa ne verjamejo, da bodo zares stopili pred svojega Gospodarja. Zakaj ne gredo po svetu, da vi videli, kako so končali tisti, ki so živeli pred njimi? Bili so namreč močnejši od njih. Obdelovali so zemljo in gradili več kakor ti danes. Božji preroki so jim prinašali očitne dokaze. Gospodar jim ni storil krivice, sami so se pregrešili nad seboj! (Koran 30: 8–9)

Nekaj verzov kasneje drug za drugim nastopijo dokazi enosti, neskončne moči in veličine Alaha:

Iz neživega ustvarja živo, živo pa spreminja v neživo. Zemljo oživi iz mrtvila – tako boste tudi vi oživljeni. Eno od Njegovih znamenj je to, da vas ustvari iz zemlje in ste naseljeni po svetu. Še en Njegov dokaz je ta, da za vas, izmed vas ustvarja žene, da ob njih najdete mir, in da je v vajina srca vsadil ljubezen in medsebojno naklonjenost. To je zares poduk za tiste, ki razmišljajo. Še eno Njegovo znamenje je stvarjenje nebes in zemlje, raznovrstnost vaših jezikov in

polti. To je zares poduk za tiste, ki razumejo. Še eno Njegovo znamenje je vaš spanec ponoči in podnevi, in prizadevanje, da bi si pridobili nekoliko njegovega obilja. To je zares poduk za tiste, ki slišijo. Njegovo znamenje so tudi Njegove strele, ki vam vlivajo strah, kakor tudi upanje, pa tudi to, da zliva dež z neba in z njim oživlja zemljo iz mrtvila. To je zares poduk za tiste, ki razumejo. Še eno Njegovo znamenje je obstoj neba in zemlje po Njegovi volji. In še to, da boste v hipu vstali, ko vas bo samo enkrat poklical iz zemlje. Njemu pripada vse, kar je v nebesih in na zemlji. Vse se mu pokorava. (Koran 30: 19–26)

NE ZMENITI SE ZA VERZE VSEMOGOČNEGA BOGA

Razvrščajoč Svoje zveste služabnike, Edini Bog pravi:

In tisti, ki ne ostanejo gluhi in slepi, kadar so opomnjeni z dokazi svojega Gospodarja. (Koran 25: 73)

Ko vernik sliši Koran ali prejme nasvet iz Korana, pozorno prisluhne; takrat posluša s srcem, razmišlja o tem, kar sliši, in se tega tudi drži.

V spet drugem verzu je navedeno:

Pravi verniki so tisti, katerih srca zadrhte, ko slišijo ime Gospodarja, in katerih vera se okrepi, ko poslušajo Njegove besede; zaupajo le svojemu Gospodarju. (Koran 8: 2)

Nasprotno se tisti, ki jim ne uspe žeti sadov koranske inspiracije, ne zavedajo njegovih znamenj in skrivnosti in ne

brskajo po resnicah njegovih skrivnosti ter se ne zmenijo za zapovedi in prepovedi; ti so v stanju bridke izgube.

Vsemogočni Bog razodeva:

Od svojih znamenj bom odvrnil tiste, ki se brez razloga predajajo napuhu. Tudi ko bi videli vse dokaze, ne bi verjeli. Ko ugledajo pravo pot, je ne sprejmejo; ko pa vidijo stranpot, jo sprejmejo za svojo. Tako se jim zgodi, ker zanikajo naša znamenja in so ravnodušni do njih. (Koran 7: 146)

Domišljava oseba, ki se do drugih obnaša arogantno, ki se počuti vzvišeno in mogočno, je nezmožna razmisleka o pomenu Korana in zatorej ne more prejeti vodila Korana, ki ji je namenjen. Tako je Vsemogočni Bog srcu zatiralca odvzel možnost razumeti modrost Korana in se seznaniti z njegovo manifestacijo Božje moči. Ta je prikrajšan za neprimerljivo Božjo oskrbo, saj ni primerno za Koran, ki je zaklad Božje modrosti in skrivnosti, da domuje v takšnem močvirju bede. Vstopi lahko le v srce pravičnega in zanj postane vodilo.

Žalostno stanje tistih brez najmanjšega delca pravičnosti nastane zaradi neprimerne kontemplacije Korana, zaradi česar ob potratnosti svojega ega postanejo izprijeni. Z vestnim razmišljanjem in sledenjem Koranu se ob soočenju z Božjim vodilom ne bi znašli v stanju osuplosti. Ravno nasprotno, sprejeli bi resnico in s sprejetjem visokih moralnih standardov poželi svoj delež Božjih skrivnosti in modrosti; kar bi jim na stežaj odprlo vrata večnega miru in sreče.

❖

Iz do sedaj navedenega je razvidno, da je zapostavljanje kontemplacije in posledično zapravljanje sreče, ki je življenje samo, za vernika nepredstavljivo. Kot opozorilo, da bi znali ceniti dragocenost časa in ga ne zapravljali, Vsemogočni Bog pravi:

Pri času! Človek zares izgublja – razen tistih, ki verujejo in opravljajo dobra dela, ki drug drugega usmerjajo k resnici in potrpežljivosti. (Koran 103: 1–3)

Zatorej mora biti pogled pravega vernika globok, njegov molk pa kontemplativen. Doseči mora globino kontemplacije Božjih resnic, razjasnjenih v Koranu, in si prizadevati doseči vednost o Edinem Bogu, imenovano *marifatulah.* Vernik mora Koran začutiti kot besedo, ki je Njegovemu služabniku poslana od Edinega Boga, in mora z nenehno vnemo vere zaobjeti večni vir sreče.

BITI V NENEHNEM STANJU *MURAKABE*

Murakaba pomeni preverjati svoj notranji svet, ga nadzorovati in vanj usmerjati vso pozornost. *Murakaba* je v svetu sufizma opisana kot pričakovanje inspiracije oziroma duhovnega spoznanja, kakor tudi zaščita srca pred vsem škodljivim, in sicer z zavedanjem, da Alah v vsakem trenutku gleda v srce vsakega posameznika. Povedano enostavneje, *murakaba* pomeni obračati se v svoj notranji svet, o njem neprenehoma razmišljati in se vpraševati o svojem lastnem stanju – ter tako doseči prebujeno srce in stanje duha, ki na primeren način išče zatočišče pri Vsemogočnem Bogu.

Najkrajša pot k Resničnemu

Ravno tako kakor stvaren svet nam svet srca nudi brezmejno območje za kontemplacijo. Naslednja Rumijeva pripoved čudovito poudarja pomembnost *murakabe* – kontemplacije notranjega sveta:

»Sufi odide do okrašenih vrtov, da vzdigne svojega duha in se tako preda globoki kontemplaciji. Zaljubi se v živahne barve vrta. Zapre oči in začne svojo murakabo in kontemplacijo. Mimoidoči nevednež, misleč, da sufi spi, ga osupljen in vznemirjen ošteje:

'Zakaj spiš?' ga vpraša. 'Odpri oči in se zazri v vinsko trto, cvetoča drevesa in zeleno travo! Poglej delo Božje milosti!'

Sufi mu odgovori:

'Zelo dobro si zapomni eno stvar, nevednež: da je srce največje delo Božje milosti. Vse drugo je kakor senca. Potok teče med drevesi. V njegovi kristalni vodi lahko vidiš odsev dreves z obeh bregov. Odsev v potoku je sanjski vrt. Pravi vrt je v srcu, kajti srce je središče Božjega pogleda. Njegove elegantne in nežne odseve najdemo v tem zemeljskem življenju, narejene iz vode in blata. Če stvari tega sveta ne bi bile odsevi ciprese srčne sreče, potem Vsemogočni Bog ne bi tega sveta sanj poimenoval svet prevare. V Koranu je rečeno:

Vsak človek bo okusil smrt! Šele na sodni dan boste prejeli celotno plačilo. Komur bo prihranjen ogenj in bo vstopil

v Raj – ta je dosegel, kar je želel. Življenje na tem svetu je le varljiv užitek. (Koran 3: 185)

Nevednež, ki misli, da je ta svet Raj, in pravi 'Tukaj je Raj!', je preslepljen z bliščem potoka. Tisti, ki so ostali daleč od pravih vrtov, kar pomeni stran od prijateljev Boga, težijo k sanjam in so prevarani. Prišel bo dan, ko bo konec tega dremeža nevednosti. Takrat bodo oči odprte in resnica videna. Vendar koliko je vredno videti ta prizor med zadnjim dihom? Velika radost tistemu, ki umre pred svojo smrtjo in čigar duh nosi vonj resnice tega vrta …'«

Murakaba predstavlja ključno pot k Vsemogočnemu Bogu ter usvojitev znanja, modrosti in ključa skrivnosti. Je ena izmed najbolj dragocenih in najbolj navdihujočih poti duhovnega napredka v sufizmu.

Vernik, ki želi stopiti na pot *murakabe*, mora najprej temu primerno pripraviti svoje srce in se kakor pri molitvi prikloniti s sklonjeno glavo. V vsej svoji koncentraciji se mora nato obrniti k Vsemogočnemu Bogu, medtem ko v mislih globoko razmišlja o resnici, da me »Edini Bog vidi neprestanoma in v vsakem trenutku; da On je vedno z mano in je meni bližje, kot sem si sam«. Nato začne Božja luč, ki obsega vse stvarstvo, pronicati v njegovo srce.

Mohamed Hadimi pravi, da je stanje *murakabe* mogoče doseči s pomočjo *rabite*[i], česar posledica, kakor je upati, pomeni začetek manifestacije delca Božje modrosti.[92]

i Rabita je duhovna vez med učencem in učiteljem (op. p).

Ljudje ljubezni cenijo *murakabo* kot najkrajšo pot do Božje bližine. Obračati se k Edinemu Bogu s srcem je zagotovo bolj učinkovito in bolj pomembno kot pa obračati se k Njemu z drugimi deli telesa. Vsakdo se lahko z lahkoto v vsakem trenutku s srcem obrne h Gospodarju, medtem ko lahko, z namenom čaščenja, kretnje drugih delov telesa ob poškodbah in staranju postanejo težavne.

Modrec pravi: »Za Edinega Boga je spokojen dih *murakabe* vreden več kot vsi zakladi kralja Salomona.«

Kot je dejal Mohamed ﷺ, bodo na sodni dan, ko ne bo nobenega drugega zavetja, nekateri varni v zavetju Prestola. Med temi srečnimi bodo tisti, ki so z mislimi pri Alahu ﷻ. Tam bodo prebivali v tišini in tam bodo točili solze sreče.[93]

DOSEČI STANJE *MURAKABE*

Murakaba pomeni zavedati se *ihsana*, kar Prerok ﷺ opiše z besedami:

»*Ihsan* pomeni služiti Edinemu Bogu, kakor da bi Ga videl. Četudi Ga ti ne vidiš, On zagotovo vidi tebe …«[94]

Zrelost v veri je odvisna od dosege takšnega stanja zavedanja; zato moramo, da bi se zavedali nenehnega nadzora Edinega Boga, skozi stanje *murakabe* sami sebe oceniti in to odraziti v svojih dejanjih.

Dejstvo, da je Alah bližje nam samim, kot smo si sami, mora biti kakor globoko prepričanje zakoreninjeno v srcu.

Oseba skozi vero uspešno doseže to zavedanje, ko začne s temi občutki utripati njeno srce. Zatem s pomenom navdihnjenim srcem daruje vsa svoja dobra dela in se poglablja v duhovno vnemo kontemplacije Korana, vesolja in človeštva.

Da bi učenci sufizma celoten Koran brali kontemplativno, se sprva osredotočijo na posamezen koranski verz. Za to priložnost so izbrani verzi, ki imajo na srce večji učinek in bolj prepričljivo okrepijo čutenje navzočnosti Vsemogočnega Boga in Njegove ljubezni. V sufijskem redu *nakšabandi* je proces predajanja globoki kontemplaciji koranskega verza imenovan *murakaba*.

Murkaba ima štiri stopnje:

Murakaba ahadija

Kontemplacija je tu osredotočena na poglavje Korana Enotnost in na enost Alaha (*ahadija*), ki je najpopolnejših lastnosti in je brez vsakršne pomanjkljivosti.

Pomen koranskega verza moramo razumeti brez kakršnegakoli zatekanja k analogijam ali pripisovanjem fizičnih lastnosti Vsemogočnemu Bogu. Posameznik mora razmišljati le o lastnostih, pripisanih Vsemogočnemu Bogu. Ko slika postane nejasna, je treba verz ponoviti in kontemplacijo začeti znova. Če vernik nadaljuje na ta način, se njegovo občutenje *ihsana* poveča ter začne prejemati delež vednosti o Edinem Bogu (*marifatulah*).

Poglavje Enotnost nas spomni zlasti, da je Alah Eden in Edinstven. Enotnost pripada izključno Njemu.

Vsemogočni Bog ne manifestira svojega bistva v tem svetu. On namreč na noben način ni podoben stvarstvu. Bistvo Alaha je mnogo bolj edinstveno in mnogo bolj dominantno od česarkoli, kar bi si človek sploh lahko predstavljal. Edini Bog je transcendentalen; je neskončno večji, kot karkoli si človek lahko zamisli, in je tako popoln, da naš razum tega sploh ni zmožen doumeti. Ker nima ne podobnosti in ne nasprotja, si je Njegovo Bistvo nemogoče predstavljati.

Vsemogočni Bog je *Samad*. On ne potrebuje ničesar, medtem ko vse, kar obstaja, Njega potrebuje. Vse sile vesolja pripadajo Njemu. Človek bi moral razmišljati o moči in veličini Alaha, se sprijazniti s svojo lastno šibkostjo in se s svojo celotno eksistenco predati svojemu Stvarniku. Premagati mora svoj ego in iskati pot v območje manifestacije Božje lepote (*džamal*).

Ahadija oziroma Enost ne dovoljuje nikakršnih delitev, ločitev na dele ali kakršnihkoli partnerstev. Vsemogočni Bog torej ni bil spočet in ni spočel; nikoli ni obstajalo nič, kar bi bilo Njemu enako. On ni ne oče, ne mati, in ne sin, kot to pravi krščansko prepričanje. Vera v Alaha ne dovoljuje nikakršnih pojmov partnerstva ali rojstva, kajti to, kar rodi, to ločuje, in kar ločuje, ima svoj konec; sreča se z enako usodo kot ta, ki je rojen. Rojstvo je stvar, ki pripada smrtnikom in se nanaša na potrebo po nadaljevanju človeške rase. Tovrstna potreba bi za Edinega Boga pomenila manko, kajti On je *Samad*, bitje, katerega obstoj je nujen in ki je brez kakršnihkoli pomanjkljivosti in napak.

Srce, središče kontemplacije in duhovne čutečnosti, mora globoko v sebi čutiti manifestacijo in tok Božjega Veličanstva in moči ter biti v stalnem stanju hvaležnosti.

Murakaba maija

Na tej stopnji poteka globoka kontemplacija pomena *On je z vami, kjerkoli ste ...*[i] Tu oseba spozna, komu gre slediti, in ta misel postane zavedna v srcu.

Človek na noben način ne more biti zunaj vednosti in suverenosti Alaha, četudi bi se ta skril v podzemlje ali v najgloblji del oceana. Vsak utrip srca, vsak dih, vsaka videna stvar in vsak slišan zvok je dokaz, da je Vsemogočni Bog ves čas s svojim služabnikom. Ko pride njihov čas, čas zadnjega diha, bo Vsemogočni Bog dejansko naredil konec tem njihovim lastnim sposobnostim.

Alah oznanja:

Mar ne vidiš, da Gospodar ve za vse, kar je v nebesih, in za vse, kar je na zemlji? Trije se ne morejo na skrivaj pogovarjati, ne da bi bil On četrti; tudi peterica se ne more pogovarjati, ne da bi bil On šesti! Naj jih bo manj ali več: On je ob njih, kjerkoli so! Na sodni dan jih bo obvestil o njihovih dejanjih, zakaj Gospodar je dobro poučen. (Koran 58: 7)

Vsemogočni Bog je človekov najdražji prijatelj in mu je bližje kot njegov najbližji sorodnik; prisotnost, ki je očitna v Njegovi moči, kakor tudi v delu Njegovih angelov. Medtem ko lahko ostali poznajo le posameznikovo zunanje stanje. Ne

i Koran 57: 4.

le da niso na kakršenkoli način v pomoč, nezmožni so rešiti težave, ki jih pestijo. Po drugi strani Alah do podrobnosti pozna vsako stanje, v katerem se posameznik nahaja, in ravna, kakor On sam želi, še posebej v trenutku smrti. Šele takrat posameznik zares spozna, da vseskozi ni bilo nikogar njemu bližje, kot je bil Vsemogočni Bog. Koran pravi:

Zakaj lahko potem, ko se duša dvigne do grla, le nemočno opazujete, ne vedoč, da smo Mi bližje, le da tega ne veste.

(Koran 56: 83–85)

Tistim, ki pozabljajo, da je Vsemogočni Bog vedno z njimi, in tistim, ki se tega ne zavedajo, Vsemogočni Bog pošilja naslednje opozorilo:

Skrivajo se pred ljudmi, a se ne morejo skriti pred Bogom; ta je z njimi tudi ponoči, ko govorijo besede, s katerimi On ni zadovoljen. Bog natanko ve, kaj delajo. (Koran 4: 108)

Ta, ki se zaveda, da ga Alah vedno spremlja, in ta, ki se zaveda, da so vsa dejanja pod Božjim nadzorom, začne paziti, kaj počne, ter se tako izogiba skušnjavi in zlu.

Murakaba akrabija

... saj smo mu bližji od utripalnice na vratu[i] je na tej stopnji kontempliran verz. Kot je predlagano z besedo *akrabija*, ki pomeni bližino, nam je Alah bližje, kot smo si sami. On pozna naše misli, namene in občutke.

i Koran 50: 16

Stvari, skrite celo angelom, ki jim je zaupana naloga zabeležiti vsako izgovorjeno besedo, misli in vse odločitve, ki nam pridejo na pamet, celo tiste bežne, niso nikoli skrite Vsemogočnemu Bogu, kajti On je ta, ki je ustvaril misli, kakor tudi vse ostalo.[i] Le kako Stvaritelj sam ne bi vedel?

Za tistega, ki ustrezno razmišlja o tem, je nemogoče, da ne bi trepetal in samega sebe poklical na zagovor! Na podlagi zgolj tega verza bi predstavljanje v srcu in v mislih bilo dovolj, da si vcepimo strah, ki bi preprečil izgovor ene same besede, s katero Edini Bog ne bi bil zadovoljen; preprečil bi celo gojiti zlobno misel. Ta verz je resnično zadosti, da posameznik neomajno sledi poti pravičnosti in bistro razmišlja o neizogibni sodbi posmrtnega življenja.

V poglavju Korana Plen je rečeno, da Alah vstopa med osebo in njenim srcem ter – če želi – ureja njene misli in želje.[ii] Vsemogočni Bog je človeku bližje, kot je njegovo lastno srce, ter bližje in bolj usmerja srce kot človek sam. Moč Alaha je tako velika, da ne le da je On med človekom in njegovim bližnjim, temveč vstopa med človeka in njegovo lastno srce ter ga za trenutek prikrajša za srčne želje, ki se mu porajajo. S posegom v človekovo voljo lahko On osebo obrne v nasprotno smer, spremeni lahko njena mnenja in njene želje. Kadar torej

i Alah se v navzočnosti tako dobrega kot slabega manifestira kot Stvarnik. Kadar oseba namerava storiti slabo stvar, Vsemogočni Bog manifestira svojo lastnost kot Stvarnik ter lahko osebi dovoli dejanje nadaljevati ali pa ga prepreči. Enako velja za dobra dela. Kadar želi oseba storiti dobro delo, takrat vsemogočni Bog ponovno manifestira svojo lastnost kot Stvarnik in lahko ali prepreči ali pa dovoli dejanje. Če dejanje prepreči, bo oseba vseeno prejela nagrado za svoj dober namen. Skratka, Alah ﷻ je ta, ki ustvarja dobro in slabo, pa vendarle Njegova radost vedno pripada dobremu.

ii Koran 8: 24.

Alah dvigne zastor med osebo in njenim srcem in jo povabi umreti, je ta klic nemogoče ignorirati ali se mu upirati. Človek tako nikdar ne ve, kaj ga čaka z naslednjim dihom.[95]

Abu Musa al-Ašari ﷺ pripoveduje:

»Bili smo na poti s Prerokom ﷺ. Ko smo se povzpeli na vrh hriba, smo na ves glas zaklicali: 'Bog je Velik! Ni drugega boga razen Boga.' Nato je Prerok ﷺ dejal:

'Ne naprezaj se, vernik, kajti ne kličeš k nekomu, ki bi bil gluh ali pa ga ne bi bilo tu. Bog je vedno s teboj, bližje tebi, kot si si sam.'«[96]

Kot je moč razumeti koranske verze in Mohamedove ﷺ besede, Vsemogočni Bog želi, da si njegovi služabniki prizadevajo doseči Njegovo bližino, kakor je tudi On sam blizu njih. Zato On pravi: »*Pokloni se in pridi bližje*.«[i]

Oseba, ki skozi *murakabo arabijo* spozna, da so celo misli, ki se nam porajajo, poznane Alahu, ne le da se poskuša izogibati napačnih dejanj, temveč se tudi vzdrži bolnih misli in čustev in si prizadeva ohranjati svojo namero pošteno in na pravi poti.

Rezultat takšne kontemplacije so posameznikova poglobljena čustva ljubezni in bližine z Vsemogočnim Bogom.

Murakaba muhaba

Na tej stopnji poteka kontemplacija koranskega verza ... *ki jih ljubi in oni ljubijo Njega*[ii], česar rezultat je srčna ljubezen do

i Koran 96: 19.
ii Koran 5: 54.

Alaha. Nato oseba dojame celotno stvarstvo z ljubeznijo, in to preprosto zavoljo svojega Stvarnika. Mačka, ki leži pred vrati, pes, ki se sprehaja naokoli, in zelena veja, ki raste na drevesu, v naših očeh naenkrat postanejo cenjeni. Oseba začuti radost ob pogledu na cvet in ve, da je tudi ta cvet blagoslov Vsemogočnega Boga. Ljudje tega kova so vedno v stanju iskrene hvaležnosti. Nikoli nikogar ne prizadenejo in vedno hitro odpustijo tistim, ki so jih prizadeli, zavedajoč se neštetih lastnih napak v Božjih očeh. Pravijo, le kako si drznem prositi odpuščanja za svoje napake pri Vsemogočnem Bogu, ko pa sam nisem zmožen odpustiti najmanjše zadane bolečine?

Vedno odpustiti drugemu in si s tem zaslužiti odpuščanje Alaha je nepogrešljiva lastnost zrelega vernika.

Resnična zmaga nastopi takrat, ko človek brez slabih občutkov odpusti krutosti, ki mu jih je zadal drugi.

Odpuščati zavoljo Alaha je ena največjih manifestacij Božje ljubezni. Brez napora, kot je ta, so trditve o ljubezni Vsemogočnega Boga le prazne besede.

S kontempliranjem zgoraj omenjenega verza, v fazi *murakabe*, vsak vernik prejme inspiracijo v skladu s svojim razumevanjem, zmožnostmi in iskrenostjo. Vernik si še naprej prizadeva povzdigniti se na stopnjo, na kateri bo lahko kontemplativno bral celoten Koran.

Po seansah *murakabe* oseba usmeri svoj notranji svet k Vsemogočnemu Bogu in ohranja svoje srce čisto pred zaposlenostjo s čimerkoli drugim kakor Alahom. Vernik nad vsem upošteva ukaze Vsemogočnega; njegov jezik postane polno zaposlen z omenjanjem Edinega Boga.

Zvest Božji služabnik je kakor otrok predan svoji igrači. Otrok srečen zaspi z mislijo na svojo igračo in ta je prva stvar, na katero pomisli in ki jo poišče, ko zjutraj vstane. Ravno tako bo po smrti slehernik ponovno vstal iz groba in si utrl pot do ravni ponovnega vstajenja. Zatorej mora biti pazljiv na vse, kar se poraja v njegovih mislih in ga zaposluje, tik preden zaspi. Če je Alah ta, ki prevlada naše misli, potem se bo tako smrt kakor ponovno vstajenje zgodilo z Alahom, v skladu z Njegovo voljo in zadovoljstvom.

Prerok ﷺ se je izrazil z naslednjimi besedami:

Ljudje bodo na sodni dan ponovno vstali v takšnem stanju, v kakršnem so umrli.[97]

Umrl boš tako, kakor si živel, in ponovno boš vstal tako, kakor si umrl.[98]

Če so slehernikove želje usmerjene proti čemerkoli drugemu kakor Alahu, bosta takšna tudi njegova smrt in ponovno vstajenje; na sodni dan bo ostal brez pomoči.

Uriti se v misli na Edinega Boga (*zikr*[i]) in kontemplirati je bistveno za dosego popolnega stanja *murakabe*. Prerok ﷺ pravi:

اِحْفَظِ اللّٰهَ تَجِدْهُ تِجَاهَكَ

»Išči Boga, in našel Ga boš pred seboj.«[99]

Da bi lahko v polnosti izkoristili *murakabo,* kontemplacijo in *zikr,* je treba prepoznati pogoje zanje in prevzeti njihove načine, kar vključuje iskanje najmirnejših trenutkov za njihovo realizacijo in izogibanje trenutkom, kadar je srce pod pritiski, kot so lakota, jeza in zaspanost.

i Zikr pomeni misliti na Boga, se Ga spominjati oziroma Ga omenjati (op. p.).

NAČIN KONTEMPLACIJE

NAČIN KONTEMPLACIJE

NAČIN KREPOSTNE KONTEMPLACIJE

Abu Bakr ﷺ se je nekega dne znašel v stanju globoke kontemplacije, razmišljujoč o sodnem dnevu, velikem sodišču, nebesih in peklu, zborovanju angelov, koncu sonca, zatemnitvi in posledičnem padcu zvezd, razgrnitvi gora. V strahu je nato dejal:

»Ko bi bil le bilka sredi travnika in bi kmalu postal hrana mimoidoče živali in tako izginil!« Kmalu zatem je bil Preroku ﷺ razodet verz:

Tistega pa, ki bo v strahospoštovanju stal pred svojim Gospodarjem, bo pričakalo dvoje vrtov … (Koran 55: 46)[100]

Ob neki drugi priložnosti je Abu Bakir odšel ven na sonce. Opazoval je svetlo nebo in naravo okoli sebe, ki jo je v nepopisni lepoti za Svojega služabnika ustvaril Alah. Med tem je opazil ptico, ki je sedela na veji in prelepo čivkala. Nenadoma je žalostno obnemel. Zavistno je pogledal ptico in pripomnil:

»Kakšno srečo imaš … Zares rad bi bil na tvojem mestu. Letaš naokoli in posedaš, na katerikoli veji si želiš, ješ njene plodove in ponovno vzletiš. Ne čaka te ne sodba ne kazen, ki

bi se je morala bati! Pri Bogu, namesto da sem človek, čakajoč sodbo v prisotnosti Gospodarja, bi si raje želel biti sadika, rastoča ob cesti, ki bi me prežvečila in pogoltnila kamela!«[101]

Ali pravi:

»V čaščenju brez spoznanja, v razumevanju brez pobožnosti in v branju Korana brez kontemplacije ni nobene koristi.«[102]

Ravno tako Alijeve so naslednje besede modrosti:

»V molitvi brez koncentracije, v postu, pospremljenem z neprimernim obnašanjem, v branju Korana brez kontemplacije, v znanju brez ponižnosti, v bogastvu brez radodarnosti, v bratstvu brez zaščite, v sreči, ki ni večna, in molitvi brez iskrenosti ni nobene koristi.«[103]

Ali je vedno gledal s kontemplativnimi očmi in globoko razmišljal o vsem videnem. Zaradi strahu pred Vsemogočnim Bogom je znal jokati kakor sirota in drgetati kakor nepokreten bolnik. Rad je imel dejanja čaščenja, ki so bila polna pobožnosti. Jedel je le malo in delal dobra dela. Islam je cenil bolj kot karkoli drugega in dejal:

»V štirih stvareh je Alah navzoč popolnoma: v govoru, tišini, pogledu in obnašanju. Vsakršen govor, razen govora, ki omenja Boga, je zaman. Tišina brez kontemplacije je zmota. Pogled brez spoznanja je nevednost. Obnašanje, ki ne vodi k čaščenju Boga, je nespametno. Naj bo Bog usmiljen z njim, čigar govor temelji na Božjem spominjanju in dobroti, čigar tišina je kontemplacija in čigar obnašanje je pravičnost! Ljudje so zavoljo njihovih besed in dejanj varni.«[104]

Opisujoč iskrene ljudi Korana, je Ibn Masud dejal:

»Ko se ljudje pogovarjajo med seboj, bi moral biti *hafiz,* ta, ki zna Koran na pamet, prepoznan po svoji tišini. Njegove solze so namreč solze posebne lepote. *Hafiz* bi moral biti dostojanstven in naj bi skozi tišino in kontemplacijo kazal izreden značaj …«[105]

Ko so Um Dardo ﵂ vprašali, katera dela so bila najpomembnejša za Abu Darda, je odgovorila:

»Biti predan samokritični kontemplaciji …«[106]

Amr ibn Abdikajs, ugleden član generacije *tabiinov*, je dejal:

»Tega nisem slišal le od enega ali dveh Mohamedovih ﷺ prijateljev, temveč od mnogih; dejali so: luč vere sije in raste skozi kontemplacijo.«[107]

Rabija ibn Hajtama ﵀ so prosili, da opiše osebo, bolj krepostno, kot je on sam, nakar je odgovoril:

»Ta, čigar govor je omenjanje Edinega Boga (*zikr*), čigar tišina je kontemplacija in čigar pogled dojame …«[108]

Abu Sulejman Darani pravi:

»Navadi svoje oči na jok in svoje srce na kontemplacijo!«

»Zasužnjenost s tem svetom je tančica med osebo in posmrtnim življenjem ter na dolgi rok pomeni ogromno izgubo. Po drugi strani razmišljanje o posmrtnosti v osebi prižge luč modrosti in oživi srce.«[109]

Jusuf Hamadani ﵀ pravi:

»Ko se kontemplativna vera nastani v srcu, se začno dobra dela. Nato je treba tako kontemplacijo kot tudi dobra dela prenesti vsepovsod, kamor je mogoče.«[110]

Fudajl ibn Ijad ﵀ pravi:

»Kontemplacija je kakor zrcalo Božje veličine in suverenosti; manifestira dobro in slabo.«[111]

Mohamed ibn Abdulah je dejal:

»Obstaja pet vrst kontemplacije: kontemplacija od Edinega Boga poslanega koranskega verza, skozi katero dosežemo *marifo*; kontemplacija Božjih blagoslovov, ki prinese ljubezen; kontemplacija obljub in nagrad Edinega Boga, iz katerih se porodi želja; kontemplacija opozoril in kazni Edinega Boga, ki porodi strah; kontemplacija človekove nehvaležnosti za Božjo dobroto, od koder se porodita sram in obžalovanje.«

Skladne z navedenim so naslednje besede modrosti:

»Dolgotrajna kontemplacija je ta, ki obsega vse dobro in vse pravično. Tišina je mir. Biti zapeljan v zmoto pomeni žalost in mučno obžalovanje. Ta, ki ostane zasužnjen s poželenjem svojega ega, brezbrižen do posmrtnega življenja, se bo na sodni dan sam sebe sramoval in si bo strahotno želel izginiti.«[112]

TOK REKE KONTEMPLACIJE NA RODOVITNA TLA

Alah je vsakega človeka obdaril s sposobnostjo, da zraste v kontemplaciji. Globoko v vsakem posamezniku je hrumeča reka kontemplacije, ki je vedno v toku. Kadar ta reka ni usmerjena in je prepuščena sama sebi, takrat ne ve, kam naj teče in potuje po različnih poteh, dobrih in slabih. Včasih izgine v suhi puščavi, spet drugič je deležna neznane usode, ne vedoč, kaj ji bo prinesla prihodnost, kakor kos lesa, ujet v poplavi.

Prava spretnost je v vodenju reke kontemplacije na rodovitna tla, kjer lahko ta rodi obilje.

Vsemogočni Bog pošilja naslednja opozorila tistim, ki ne izkoristijo daru kontemplacije in ne čutijo skladnosti z Njegovo voljo:

Gluha in nema bitja, ki nočejo razumeti, so v Božjih očeh najslabša. (Koran 8: 22)

Mnoge džine *in ljudi smo ustvarili za bivanje v peklu. Razum imajo, pa ne razumejo; oči imajo, pa ne vidijo; ušesa imajo, pa ne slišijo. Kakor živali so, še slabši! Zares so brezbrižni!* (Koran 7: 179)

Srce je kakor ogledalo omadeževano z nevednostjo in nevero. Očistimo ga najprej z vero v Alaha, nakar se mora v ljubezni obračati k Njemu. V prvi vrsti mora človek razmišljati o odgovoru na vprašanja, zakaj smo tu, na čigavi posesti živimo, kdo je ta, ki nam pošilja hrano, in kam gremo. Življenje, pogubljeno v poželenju ega, brez kakršnekoli skrbi

glede bistvenih življenjskih vprašanj, in vzvišeno srce, ki noče priznati resnice, sta usojeni na usmiljenja vreden konec.

Taki ljudje s slepimi očmi gledajo v najbolj jasnem in razumljivem jeziku odsevane resnice, pa se ne ustavijo in ne pomislijo, zakaj so primerjani z živalmi, zakaj so oni primer ignorance in zakaj so zašli s poti. Vse njihove želje so le hranjenje, pitje in zadovoljevanje nenasitnih telesnih potreb.

Alah pravi:

Vidiš njega, ki si je svojo strast izbral za Boga? Hočeš biti njegov zaščitnik? Ali misliš, da večina med njimi hoče slišati ali si prizadeva razumeti? Kakor živina so, še dlje so zašli s prave poti! (Koran 25: 43-44)

Pravičen mož pravi:

»Za razumnega je življenje prikaz Božje umetnosti, za neumneža pa le potrošnja in pohota.«

Gledano iz drugega kota je kontemplacija kakor dvorezen meč; služi lahko za dobro kakor tudi slabo. Postane lahko orodje podlih ambicij ega kakor tudi čudovit namen duha. Vsemogočni Bog opozarja tiste, ki svojo sposobnost kontempliranja uporabljajo v slabe namene:

Nihče ne veruje brez Gospodarjevega privoljenja. Tiste, ki nočejo razmišljati, pušča v zmoti. (Koran 10: 100)

Bolezen neverovanja je najgrša umazanija, ki lahko omadežuje človeka. Ta, ki svojega srca in uma ne zaposluje z razmišljanjem o vrsticah Korana, se ne more nikoli očistiti.

Um, osvetljen z lučjo vere in voden v duhu razodetja, najde pot do spoznanja Vsemogočnega, medtem ko tisti, ki so za to prikrajšani, na poti do resnice obstojijo. To je največja zabloda tistih filozofov, ki nekako verjamejo, da lahko najdejo resnico, četudi je njihov um oddaljen od vere in njihovo iskanje ne temelji na Božjih razodetjih.

Visoka sposobnost kontemplacije po drugi strani zahteva, da sta um in srce odmaknjena od jalovih dejanj, kar je le zapravljanje časa. Zatorej Sveti Koran pravi:

... in ti, ki se ogibajo vsega, kar je nepomembno.

(Koran 23: 3)

In tisti, ki ne pričajo lažno in ki gredo dostojanstveno mimo zmotnih zadev. (Koran 25: 72)

Prerok ﷺ pravi:

»Izogibati se nekoristnih dejavnosti je znamenje pravega vernika.«[113]

Najučinkovitejše zdravilo za ego je usmerjanje vseh svojih misli k stvarem, ki so koristne, in izogibati se tistih, s katerimi se ne gre ukvarjati. Kontemplacija nekoristnih zadev odpira vrata k vsem vrstam zla in izprijenosti. Tisti, ki svoje misli zaposlujejo z nekoristnimi stvarmi, zamudijo dobre stvari, ki jih v resnici potrebujejo.

Ibn ul-Džavzi pravi:

»Neprestano razmišljanje o nepotrebnih zadevah (*mubah*[i]) pušča srce v temi. Potem si lahko predstavljate škodo, ki jo povzroči razmišljanje o nedovoljenih stvareh! Predstavljajte si, da bi lahko vonj mošusa spremenil naravo vode in ji odvzel njeno čistilno lastnost. Ali pa si predstavljajte, kakšna bi bila voda, iz katere bi pil pes! Zato starešine pravijo, da 'On, ki mu ukvarjanje z nepomembnimi zadevami postane navada, zamudi okus po združitvi z Gospodarjem'.«[114]

Če posameznik ne usmerja svoje energije h kontemplaciji, razmišljanju in predstavljanju dobrega, ga satan vodi v zlo; ta zato ni več zmožen kontemplacije, vredne Božjega. Namesto koriščenja Božjih darov srca in razuma bo ta oseba utrpela le škodo.

Zatorej mora vernik svoje misli vedno zaposlovati z dobrimi stvarmi, in sicer v smeri, ki jo kažeta Koran in življenje Preroka ﷺ (*suna*).

ZDRUŽITEV KONTEMPLACIJE IN SPOMINJANJA EDINEGA BOGA ﷻ (*ZIKR*)

Jusuf Hamadani ﷺ razlaga takole:

»Srce in misel na Boga (*zikr*) sta kakor drevo in voda. Srce in kontemplacija pa sta kakor drevo in njegovi sadovi. Napak bi bilo čakati, da bo drevo zacvetelo brez zalivanja, ter pričakovati, da bo obrodilo sadove, še predno požene liste

i Mubah je kategorija, ki ni prepovedana in hkrati ni priporočljiva (op. p.).

in zacveti. Nikoli ne bo obrodilo nikakršnih sadov, ne glede na to, kako močno si to želimo. Takrat ne gre čakati sadov z drevesa, ampak je treba drevo hraniti in ga primerno negovati. Treba ga je zaliti, se znebiti bršljana in plevela ter nato čakati sonce. Šele ko je vse to opravljeno, drevo zaživi in postane okrašeno z zelenimi listi; in šele takrat lahko pričakujemo, da z njegovih vej poženejo sadovi, kar pomeni, da je prišel pravi čas.«[115]

Hasan Basri pravi:

»Bistra oseba se neprestano navaja na kontemplacijo skozi *zikr* in na *zikr* skozi kontemplacijo. Na koncu njegovo srce spregovori; in ko srce spregovori, govori le besede modrosti.«[116]

Misel na Edinega Boga in kontemplacija ne smeta nikoli biti ločena. Najpomembnejše pri *zikru* je, da je izvajan kontemplativno in da ga spremlja občutek zavedanja. Velik Božji prijatelj je po besedah Mohameda Parsa dejal: »Kadar izgovorimo *La ilaha* (Ni drugega boga …), moramo misliti na krepost celotnega stvarstva in ga razumeti kot ničnost; očistiti moramo misli in iz njih odstraniti vse razen Alaha. Srce naj bo napolnjeno z zavedanjem, da smo služabniki samo Alaha in nikogar drugega. Ko izgovorimo *il-Alah* (… razen Edinega Boga), moramo misliti, da je izvorna eksistenca Alaha ravno tako večna ter da je On Edini, h kateremu se obračamo z ljubeznijo. Njegova lepota se nato začne manifestirati v srcu.«

Bahaudin Nakšabandi ﷺ pravi:

»Namen *zikra* ni zgolj ponavljanje imena 'Bog' in 'Ni drugega boga razen Boga'. Pomeni namreč preiti od vzrokov k Vzroku in spoznati, da vsi blagoslovi prihajajo od Njega.«

Povedano z drugimi besedami, resnica *zikra* pomeni omogočiti osebi, da se povzdigne iz močvirja nevednosti k obzorju pričevanja resnice.

Rumi pravi:

»Bog, Eden in Edini, nam dovoljuje spominjati se Njega, ko pravi *Misli na Boga!* Ko nas je videl v plamenih, nam je On dal luč. *Zikr*, ki se izvaja le z jezikom in ustnicami, brez čutečnosti in kontemplacije, je kakor puhle sanje. *Zikr*, ki izhaja iz globine srca, polnega občudovanja, pa je očiščen stavkov in besed.«[117]

S časom Božja ljubezen v osebi, ki nadaljuje kontemplativno omenjanje imen in lastnosti Alaha, raste. Ni pomembno le verbalno ponavljati besedo »Bog«, temveč ljubezen »Besede« položiti v srce, ki je središče spoznanja.

Skozi *zikr* in kontemplacijo posameznik najprej doseže *muhabatulah*, Božjo ljubezen, ki ga vodi k dosegu stanja *marifatulah*, ki je višje razumevanje in vednost Božjih imen in Božjih lastnosti. Kot rezultat tega Alah temu človeku vrača ljubezen in ga vzame za svojega. Alahove besede razodete Mohamedu ﷺ so naslednje:

»Moj krepostni služabnik, ki ga imam med celotnim stvarstvom najraje, je ta, ki se Me spominja; in v zameno ga bom jaz omenil.«[118]

Zikr sestoji iz treh ravni: *zikr* jezika, telesa in srca. *Zikr* jezika pomeni klic k Alahu, z Njegovimi imeni in lastnostmi, Ga slaviti, brati Njegovo besedo in k Njemu moliti. *Zikr* telesa pomeni zaposliti vsak del telesa z zapovedanim in se vzdržati slabega. O *zikru* srca veliki učenjak Elmalılı Hamdi Yazır ﷺ pravi:

»*Zikr* srca pomeni misliti na Edinega Boga na najbolj iskren, srčen način; ima tri oblike:

1) Razmišljanje o dokazih, ki pričajo o bistvu in lastnostih Alaha, ter iskanje odgovorov na dvome o Njegovi suverenosti, ki bi se lahko pojavili v srcu.

2) Kontempliranje o pravicah Alaha do nas in o naših dolžnostih, ki jih imamo kot Njegovi služabniki; razmišljanje o Njegovih zapovedih in prepovedih, njihovih dokazih in o resnicah, na katerih temeljijo. Resnično razumeti zapovedi in prepovedi ter se po njih tudi ravnati le povečuje stremenje k dobrim delom.

3) Kontemplacija stvarstva, tako duhovnega kot materialnega, in modrosti, na katerih temelji njihova eksistenca, na način, ki posamezniku omogoči spoznanje, da je vsak delec odsev Božje sfere. Oči, ki znajo gledati, uvidijo sij Božje sfere in le žarek te gorečnosti v trenutku zavedanja postane vreden več kot celoten svet.

Na tej stopnji *zikr* ne pozna konca. Tu se posameznik dvigne nad zavest o sebi in okolici; vsa zavest je izgubljena v Resničnem, do točke, ko ne ostane niti delec, ne od besed *zikra* kakor tudi ne od vernika. Edini predmet *zikra* ostane le Resnično. Čeprav je mnogo teh, ki o tej stopnji govore, tisti, ki so dejansko tam, molčijo.«[119]

Vse, kar biva, je zrcalo Božje manifestacije, ki ga človekovemu razumevanju in zavedanju nasproti postavlja Mogočna Roka. Dojetje modrosti in skrivnosti, odsevanih v ogledalu, pa je odvisno od čistosti zrcala srca.

Jutranja zarja: najdragocenejši čas za *zikr* in kontemplacijo

Ta, ki ljubi, pogosto govori o ljubljenem. Ta, ki pogosto govori o nečem, začenja do tega gojiti še močnejša čustva. Ljubezen je velika toliko, kolikor se za ljubljenega žrtvujemo. Pred jutranjim svitom zapustiti prijeten spanec in toplo posteljo, da bi iskali Božjo bližino, je eden največjih znakov takšne ljubezni.

Pomembno je izpostaviti, da je čas pred jutranjim svitanjem preplavljen z Božjo milostjo in odpuščanjem. Slavec, navdihnjen z Božjim izobiljem, čivka najprijetnejše melodije, in rože, ki cvetijo v mnogo barvah, oddajajo najnežnejše vonjave. Kakšna škoda bi bila, če bi človek zamudil to slavje Božje milosti!

Najdragocenejši čas dneva je čas jutranjega svitanja in je primerljiv z zadnjo tretjino noči. Svitanje velja za čas, ko so misli najbolj oddaljene od nepomembnih zadev, ko se srce umiri v čistosti, ko spokojna tišina napolni vse naokoli in ko minljive želje usahnejo. To je čas, ko se spusti Božja milost in ko je Gospodar Vesoljstva svojemu služabniku najbližje. Sedaj, stran od nepomembnih zadev, se lahko srce resnično obrne k Vsemogočnemu Bogu, saj je svitanje najprimernejši in najrodovitnejši čas za umik v kontemplacijo.

Alah pravi:

O, pokriti! Vsaj polovico noči ali malo več ali malo manj ostani buden in pozorno recitiraj Koran! Resnično, poslali ti bomo težke besede. Nočna recitacija ima močnejši učinek, izgovorjava je jasnejša. Podnevi si zaposlen z vsakodnevnimi opravili. (Koran 73: 1–7)

V nasprotju z nebeško spokojnostjo jutranje zarje je dan čas, ko gospoduje hrup, kar vodi v upad zbranosti. Oseba, ujeta v trušč dneva, ki ne izkoristi najbolj učinkovitega časa noči, bi lahko bila ne zmožna doseči duhovno navdihnjene sreče, ki leži v obračanju k Vsemogočnemu Bogu in Njegovem slavljenju.

Čas jutranjega svitanja je edinstven čas, ustvarjen za čaščenje, medtem ko je čas dneva čudovit blagoslov, namenjen dobrim delom in delom za preživetje. Vernik bi moral biti z resnico ob jutranjem svitu in skozi ves dan, ko je med ljudmi.

Prerok ﷺ ni nikoli opustil molitve, recitiranja Korana in kontemplacije ob svitu, najbogatejšem in najbolj inspirativnem času noči. Ta čas je tako močan, da lahko celo ta, ki ga je prizadela in popolnoma izčrpala bolezen, pokončno vstane in dodobra izkoristi, četudi bi mislil, da tega ne bo zmožen.[120]

Prerok ﷺ je čas svitanja posvetil predvsem kontemplaciji. V solzah je stal tako dolgo, da so njegova stopala zatekla, ter se ure in ure klanjal.

Imam Hasan ibn Rušajg pravi:

»Ni boljše poti do oceana kontemplacije in vrat resničnosti kot prebuditi se iz spanca pred svitanjem in se osredotočiti na dejavnosti, ki vodijo k duhovnemu napredku. V tem času

je človek oddaljen od zunanjih interesov, posvetnih skrbi in ambicij. To je čas za zasebnost z Gospodarjem. Telo je takrat spočito in krepko; najbolj čuti. Ob svitu je zrak najprijetnejši, vetrič najnežnejši; je najprimernejši čas med dnevom in nočjo. Ob svitu svetloba prekrije temo. Zvečer se zgodi nasprotno, tema prekrije svetlobo.«[121]

Sveti Koran pravi:

Ponoči vstajajo, iz strahu in hrepenenja kličejo svojega Gospodarja ter delijo od tega, kar jim dajemo. (Koran 32: 16)

Ob svitu obžalovati svoje grehe, biti čustven ob misli na Božjo kazen, misliti na smrt, načrtovati, kaj dobrega še lahko storimo v preostalih dneh svojega življenja, ter kontemplirati Koran so med najkrepostnejšemi deli in jih Alah najbolj ceni.

Tistim, ki čas svita preživijo na takšen način in življenje posvetijo dobrodelnosti, je Edini Bog obljubil nadvse radostne vesti:

In nihče ne ve, s kakšnim skritimi radostmi jih bomo nagradili za njihova dela. (Koran 32: 17)

Prerok ﷺ je z naslednjimi besedami pojasnil naveden koranski verz:

»Vsemogočni Bog je dejal: 'Za svojega pravičnega služabnika sem pripravil darove, ki jih oko ni videlo, uho ne slišalo in ki si jih misel nikoli ne more predstavljati!'«[122]

To nam da vedeti, da so še neodkriti nebesni darovi mnogo večji od teh, ki jih prejemamo sedaj. Pravijo, da celo angeli in preroki nimajo popolnega vpogleda vanje.

ZAKLJUČEK

ZAKLJUČEK

Kontemplacija: ključ do resnice in odrešenja

Resnico je moč doseči le s kontemplacijo. Le kako lahko človek, ki je slep in gluh za tako očitno navzočnost Božje veličine, najde pravo pot? Ne pravijo brez razloga, da »to, kar ne vzbudi občutkov, ni znanje«.

Miselnost nevernikov, ki se ne obrnejo k iskanju resnice, je v Koranu opisana z besedami:

Mrtvih ne moreš priklicati, pa tudi gluhih ne, če ti obrnejo hrbet. (Koran 27: 80)

Um, izučen v duhu Božjega razodetja, ki varuje pred kremplji neutemeljenega strahu, delirija in poželenj in skupaj s trudom posnemanja Mohamedovega ﷺ srca, vodi k resnici in vodi k dobremu. Če pustimo ob strani ostale Mohamedove ﷺ čudeže, bi le razmišljanje o njegovi morali in njegovem življenju prepričalo posameznika o njegovi poštenosti in dobroti vsega tistega, k čemur nas vabi. Zavoljo tega in zavoljo Božje pomoči je posameznik rešen izpod primeža ega in slepe ulice razuma.

Žalost in obžalovanje tistih v peklenskem ognju sta opisana z naslednjimi besedami:

V peklu bodo jokali: 'O, Gospodar, reši nas. Opravljali bomo dobra dela, drugačna od tistih za časa življenja.' 'Mar vam nismo odmerili dovolj časa, da bi mogli razmisliti vsi, ki bi to morali storiti? K vam je prišel tudi opominjevalec. To je sad vaših del in ni vam pomoči!' (Koran 35: 37)

To pomeni, da lahko oseba doseže resnico in večno odrešenje skozi dve poti:

1. Tako da poišče pravega vernika in na poti Korana in Mohameda ﷺ sledi njegovim korakom ter služi Edinemu Bogu v tem krogu inspiracije in duhovnosti.

2. Ali pa – da bi našel resnico, ki bi ji podredil svoj ego – uporabi svojo sposobnost kontemplacije in zaznavanja v smeri Korana in Mohamedovega ﷺ življenja. Neupoštevanje ljudi, ki sledijo resnici, in neurjenje uma ter nato sledenje njegovemu neomajnemu vodilu se bržkone konča tragično.

Prava kontemplacija: potrditev nujnosti obstoja Boga

Kot rečeno, je človeku nemogoče razumeti bistvo Alaha. Edina pot do vednosti, ki je dostopna človeku, je pet čutil, razum in srce; vendar so vse njihove zmogljivosti omejene. Z omejenimi sredstvi se preprosto ne da razumeti Edinega Boga, ki je Absoluten, Prvobiten in Večen. Omejena sredstva pomenijo omejeno razumevanje.

Ukvarjati se z zadevami, ki presegajo človekove spodobnosti, kot je razmišljanje o bistvu Edinega Boga ter prizadevanje razrešiti skrivnost usode, zatorej Koran in Prerok ﷺ

prepovedujeta. Ravno tako, kot je izjalovljena kontemplacija poziv h katastrofi, tako lahko nepoznavanje svojega mesta in pogrezanje v misli, ki presegajo človeške sposobnosti, vodita na pot uničenja.

Ravno zaradi tega Prerok ﷺ pravi:

»Kontemplirati stvarjenje in blagoslove Boga in ne razmišljati o Njegovem bistvu; kajti nikoli ne boš mogel oceniti Njegove prave moči.«[123]

Veliki Ibn Arabi ﷺ je dejal:

كُلُّ مَا خَطَرَ بِبَالِكَ وَاللهُ غَيْرُ ذٰلِكَ

»Katerakoli tvoja misel, ki zadeva Edinega Boga – to ni On.«

Pravzaprav, kakor uči islam in kakor smo omenili zgoraj, je ena ključnih lastnosti Vsemogočnega Boga ta, da v celotnem stvarstvu ni nič primerljivo z Njim. Da Mu pripisujemo modrost, pravičnost in mnoge druge lastnosti, katerih del je tudi človek, je varovano pred grehom pripisovanja Njemu enakega, ravno zavoljo verovanja, da On ni primerljiv z ničimer.

V nasprotju z nezmožnostjo razumeti bistvo realnosti Edinega Boga je pravzaprav mogoče priti do notranje gotovosti o Njegovi edinosti in obstoju, opirajoč se na manifestacije Njegovih lastnosti v vesolju in dogodkov. To označuje mejo človekovega razumevanja, ki je – tako kot razumevanje vsega stvarstva – omejeno. To je v Božjih očeh zadosti, da smo spre-

jeti kot vernik oziroma pravi vernik (*mumin*). Zatorej učenjaki islama pravijo: »Največje znanje je znanje o Edinemu Bogu.«

Človek razume le toliko, da lahko preide od lastnosti do izvora, od stvaritve do njenega stvarnika, od umetnine do umetnika, od posledice do vzroka. Z opazovanjem človeka, ki je zares prava mojstrovina, lahko človeštvo do neke mere razume veličino, lepoto in milost Vsemogočnega Boga. Posameznik lahko od Božje vednosti (*marifatulah*) sprejme le toliko, kolikor je njegova kapaciteta.

Rumi pravi:

»Nekega dne se je v meni prebudila želja, da bi videl luč Boga v človeku. Bilo je, kakor da bi želel videti ocean v le eni sami kaplji, sonce v eni sami pegi.«

Tistemu, ki s čistim srcem in iskrenim namenom razmišlja o lastnostih, dejanjih in delih Vsemogočnega Boga, je biti nevernik nepredstavljivo. Nevera se začne takrat, ko se intelektualna aktivnost ustavi in ko je občutljivo ravnotežje srca porušeno. Nemogoče je, da bi nekoga, čigar predispozicija srca in razuma je neokrnjena, zavedlo v nevero; in če bi enkrat posameznik odprl oči v svetu nevere, bi zelo verjetno kmalu našel pot iz nje. Dober primer tega je Abraham, ki je, kljub temu da je bil rojen v okolju, v katerem je vladalo malikovanje, nazadnje z močjo razuma in duha spoznal obstoj in enost Alaha; primer, ki je v Koranu mnogokrat omenjen.

Nevera je torej za nekoga, ki jasno razmišlja, nemogoča. Trditi, da nekaj ne obstaja, nikakor ne reši problema. Zahtevani so trdni in jasni dokazi. S kakšnim namenom gre trditi,

da nekaj ne obstaja, ko pa skrivnost življenja, smrti in vesolja ostaja nerešena? To je podobno primeru, ko se tisti, ki trpijo za strahotno lakoto, tega ne zavedajo, preprosto zato, ker je njihovo telo preslabotno, da bi to zaznalo. Biti v stanju zanikanja lakote je pokazatelj, kako velika je v resnici bolezen. Oseba, katere celoten živčni sistem je ohromljen, ali na primer oseba na pomirjevalih ni nikoli zavestna igle, ki bode njeno telo, ali noža, ki kakor papir reže njene ude. Tiste, ki – ne da bi se tega zavedali – prenesejo bolezni na duha, Alah opiše kot:

Slepi, gluhi in nemi …

Vsemogočni Bog je v predispozicijo vsakega človeka položil tako potrebo kakor tudi moč verovanja ter željo po iskanju resnice. Ne zavedati se ali biti oddaljen od vere in resnice je tako posledica duhovne slepote in gluhosti. Sicer je duh nevernika ravno tako pripravljen razumeti oziroma je pred pragom spoznanja; vendar je ta njegova lastnost zaradi duhovne oslabljenosti, ki ga je prizadela, zatrta in ne preide na površje – podobno kot nejasne sanje, ki se jih zjutraj ta ne more spomniti.

Človeški duh je v svoji naravi nagnjen k verovanju, potrebi, s katero se sreča že v zgodnjem otroštvu in ki je kakor lakota, ki nestrpno čaka, da bo potešena. Otrok, ki svojega očeta vidi pri molitvi, na primer, ne vprašuje o podrobnosti molitve. Namesto tega želi izvedeti o veličini Vsemogočnega Boga; in ko želi otrok sam izraziti to »veličino«, se zateče k telesnim opisom, kajti tega še ni sposoben razumeti v abstrakciji. Vprašuje, koliko Bogov obstaja, zanima ga, kaj ga čaka po smrti, z vnemo postavlja vprašanja, da bi izvedel, kakšna so nebesa in

kakšen je pekel. Znajde se v neizprosnem iskanju, in to zgolj zaradi tega, ker je želja po duhovnosti del njegovih predispozicij. Ko ta vrlina preide na dan, takrat oseba postane pravi vernik (*mumin*). Kadar pa ostane zaprta globoko v zavesti, tako kakor v kletki zaprta ptica, takrat ta oseba postane nevernik. Po dolgih letih ujetništva ptica pozabi leteti, in četudi jo spustimo, sploh ne more vzleteti; njena krila namreč okamenijo. Kadar je vera zavirana in ne vzide na površje zavesti, njena zmožnost verovanja sčasoma postane zaslepljena.

Zatorej moramo v naši najboljši moči stremeti k poznavanju Alaha, ki nas je ustvaril iz nič. Da bi mogli doseči modrost in vednost o Edinem Bogu (*marifatulah*) in tako doseči Vsemogočnega Boga, je treba pravilno razumeti Njegove lastnosti in Njegova dela.

Če bi Alah, neskončno Moder v vseh Svojih dejanjih, Preroku ﷺ najprej razodel besede »Beri v imenu Gospoda, ki mu ni nihče enak«, bi to hkrati prineslo pomislek in zmanjšalo verjetnost vodila za razum, ki ni navajen verovati. Vendar je Vsemogočni Bog raje začel Svoje razodetje s poudarkom na nesporni lastnosti: Stvarnik – *Beri v imenu Boga, ki je ustvaril ...*[i] Častilci malikov, ki zelo dobro vedo, da maliki niso stvarniki ničesar, se nato sprijaznijo z dejstvom, da je Alah resnični Gospodar, Edini, ki si zasluži molitev in zahvalo.

Bejdavi, pomemben razlagalec razodetij, je dejal:

»Veliki Bog v poglavju Zarodek opominja, da je On povzdignil človeka z najnižje stopnje do najvišje. S tem

i Koran 96: 1.

najprej usmeri pozornost na stvarjenje, delo, ki usmeri misel nazaj k Vsemogočnemu Bogu. Nadalje, On izpostavi branje-pisanje, ki se nanaša na sposobnost slišati Vsemogočnega Boga. Z drugimi besedami, On združi racionalno in preneseno znanje.«

Vsemogočni Bog je Svojemu stvarstvu ponudil kontemplacijo kot način, s katerim lahko nevernik doseže čast vere. Po drugi strani skozi kontemplacijo vernik zraste v veri.

Vse stvari so v stanju toka in se spreminjajo

Resnica je, da je vse v vesolju podvrženo neprestanemu spreminjanju, prehajanju podob iz ene v drugo. V materinem trebuhu, na primer, se strdek krvi spremeni v kepico mesa, ta pa v meso in kosti. Sprememba vlada velikanski množici zaznavnih stvari, od zvezd do planetov, od mineralov do rastlin in tako dalje.

Enormno gibanje obstaja znotraj enega samega atoma. Elektron se vrti v prefinjenem plesu, z vrtoglavo hitrostjo, ki si je ne moremo predstavljati. Po drugi strani protona in nevtrona, ki imata manjšo maso, krožita še z razburljivejšo hitrostjo, več kot 60.000 km na sekundo. Te gigantske hitrosti ju delajo kakor kaplje tekočine, ki zaradi ogromne vročine vre in se peni.

Spodaj navedeni stihi elegantno izražajo, kako je celo droben delec zadosti, da osvetli vez med umetnostjo in Umetnikom:

Ne potrebujemo celotnega vesolja, da bi Te spoznali, zadosten dokaz je le majhen delec, ki ga narediš ...

(Şinâsî)

Upoštevajoč, da je v enem kvadratnem milimetru šivankinega ušesa približno 100 bilijonov atomov, nas dela bolj hvaležne naravi moči, ki je gibalo vseh stvari celotnega vesolja.

Potreben je resničen Vzrok, da se zgodijo vse te spremembe in vse gibanje; in to je Vsemogočni, Edinstveni Stvarnik. Popolnoma nepredstavljivo je, da bi bila ta veličastna parada dogodkov brez vira ali da bi se pojavila brez nezavednega razloga.

Vse je ustvarjeno z razlogom

Očitno je dejstvo, da je bila vsaka posamezna stvar, ki obstaja v vesolju, ustvarjena z razlogom. Kot rečeno:

- Z žarki, ki prihajajo od Sonca in ki se odbijajo od Lune, organizmi prejmejo svetlobo in tako uspevajo. Čas obstaja z Zemljo in Luno, ki se vrtita okoli Sonca. S kroženjem Zemlje okoli Sonca nastopijo letni časi, leta, dnevi in noči; in meseci s kroženjem Lune okoli Zemlje.

- Zrak, ki ga nenehno dihamo, napolni pljuča in očisti kri. Zrak je nadvse dostopen, saj ga naše telo nadvse potrebuje.

- Veter krmili oblake in prinese dež, kjer je to potrebno; tako hrani rastline in drevesa, uravnava temperaturo in čisti zrak.

- Ravno tako so neskončne koristi v morju in oceanu.

Te in tisoče drugih koristi, ki tu niso omenjene, so za človeka nadvse pomembne. Tu bi bil kontemplativni pogled zadosti, da bi razkril enormno modrost in namen, ki snuje vsako posamezno stvaritev. Če predpostavimo, da je to zgolj nenačrten izbor naključij, potemtakem preprosto izničimo vso moč sodbe in bistrega mišljenja. To so nedvomno dela Alaha, neskončno Modrega, Mogočnega in Veličastnega.

Različne stvari sestoje iz iste snovi

Navidezno različne stvari so v svojem jedru enake. Vse sestojijo iz materije. Različni elementi imajo isto vsebino. Vse stvari, na primer, sestojijo iz popolnoma iste materije, pa vendar ima vsako svoje edinstvene lastnosti, težo, gostoto in življenjsko dobo. Nekatere stvari so mrzle, medtem ko so druge izredno vroče.

Rastline in živali sestojijo iz snovi, kot so dušik, ogljik, kisik in vodik, četudi ni nobene povezanosti med temi elementi in življenjem, še posebno ne s karakteristikami, kot so vednost, volja, moč, sluh in vid.

Vse to so Božje umetnine. Raznolike, pa vendar popolne vrste organizmov, ki jih najdemo povsod v vesolju, so dela Veličastnega Umetnika. Nepredstavljivo je, da bi Bitje, ki ustvarja toliko mojstrovin, kar naenkrat bilo podobno njim. On je Nuja, ki biva sam po sebi (*vadžib ul-vudžud*).

Za razmišljujočo osebo resnično ni težko, da v tem svetu najde svojega Gospodarja in Ga občuduje. S kontemplacijo nevernik najde *vero*, medtem ko vernik izpopolni svojo vero in napreduje po lestvi *marifatulah* in raste v ljubezni.

Pot vednosti o Edinem Bogu (*marifatulah*)

Teologi islama so dejali, da je prva dolžnost, naložena človeku, iti na pot kontemplacije, po kateri bo dospel do stanja vednosti o Edinem Bogu (*marifatulah*).

Prvi in osnovni namen Svetega Korana je, da srce in misli usmeri stran od vseh misli, razen od misli o Alahu, in ga vodi k *marifatulah*.

Človek je bil ustvarjen, da spozna Vsemogočnega Boga in mu služi. Za izpolnitev tega ni boljše poti, kot sta misel na Edinega Boga (*zikr*) in premišljevanje. Čaščenje je bistvo človekovega življenja. Po drugi strani je misliti na Alaha ena izmed najboljših poti čaščenja. Misel na Alaha in kontemplacija sta kot neločljiva dvojčka.

Brez dvoma je za človeka najpomembneje doseči večno srečo in mir. Vse druge želje so v primerjavi s tem nepomembne. Zdaleč najbolj bistven način za dosego večne sreče in miru je pot vednosti o Edinem Bogu.

Znanost razume določen dogodek skozi njegove vzroke in posledice. *Marifa* na drugi strani nastopa z dodatnim razumevanjem Božje volje, ki se manifestira v dogodku. Zavoljo tega je znanje o Edinemu Bogu imenovano *marifatulah*, kar pomeni razumeti bivanje Vsemogočnega Boga, kolikor je to mogoče.

Spominjanje ima prednost pred *takvo*, kot razlaga Koran v poglavju Korana *Ta, ki odpušča* v verzu 84–87. Kajti s kontemplacijo in duhovnim zaznavanjem človek usvoji znanje vrednosti, s katerim nastopi spoznavanje Alaha, in privzgoji

zavedanje o potrebi postati pobožen in opustiti nasprotovanje Njegovi volji. Vsa dela so brez vrednosti, če ta ne vključujejo vednosti o Edinemu Bogu.

Zatorej ni niti sence dvoma, da je *marifatulah* najplemenitejše znanje.

Džunajd Bagdadi ﷺ pravi:

»Če bi poznal boljše znanje na celem svetu, kot pa je znanje, h kateremu stremijo učenci *marife*, bi se ne ukvarjal z ničimer drugim in bi si neizprosno prizadeval usvojiti ga.«

Ibn Kajim to opiše z podobnimi besedami:

»V Koranu Alah povabi svojega služabnika k *marifatulah* na dva načina:

1. Z opazovanjem stvari, ki jih je ustvaril Alah, in z razmišljanjem o njih.

2. S kontemplacijo in razmišljanjem o verzih Svetega Korana.

Prva skupina sestoji iz zaznavnih znamenj Edinega Boga, medtem ko druga skupina sestoji iz vidnih, slišnih stvari in stvari, ki si jih lahko predstavljamo.«[124]

Duhovno zaznavanje in kontemplacija posameznika vodita v raziskovalno verovanje in k smislu bivanja.

Pesnik se čudovito izrazi:

Prostrano vesolje,
Veličastna knjiga Boga,
občudovanja vredna.
V katerokoli črko se zazreš,
Bog je njen pomen …

Kontemplacija mora voditi v prakso

Za dosego resnice skozi kontemplacijo, z mislijo na Edinega Boga in z *murakabo*, je treba udejanjiti vse znanje, ki se ga je posameznik naučil. Kakršnakoli posameznikova kontemplacija o Božjih resnicah in o verzih Korana je brez pomena, dokler vsega, kar se je naučil, primerno ne udejanji; udejanjenje je namreč odsev kontemplacije in duhovnega zaznavanja.

V zvezi s tem imam Gazali pravi:

»Znanje, sad kontemplacije, pomeni usvojiti stanje duha in začeti delati dobra dela. Takrat, ko se znanje zasidra v srcu, se srce začne spreminjati. In takrat ko se srce spreminja, se spreminjajo tudi s telesom izvršena dela. Delo je torej odvisno od stanja duha, stanje duha od znanja in znanje od kontemplacije. To pomeni, da je kontemplacija tako začetek kakor tudi ključ do vseh dobrih stvari. Prava kontemplacija je ta, ki posameznika vodi od grdega do lepega, od pohlepa do vzdržnosti in zadovoljstva. To je kontemplacija, ki rodi dojemanje in pobožnost.«[125]

Skozi kontemplacijo in zaznavo, ki je prenesena v prakso, človek postane ozdravljen bolezni videnja čudes vesolja na preveč poenostavljen način.

Navaden človek, navdušen nad slikami, ki jih riše človek, ki konec koncev temeljijo na imitaciji narave, ne more čutiti enako kot takrat, kadar opazuje vesolje in razmišlja o njegovem Stvarniku. Stvari, ki bi morale vzbuditi močno občudovanje, so zanj le navadne stvari in navadni dogodki.

Po drugi strani pobožni ljudje, katerih srca so očiščena, ne hvalijo in ne slavijo slik, ki jih je naslikal človek, ampak svoje zanimanje usmerijo k Pravemu Ustvarjalcu in Njegovim umetninam. V neštetih čudesih narave si z gorečnostjo ogledujejo Božjo umetnost. Opazujejo pisano cvetje in listje rastlin, neizčrpno raznolikost barv, vonjav in oblik dreves, edinstven okus vsakega izmed sadov, četudi vsi izvirajo iz iste zemlje. Z občudovanjem opazujejo čudovite vzorce na krilih metuljev in neverjetnost človekove kreacije. Prisluhnejo skrivnostnim besedam, ki jih govori jezik Božjih čudes, kot sta vid in razumevanje, ki so za mnoge le navadne reči.

Za te ljudi je celotno vesolje kakor knjiga, ki čaka, da bo prebrana. Presegajoč zapisano znanje dosežejo vednost, ki leži v srcu; tako kot Rumi, ki se je kot učenjak, zatopljen v knjige, predan svojim lastnim zadevam v učilišču Saljuk, po razsvetljujočem klicu v ljubezni gorečega mističnega derviša z imenom Šams, tudi sam vnel in zagorel v ognju ljubezni … Ponovno rojen v atmosfero ljubezni, ta isti Rumi, čigar mnenje o pisani besedi se je sedaj spremenilo, kajti začel je brati skrivnostne vzorce vesolja, in to z očesom srca. Šele po tej stopnji je bila spisana mojstrovina, imenovana Masnavi, jok, ki razkriva skrivnosti Korana, vesolja in človeka.

Kakšna radost je za pravega služabnika, ki z očiščenim srcem in razumom, vodenim in razsvetljenim z lučjo vere, vodi svoje življenje v ozračju kontemplativnega in duhovnega zaznavanja ter je sposoben doseči stanje *marifatulah*!

SPREMNA BESEDA

Dandanes se mnogi ljudje počutijo odtujene od svoje lastne zgodovine in kulture ter iščejo mir v na Zahodu skovanih programih osebnega razvoja, v iz Daljnega vzhoda izpeljanih tečajih joge in meditacije. Le redko se zavedajo, da lahko človek pravi mir najde v misli na Edinega Boga, kontemplaciji, duhovni čutečnosti in *murakabi*, ki jih kot ključ, ki odklepa Božjo modrost in resnico, islam močno priporoča.

Kontemplacija, ki dozori skozi notranje, duhovno zaznavanje, je vir duhovne rasti in notranjega miru. Na drugi strani se modrost začne s strahom do Alaha, čemur sta pridružena še pobožnost in strahospoštovanje. Skratka, kontemplacija ponese verujočega v zadovoljstvo in ljubezen Vsemogočnega.

Človek, ki primerno razmišlja o vesolju in dogodkih, ki se v vesolju zgodijo, si prizadeva odgovoriti na vprašanja, kot so 'Kaj je življenje?', 'Zakaj sem bil ustvarjen?', 'Kaj je resnica izza bežnih dni?', 'Katera pot je ta, ki vodi k sreči?', 'Kakšen naj si prizadevam biti?', 'Kako naj živim?', 'Od kod prihajam in kam sem namenjen?' in tako dalje. Te misli človeka ločijo od minljivih zemeljskih hrepenenj in ga usmerijo na pravo pot, ki vodi k večni sreči.

V tej skromni knjigi poskušamo s pomočjo nekaterih znanstvenih odkritij pojasniti nekaj skrivnosti, modrosti in

resnic, zaobjetih v vesolju, človeku in Koranu. Mnogo je še skrivnosti in modrosti, ki bodo v bližnji prihodnosti razkrite in ki bodo dodatno razjasnile neskončnost Božje moči in veličine.

Iskreno upamo, da bodo naši spoštovani bralci, *inšalah*, to obzorje kontemplacije, ki smo ga poskusili razgrniti, lahko udejanjili v svojem srcu, tako da bo obsegalo vsa bitja in vse dogodke; in tako iz širnega oceana *marife* nabrali mnoge bisere skrivnosti in modrosti.

Naj Alah vsakemu izmed nas podeli obzorje za kontemplacijo! Naj nam podari sposobnost, da bi prebudili svoja srca in bi z dovzetnim očesom znali brati modrosti Korana, vesolja in človeka! Naj nas On vse vključi med Svoje prečudovite služabnike, ki živijo življenje *murakabe* in so dosegli stanje *marifatulah*!

Amen!

SLOVAR POGOSTIH BESED

adetulah (ang. *adatullah;* arab. عادةالله) Red in norme, ki jih ustvarja Bog.

ahadija (ang. *ahadiyya;* arab.أَحَدِيَّةٌ) Enost Alaha.

ajat (ang. *ayah;* arab. آيَةٌ) Označuje posamezni koranski verz in pomeni dokaz oziroma znamenje.

ashabi (ang. *Sahabah*; arab. صحابة) V prvi vrsti Prerokovi ﷺ bližnji prijatelji in družina. V širšem pomenu besede pa vsi tisti, ki so ga poznali ali videli in so mu hkrati sledili.

džamal (ang. *jamal*; arab. جمال) Lepota.

džin (ang. *jinn;* arab. جِنٌ) Nematerialno, inteligentno bitje s svobodno voljo. Ustvarjeno je iz ognja in zavzema različne oblike.

fard (ang. *fard*; arab. فَرْضٌ) Obvezna dejanja v islamu.

hadis (ang. *hadith*; arab. حَدِيثٌ) Besede, dejanja in zadeve, ki jih je, četudi molče, odobril Mohamed ﷺ.

hafiz (ang. *hafiz*; arab. حافظ) Oseba, ki zna celoten Koran na pamet.

ihsan (ang. *ihsan*; arab. إِحْسَانٌ) Odraz vere v dejanjih; popolnost in izvrstnost, h katerima mora težiti vernik.

iman (ang. *iman*; arab. إِيمَانٌ) Vera.

inšalah (ang. *inshallah*; arab. إِصْلَاحٌ) Arabski izraz, ki pomeni *če bo po Božji volji*.

Kaba (ang. *Kabba*; arab. كَعْبَةٌ) Božja hiša v Meki, h kateri se v molitvi obračajo vsi muslimanski verniki.

kibla (ang. *qibla*; arab. قبلة) Smer, ki kaže proti Kabi.

marifa (ang. *marifa*; arab. مَعْرِفَةٌ) Duhovno znanje oziroma vednost.

marifatulah (ang. *marifatullah*; arab. مَعْرِفَةُ اللَّهِ) Vednost o Bogu oziroma poznavanje Boga.

masivalah (ang. *masiwallah*; arab. مَسْوَى اللَّهِ) Vse, razen Vsemogočnega Bog.

mumin (ang. *mu'min*; arab. مُؤمِنٌ) Pravi vernik.

murakaba (ang. *muraqabah*; arab. مُرَاقَبَةٌ) Zavedanje Božje navzočnosti.

nakšabandi (ang. Naqshabandi) Sufijski red.

rabita (ang. *rabita*; arab. رَابِطَةٌ) Sufijski izraz, ki označuje povezanost učitelja in učenca.

suna (ang. *sunnah*, arab. سُنَّةٌ) Nauki, dejanja in besede Preroka Mohameda ﷺ.

tabiini (ang. *Tabi'un; arab.* تابعي) Druga generacija muslimanov, rojenih po Mohamedovi ﷺ smrti.

takva (ang. *taqwa*; arab. تَقْوَى) Zavedanje o Edinem Bogu, ki se odraža v vseh človekovih dejanjih.

tasavuf (ang. *tasawwuf*; arab. تَصَوُّفٌ) Duhovna pot v islamu.

tefekur (ang. *tafakur*; arab. تفكر) Kontemplacija.

tafsir (ang. *tafsir*; arab. تَفْسِيرٌ) Veda, ki razlaga Koran.

uma (ang. *ummah*; arab. أُمَّةٌ) Skupnost.

vudu (ang. *wudu* ali *ablution*; arab. وَدَاعٌ) Obredno umivanje določenih delov telesa, brez katerega ne gre prisostvovati molitvi.

zikr (ang. *dhikr*; arab. ذِكْرٌ) Misliti na Boga, se Ga spominjati oziroma Ga omenjati.

OPOMBE

1. Bayhaki, Shuab, IV, 157. (hadis)
2. Slovenski prevod koranskega besedila je v večjem delu prevzet iz: *Koran*. Prevedel Erik Majaron. Tržič: Učila International, 2005 (op. p.).
3. Aynî, *Umdatu'l-Qari,* Beirut, I, 61; XXIV, 128. (hadis)
4. Ibn Sa'd, I, 422–423. (hadis)
5. Ibrahim Canan, *Hadis Ansiklopedisi*, XVI, 252/5838.
6. Bayhakî, *Shuab*, IV, 157; Ali al-Muttaqî, XVI, 121. (hadis)
7. Ebû Nuaym, *Hilye*, I, 358. (hadis)
8. Ebû Nuaym, *Hilye*, I, 167; İbn-i Esîr, *el-Kâmil*, I, 124. (hadis)
9. Imam Ghazzali, *Ihya-u Ulumi'd-Din*, Beirut1990, Daru'l-Khayr, VI, 45. (hadis). Prostor znotraj zgodovinske mošeje, kamor se je Lukman u zaradi kontemplacije umaknil v osamo in je danes še vedno obiskan.
10. Deylemî, II, 70–71 št.: 2397, 2400. (hadis)
11. Bursevî, *Rûhu'l-Bayân* [Koran 24: 44]. (tafsir)
12. Ibn Kathir, I, 448, [Koran 3: 190]. (tafsir)
13. Abu'l-Hasan Harakânî, *Seyr ü Sülûk Risâlesi*, pripravil Sadık Yalsızuçanlar, str. 107, Sufi Kitap, Istanbul, 2006.
14. Glej še Koran 51: 7; 53: 1; 81: 15; 86: 1; 91: 1–2, 5.
15. Yûsuf al-Hajj, *Mawsûatu'l-I'cazi'l-Ilmi,* str. 413.
16. http://www.biltek.tubitak.gov.tr, Evren/Evrenin Yapıtaşları Gökadalar (Dostop 6. 12. 2005).

17. http://www.biltek.tubitak.gov.tr, Evren/Gökbilim Sözlüğü (Dostop 6. 12. 2005).
18. http://www.biltek.tubitak.gov.tr, Evren/Evrenin Yapıtaşları/Gökadalar/Gökada Kümeleri (Dostop 6. 12. 2005).
19. http://www.biltek.tubitak.gov.tr, Evren/Evrenin Yapıtaşları/Gökadalar/Carpışan Gökadalar (Dostop 15. 12. 2005); http://www.biltek.tubitak.gov.tr/haberler/gokbilim/99-08-4.pdf
20. http://www.newsandevents.utoronto.ca/bin/000414b.asp; http://www.biltek.tubitak.gov.tr/haberler/gokbilim/2000-05-3.pdf
21. http://www.physics.metu.edu.tr/~ecevit/bilinen_evren_gercekleri.ppt (Dostop 21. 6. 2007); http://gokyuzu.org (Dostop 21. 6. 2007); http://www.ozaltin.8k.com/NN/2.htm. (Dostop 16. 10. 2004); Yûsuf al-Hajj, *Mawsûatu'l-I'cazi'l-Ilmi,* str. 413–417; Akram Ahmed İdrîs, *al-Falak wa't-Tıbb Amama. Azameti'l-Qur'ân* 19–112; prof. dr. Osman Cakmak, *Bir Çekirdekti Kâinat*, str. 66.
22. Celâl Kırca, *Kur'ân-ı Kerîm'de Fen Bilimleri,* str. 165; an-Najjâr, *as-Samâ,* str. 82–93; Faruk Yılmaz, *Kâinâtın Yaratılışı*, str. 64–67, 255–258.
23. Şakir Kocabaş, *Kur'ân'da Yaratılış,* Istanbul 2004, str. 19.
24. Prof. dr. Osman Cakmak, *Bir Çekirdekti Kâinat,* str. 28.
25. An-Najjâr, *as-Samâ*, str. 82, 105–106, 187–194; http://www.biltek.tubitak.gov.tr, Evren/Evrenin Kaderi/Kapalı Evren.
26. *İlim-Ahlâk-Îman,* pripravil M. Rahmi Balaban, Diyanet Publishing, Ankara, str. 187.
27. Rumi, *Mathnawi*, v.4, 2377–2329.
28. *İlim-Ahlâk-Îman,* pripravil M. Rahmi Balaban, str. 187.
29. *Îman Hakîkatleri Etrafında Suallere Cevaplar*, str. 21–22, Sebil Publishing, Istanbul, 1978.

30. Prof. dr. Osman Cakmak, *Bir Çekirdekti Kâinat,* Istanbul 2005, str. 118–131.
31. Imam Ghazzali, *Ihyâ,* VI, 67–68. (hadis)
32. Imam Ghazzali, *Ihyâ,* VI, 63. (hadis)
33. *lim-Ahlâk-Îman, pripravil* M. Rahmi Balaban, str. 190.
34. Imam Ghazzali, *Ihyâ,* VI, 65–66. (hadis)
35. Ahmed, II, 199; Hakim, I, 147. (hadis)
36. *Îman Hakîkatleri Etrafında Suallere Cevaplar*, str. 58–59.
37. *lim-Ahlâk-Îman,* pripravil M. Rahmi Balaban, str. 189.
38. *lim-Ahlâk-Îman,* pripravil M. Rahmi Balaban, str. 188–189.
39. Bukhari, Tafsir, 11/2, Tawhid, 22. (hadis)
40. Abu Nuaym, *Hilya*, V, 314; Imam Ghazzali, *Ihyâ*, VI, 45. (hadis)
41. Imam Ghazzali, *Ihyâ*, VI, 45. (hadis)
42. Imam Ghazzali, *Ihyâ,* VI, 58–62. (hadis)
43. Râzî, Tafsîr, IV, 179–180 [Koran 2: 164]. (tafsir)
44. *İlim-Ahlâk-Îman,* pripravil M. Rahmi Balaban, str. 189–190.
45. Şâkir Kocabaş, *Kur'ân'da Yaratılış,* str. 115.
46. Bukhari, *Jihad*, 72. Glej Muslim, *Zakat*, 56. (hadis)
47. Muslim, *Musafirin*, 84, Zakat, 56. glej, Bukhari, *Sulh*, 11, *Jihad*, 72, 128. (hadis)
48. Bukhari, *Sulh*, 11, *Jihad*, 72, 128; Muslim, *Zakat*, 56. (hadis)
49. Hakim, IV, 300/7706. (hadis)
50. Tirmidhi, *Zuhd*, 4; Nasâî, *Janaiz*, 3. (hadis)
51. Qudai, *Shihab'ul-Akhbar*, št. 383. (hadis)
52. Suyuti, *Jami'us-Saghir*, I, 47. (hadis)
53. Tirmidhi, *Janaiz*, 60; Muslim, *Janaiz*, 106. (hadis)
54. Tirmidhi, *Qiyama*h, 24. (hadis)
55. Haythami, X, 325. (hadis)
56. Ibn Majah, *Zuhd*, 31. (hadis)

57. Ibn'ul-Jawzi, *Zamm'ul-Hawa*, str. 668; Nadrat'un-Naim, III, str. 960. (tafsir)
58. Hakim, IV, 622/8722. (hadis)
59. Hakim, III, 326/5260. (hadis)
60. Haythami, *Majmau'z-Zawâid,* Beirut, 1988, X, 308. (hadis)
61. Ibn'ul-Jawzi, *al-Hasan'ul-Basri*. (tafsir)
62. Ibn'ul-Jawzi, *az-Zahr'ul-Fatih*, str. 25; Abu'l-Faraj Abdurrahman, *Ahwal'ul-Qubur*, str. 154. (tafsir)
63. Tirmidhi, *Qiyamah*, 25/2459. (hadis)
64. Bursevî, *Ruh'ul-Bayan*, XI, 274. (tafsir)
65. The Commission, *Nadratu'n-Naîm,* III, 963; Abu'l-Faraj Abdurrahman, *Ahwâlu'l-Qubûr,* str. 155.
66. Imam Ghazzali, *Ihyâ*, VI, 114. (hadis)
67. Abu'l-Faraj, Abdurrahman, *Ahwal'ul-Qubur*, str. 155. (hadis)
68. Tirmidhi, *Fadâilu'l-Quran*, 14; Dârimî, *Fadâilu'l-Quran*, 1. (hadis)
69. Darimi, *Fadail'ul-Quran*, 34. (hadis)
70. Muslim, *Musâfirîn*, 203; Nasâî, *Qıyâmu'l-Lay*l, 25/1662. (hadis)
71. Nasai, *Iftitah*, 79; Ahmed, V, 156. (hadis)
72. Muslim, *Iman*, 346. (hadis)
73. Bukhari, *Tafsir*, 4/9; Muslim, *Musafirin*, 247. (hadis)
74. Ibn Hibban, *Sahih*, II, 386; Alusi, *Ruh'ul-Maani*, IV, 157. (hadis) (tafsir)
75. Muslim, *Dhikr*, 38; Abu Dawud, *Witr*, 14/1455; Tirmidhi, *Qiraah*, 10/2945. (hadis)
76. Abu Dawud, *Witr*, 8/1390; Tirmidhi, *Qiraah*, 11/2949; Darimi, *Salat*, 173. (hadis)
77. Ahmed ibn Hanbal, *Zuhd*, str. 401/1649. (hadis)
78. Qurtubi, I, 40. (tafsir)

79. Muwatta', *Quran*, 11. (hadis)
80. Muwatta', *Quran*, 11. (hadis)
81. Muwatta', *Quran,* 4; Ibn Abdilbarr, *Istidhkar*, Beirut, 2000, II, 477. (hadis)
82. Haythami, VII, 165; Bayhaki, *Shuab*, II, 331. (hadis)
83. Suyuti, *ad-Durr'ul-Mansur*, VIII, 595. (hadis)
84. Khatib al-Baghdadi, *Iqtida'ul-Ilm'il-Amala*, str. 76. (hadis)
85. Ibn Kathir, '*al-Asr*'. (tafsir)
86. Ibn Abdirabbih, *Bedevî Arapların Özdeyiş ve Âdetleri,* Istanbul 2004, str. 57.
87. Hadimi, *Majmuat'ur-Rasail*, str. 112, 194, 200.
88. Muhammed Hamdi Yazır, *Hak Dîni,* III, 1947; Abû Hayyân, IV, 145–146, Koran 6: 59. (tafsir)
89. Sayyid Qutub, *Fi Zilal*, II, 1111–1113, Koran 6: 59. (tafsir)
90. Sayyid Qutub, *Fi Zilal*, V, 2891-2892, Koran 34: 2–3. (tafsir)
91. Abu Dawud, *Buyu',* 60/3477. (hadis)
92. Hadimi, *Risala fi Usul'it-Tariqah*, 139a.
93. Bukhari, *Adhan*, 36; Muslim, *Zakat*, 91. (hadis)
94. Muslim, *Iman*, 1, 5; Bukhari, *Iman*, 37. (hadis)
95. Elmalılı M. Hamdi, IV, 2386–2387, Koran 8: 24. (tafsir)
96. Bukhari, *Jihad*, 131; Muslim, *Dhikr*, 44. (hadis)
97. Muslim, *Jannat*, 83. (hadis)
98. Munawi, *Fayz'ul-Qadir*, V, 663. (hadis)
99. Ahmed, I, 293. (hadis)
100. Suyuti, *Lubab'un-Nuqul*, II, 146; Alusi, XXVII, 117. (hadis)
101. Ibn Abi Shaybah, *Musannaf*, VIII, 144. (hadis)
102. Abu Nuaym, *Hilya*, I, 77. (hadis)
103. Ibn Hajar, *Munabbihat*, str. 31. (hadis)
104. Abû Nasr Sarrâj Tûsî, *al-Luma' / İslâm Tasavvufu* prev. H. Kâmil Yılmaz, Istanbul 1996, str. 137–140.

105. Abu Nuaym, *Hilyah*, I, 130. (hadis)
106. Waqi bin Jarrah, *Zuhd*, str. 474. (hadis)
107. Ibn Kathir, I, 448, Suyuti, ad-Durr'ul-Mansur, II, 409, 'Ali Imran, 190'). (tafsir)
108. Ibn Hanbal, *Zuhd*, str. 334; Abu Nuaym, *Hilyah*, II, 106. (hadis)
109. Imam Ghazzali, *Ihyâ*, VI, 45. (hadis)
110. Yusuf Hamadanî, *Rutbat'l-Hayât,* prev. Necdet Tosun, Istanbul, 2002, str. 60.
111. Imam Ghazzali, *Ihyâ*, VI, 44. (hadis)
112. Bayhaki, Shuab, VII, 417/10812; IV, 272/5070. (hadis)
113. Tirmidhi, *Zuhd*, 11; Ibn Majah, *Fitan*, 12. (hadis)
114. Bursevî, *Ruh'ul-Bayan*, 'al-Muminun, 51'. (hadis)
115. Rutbat'ul-Hayat, str. 71.
116. Imam Ghazzali, *Ihyâ*, VI, 46. (hadis)
117. Rumi, *Mathnawi*, v. 2, 1709, 1712.
118. Ahmed, III, 430. (hadis)
119. *Hak Dîni Kur'an Dili,* [Koran 2: 152]. (tafsir)
120. Abû Dawud, *Tatavvu'*, 18. (hadis)
121. Abu Ghuddah, *Zamanın Kıymeti* str. 86.
122. Bukhari, *Bad'ul-Khalq*, 8; *Tafsir.* 32/1; *Tawhid*, 35; Muslim, *Jannah*, 2–5. (hadis)
123. Daylami, II, 56; Haythami, I, 81; Bayhaki, *Shuab*, I, 136. (hadis)
124. Ibn Qayyim, *Fawaid*, str. 31–32. (hadis)
125. Imam Ghazzali, *Ihyâ*, VI, 47. (hadis)

VSEBINA

O avtorju 5
Predgovor 7
KONTEMPLACIJA VESOLJA, ČLOVEKA IN KORANA ... 15
Meje razuma 15
Vloga srca 17
Pomembnost kontemplacije 20
Božji Prerok ﷺ je bil v nenehnem stanju kontemplacije .. 21
KONTEMPLACIJA VESOLJA 29
Kontemplacija neba 30
Galaksije 31
Osončje 33
Vesolje se neprenehoma širi 34
Sedmero nebes 35
Opustiti kontemplacijo je velik greh 37
Ozračje 42
Zračni tlak 45
Harmonija vročega in mrzlega 46
Veter 46
Druge koristi zraka 48
Božji filter 49
Varnostni baldahin 49

Radijski valovi 50
Oblaki, dež in sneg 51
Kontemplacija zemlje 54
Rastline 56
Širna morja 59
Voda 60
Temeljne modrosti živalskega kraljestva 61
Čebela 63
Čudo instinkta 64
Stvaritev v parih 66
Kontemplacija blagoslova Vsemogočnega Boga 67
Kontemplacija ob vsaki priložnosti 69
Vsak delec razlaga Vsemogočnega Boga 69
KONTEMPLACIJA ČLOVEKA 75
Veličastna prefinjenost stvarstva 75
Kosti 77
Deli telesa 79
Sočutje in milost Vsemogočnega Boga 81
Obraz in prstni odtisi 82
Čudo gena 84
Zakaj je bil človek ustvarjen 86
Razvozlati skrivnost smrti 87
Kontemplacija smrti 90
Kontemplacija Mohamedovih ﷺ prijateljev (*ashabi*) o smrti 91
Koristi kontemplacije smrti 93
Priprava na trepet smrti 94

KONTEMPLACIJA KORANA 101
Koran: nauk Vsemogočnega Boga 102
Vse knjige za le Eno Knjigo 102
Kontemplativno branje Korana 103
Kako je Prerok ﷺ bral Koran? 105
Kako so Mohamedovi ﷺ prijatelji (*ashabi*) brali Koran 109
Krepostno branje Korana 110
Primeri kontemplacije v Svetem Koranu 112
Kontemplacija vednosti o Alahu 112
Poglavje Korana: Dogodek 116
Stvarjenje človeštva 117
Smrt in vstajenje 117
Semena in rastline 118
Sveža voda 118
Ogenj 118
Zvezde ali razodetje 120
Sveti Koran 120
Smrt 121
Pokojnikovo čakanje je eno izmed treh stanj 122
Iskanje zavetja pri Vsemogočnem Bogu 122
Poglavje Korana: Mravlja 122
Poglavje Korana: Bizantinci 124
Ne zmeniti se za verze Vsemogočnega Boga 125
Biti v nenehnem stanju *murakabe* 127
Najkrajša pot k Resničnemu 128

Doseči stanje *murakabe* 130
Murakaba ahadija 131
Murakaba maija 133
Murakaba akrabija 134
Murakaba muhaba 136
NAČIN KONTEMPLACIJE 141
Način krepostne kontemplacije 141
Tok reke kontemplacije na rodovitna tla 144
Združitev kontemplacije in spominjanja Edinega Boga (*zikr*) 148
Jutranja zarja: najdragocenejši čas za *zikr* in kontemplacijo. 152
ZAKLJUČEK 157
Kontemplacija: ključ do resnice in odrešenja 157
Prava kontemplacija: potrditev nujnosti obstoja Boga ... 158
Vse stvari so v stanju toka in se spreminjajo 163
Vse je ustvarjeno z razlogom 164
Različne stvari sestoje iz iste snovi 165
Pot vednosti o Edinem Bogu (*marifatulah*) 166
Kontemplacija mora voditi v prakso 168
SPREMNA BESEDA 171
SLOVAR POGOSTIH BESED 173
OPOMBE 175
VSEBINA 181